

Ekonomikas ministrija

LATVIJAS MAKROEKONOMISKAIS APSKATS

2022.gada aprīlis

ISSN 2592-852X

© 2022 | Ekonomikas ministrija
Centrālā statistikas pārvalde

Pamatā skaitliskā informācija un dati, izņemot īpaši norādītos gadījumos, ir saņemti no Centrālās statistikas pārvaldes. Eiropas Savienības dati tiek ņemti no *Eurostat* datu bāzes. Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati ir izmantoti Latvijas maksājumu bilances, banku un monetāro rādītāju raksturojumā. Valsts kases dati ir izmantoti valsts finanšu rādītāju raksturojumā.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce ir obligāta

Ja Jums ir komentāri, jautājumi vai ierosinājumi, lūdzam tos adresēt:
Ekonomikas ministrijai
Brīvības ielā 55
Rīga, LV-1519

Tālrunis 371 67 013 109
E-pasts: macro@em.gov.lv
Interneta vietne: <https://em.gov.lv>

ISSN 2592-852X

2022 | 1

SATURS

EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS TENDENCES.....	4
PASAULES EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA	7
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS UN KOPĒJAIS PIEPRASĪJUMS	8
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS	8
PATĒRIŅŠ.....	9
INVESTĪCIJAS	10
EKSPORTS.....	12
IMPORTS.....	15
NOZARU IEGULDĪJUMS.....	16
APSTRĀDES RŪPNIECĪBA	18
LAUKSAIMNIECĪBA, MEŽSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA.....	25
PĀRĒJĀ RŪPNIECĪBA.....	25
BŪVNICĪBA.....	26
TIRDZNIECĪBA, IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANA.....	27
TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA	28
KOMERCPAKALPOJUMI	29
SABIEDRISKIE PAKALPOJUMI.....	29
DARBA TIRGUS.....	30
NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS	30
DARBA SAMAKSA	33
EKONOMISKĀ STABILITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA	35
CENAS	35
MAKSĀJUMU BILANCE	37
ĀRVALSTU TIEŠĀS INVESTĪCIJAS.....	38
MONETĀRIE RĀDĪTĀJI	39
KOPBUDŽETS UN VALSTS PARĀDS	40
BUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI.....	40
PRODUKTIVITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA	42
BRĪDINĀŠANAS MEHĀNISMS.....	43
LATVIJA STARPTAUTISKAJOS REITINGOS.....	44

2022 | 1

EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Covid-19 pandēmija ir būtiski ietekmējusi ekonomikas attīstību globālā mērogā un tai skaitā Latvijā. Pandēmijas ietekmē IKP 2020.gadā Latvijā saruka par 3,8%. Ceturkšņu griezumā lielākais kritums bija vērojams 2020.gada 2.ceturksnī, kad ekonomika saruka par 9,1%. Tomēr, tas bija salīdzinoši labs rādītājs, jo vidēji ES IKP 2.ceturksnī saruka par 13,8 procentiem.

Saglabājoties epidemioloģiskajiem ierobežojumiem arī 2021.gada 1.ceturksnī ekonomikā bija vērojama neliela lejupslīde (kritums par 0,1%). Tomēr līdz ar pavasari, atsākoties sezonas darbiem un uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai, ko veicināja vakcinācija, ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski palielinājās. 2021.gada 2.ceturksnī IKP bija par 10,6% lielāks nekā pirms gada.

Izaugsme turpinājās arī 3. un 4.ceturksnī. Kopumā IKP 2021.gadā Latvijā pieauga par 4,7%, salīdzinot ar 2020.gadu, jeb par 0,7%, salīdzinot ar 2019.gadu.

Pateicoties apjomīgajiem valdības un Eiropas Savienības fondu atbalsta pasākumiem, Latvijas ekonomika 2022. gadā turpinās atveseļoties. Tomēr, 2022.gada 24.februārī Krievijai iebrūkot Ukrainā, ir pasliktinājies ģeopolitiskā situācija un pastāv liela nenoteiktība attiecībā uz to, kā karš un ar to saistītās sankcijas, ietekmēs ekonomisko attīstību. Ekonomikas ministrija prognozē, ka 2022.gadā ekonomikas izaugsme ģeopolitisko faktoru dēļ samazināsies par vismaz 3 procentpunktiem salīdzinājumā ar iepriekš prognozēto. Tomēr izaugsme paliks pozitīva un var sasniegt 2-3% gada griezumā..

Ekonomikas attīstības pamatrādītāji

	2017	2018	2019	2020	2021	2022p
Iekšzemes kopprodukts, faktiskajās cenās, mljrd. eiro	27,0	29,2	30,6	29,5	32,9	36,1
<i>izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos</i>						
Iekšzemes kopprodukts	3,3	4,0	2,5	-3,8	4,7	2,4
Privātais patēriņš	2,9	3,0	0,2	-7,4	4,8	2,9
Valsts patēriņš	3,3	1,7	3,4	2,6	4,4	2,2
Kopējā pamatkapitāla veidošana	11,4	11,8	6,9	0,2	2,9	1,3
Eksports	6,4	4,5	2,1	-2,2	6,2	1,4
Imports	8,6	6,4	3,0	-2,5	13,5	2,4
Patēriņa cenas	2,9	2,5	2,8	0,2	3,3	11,7
<i>procentos</i>						
Nodarbināto skaita izmaiņas	0,2	1,6	0,1	-1,9	-3,2	0,9
Nodarbinātības līmenis	62,9	64,5	65,0	64,2	62,5	63,6
Bezdarba līmenis	8,7	7,4	6,3	8,1	7,6	7,1
<i>procentos pret iekšzemes kopproduktu</i>						
Vispārējā valdības sektora bilance	-0,8	-0,8	-0,6	-4,5	-7,3	-4,9
Vispārējās valdības parāds	39,0	37,1	36,7	43,3	44,8	50,0
Eksporta-importa saldo	-0,6	-0,8	-0,8	1,2	-2,1	-1,2

p-prognoze

Covid-19 ierobežojumi ir ietekmējuši mājāsaimniecību patēriņu. 2020.gadā privātais patēriņš bija par 7,4% mazāks nekā 2019.gadā. Pateicoties Covid-19 ierobežojumu mazināšanai, vidējās darba algas pieaugumam un valdības atbalsta pasākumiem, 2021.gadā privātais patēriņš pieauga par 4,8%. Tomēr, salīdzinot ar 2019.gadu, privātais patēriņš joprojām ir zemā līmenī.

Valdības īstenotie atbalsta pasākumi Covid-19 negatīvās ietekmes mazināšanai, kas ir lielā mērā finansēti uz valsts budžeta deficīta palielināšanas rēķina, ir saglabājuši pozitīvu valsts patēriņa pieaugumu. Tas 2020.gadā bija par 2,6% lielāks nekā pirms gada un turpināja pieaugt arī 2021.gadā – par 4,4 procentiem.

Covid-19 krīze salīdzinoši mērenāk ietekmēja investīcijas.

Neskatoties uz kopējo ekonomisko aktivitāšu samazinājumu 2020.gadā, investīcijas pieauga par 0,2%, bet 2021.gadā – par 2,9%. Kāpumu noteica pieaugums ieguldījimos mašīnās un iekārtās, kā arī intelektuālā tīpašuma produktos. Sagaidāms, ka investīcijas palielināsies arī turpmāk, ko veicinās ievērojama ES līdzekļu ienākšana Latvijā ekonomikā.

Preču eksportam ir nozīmīga loma pandēmijas negatīvās ietekmes mazināšanā. Gan 2020.gadā, gan arī 2021.gadā preču eksports pieauga. 2021.gadā, salīdzinot ar 2019.gadu, tas ir palielinājies par 12,6%. 2021.gadā lielākā pozitīvā ietekme pieaugumā bija koksnes un tās

izstrādājumu, minerālo produktu un dzelzs un tērauda preču eksportam.

Tajā pašā laikā pakalpojumu eksports būtiski atpaliek no pirmskrīzes līmeņa. 2020.gadā tas samazinājās par 21,7%. Kritumu lielā mērā ietekmēja Covid-19 ierobežojumu skarto aviācijas un tūrisma pakalpojumu nozaru eksporta, kā arī tranzīta pakalpojumu eksporta kritums. 2021.gadā situācija stabilizējās un kopumā pakalpojumu eksports pieauga par 7,2%. Visvairāk tika eksportēti transporta pakalpojumi. Tomēr kritums turpinājās tūrismā, kura eksporta apjomi atpaliek gan no 2020., gan no 2019.gada līmeņa.

Kopš 2011.gada Latvijā ir vērojams zems maksājuma bilances tekošā konta deficīts, kas liecina par Latvijas ekonomikas ārējo sabalansētību. 2020.gadā tekošais konts bija ar pārpalikumu 2,9% apjomā no IKP, bet 2021.gadā tajā bija neliels deficīts. Turpmākajos gados, neskatoties uz Covid-19 pandēmijas negatīvo ietekmi uz ekonomikas attīstību un ģeopolitisko nenoteiktību, sagaidāms, ka tekošais konts būs ar nelielu deficītu, neapdraudot Latvijas ekonomikas ārējo sabalansētību.

Nozaru griezumā attīstības tendences ir ļoti atšķirīgas. 2020.gadā visbūtiskākais apjomu samazinājums bija izmitināšanas un ēdināšanas, kā arī mākslas, izklaides un atpūtas nozarēs. Tāpat ieviestie Covid-19 ierobežojumi būtiski ietekmēja aviācijas, sauszemes transporta un dzelzceļa uzņēmumus. Vērā ņemams apjomu samazinājums bija arī finanšu un apdrošināšanas darbībās, informācijas un komunikācijas pakalpojumos, kā arī komercpakalpojumu nozarēs. Neliels kritums 2020.gadā bija vērojams apstrādes rūpniecībā, ko lielā mērā ietekmēja vēra ņemama nozares sabremzēšanās krīzes 1.vilnī 2020.gada martā, aprīlī un maijā. Tajā pašā laikā pieauga apjomi lauksaimniecības un mežsaimniecības, būvniecības un sabiedrisko pakalpojumu nozarēs.

2021.gadā lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares apjomi saruka par 6,8%, ko īpaši ietekmēja nelabvēlīgie laika apstākļi augkopības nozarē vasarā. Straujais būvmateriālu cenu kāpums (galvenokārt koka izstrādājumiem un metāliem) negatīvi ietekmēja būvniecības nozari, kurā ražošanas apjomi 2021.gadā saruka par 6,1%. 2021.gadā kritums bija arī ēdināšanas un izmitināšanas, kā arī mākslas, izklaides un atpūtas nozarēs, ko noteica Covid-19 infekcijas ierobežojumi. Savukārt virknei citu nozaru 2021.gads ir vērtējams kā veiksmīgs. Apstrādes rūpniecības nozare, pateicoties eksporta pieaugumam, sasniedza 7,4% izaugsmi. Straujais pieaugums vairumtirdzniecībā ietekmēja tirdzniecības nozares apjomu kāpumu par 8,9%. Transporta un uzglabāšanas nozarē sniegto pakalpojumu apjomi palielinājās par 5,9%, galvenokārt uz uzglabāšanas un transporta palīgdarbībās sniegto pakalpojumu apjoma pieauguma rēķina.

Informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozares pievienotā vērtība 2021.gadā palielinājās par 10,9%, tajā skaitā

datorprogrammēšanā – par 14,0%, informācijas pakalpojumu sniegšanā – par 11,2% un telekomunikāciju pakalpojumos – par 6,5%. Tāpat arī straujš pieaugums 2021.gadā bija veselības aprūpes un finanšu pakalpojumu nozarēs.

Lai arī kopumā 2021.gadā IKP nedaudz pārsniedza pirmskrīzes 2019.gada līmeni, vairākās nozarēs ekonomiskā aktivitāte bija krietni zem šī līmeņa. Tā, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi bija par 45%, mākslas, izklaides atpūtas pakalpojumi par 31%, transports un uzglabāšana par 9,6%, lauksaimniecības un mežsaimniecības par 6,1% un būvniecība par 6% zemākā līmenī nekā pirms krīzes. Savukārt lielākie pieaugumi šajā periodā bija vērojami veselības aprūpes, valsts pārvaldes un finanšu pakalpojumu nozarēs. Labs pieaugums bija arī apstrādes rūpniecībā.

Covid-19 pandēmija ir izraisījusi būtiskas izmaiņas līdz šim īstenotajā fiskālā politikā. 2020.gadā ES tika aktivizēta *Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula*, ļaujot ES valstīm palielināt vispārējās valdības budžeta deficītu 2020.-2022.gadā tādā apjomā, cik ir nepieciešams pandēmijas izsauktā ekonomikas kaitējuma mazināšanai. Covid-19 pandēmijas ietekmē budžeta deficīts Latvijā 2020.gadā pieauga līdz 4,5% no IKP jeb 1,3 mljrd. eiro, bet 2021.gadā - līdz 7,3% no IKP jeb 2,4 mljrd. eiro. Covid-19 krīze pamazām beidzas tāpēc atbalsta apjomi samazinās un Saeima 2022.gada budžetu apstiprināja ar deficītu 4,8% apmērā no IKP. Tomēr ņemot vērā Krievijas - Ukrainas karu un visām ar to saistītajām sekām budžetā varētu tikt veiktas izmaiņas.

Covid-19 epidēmijas negatīvās ietekmes uz ekonomikas attīstību dēļ **2020.gadā vidējā gada inflācija bija tikai 0,2%, kas ir ievērojami zemāk nekā 2019.gadā.** Pandēmijai atkāpjoties, patēriņa cenas sāka palielināties galvenokārt dēļ pasaules cenu kāpuma energoresursiem un pārtikai. **2021.gadā vidējā gada inflācija bija 3,3%.** Sagaidāms, ka 2022.gada pirmajā pusē cenu izmaiņas būtiski pārsniegs sezonālo svārstību līmeni. Galvenie iemesli ir divi – Krievijas iebrukuma dēļ Ukrainā pasaulē ir augstākas energoresursu cenas, un šī paša iemesla dēļ pasaulē ir augstākas pārtikas cenas, jo gan Krievija, gan Ukraina ir būtiski pārtikas ražotāji. 2022.gada otrajā pusē situācijai pakāpeniski normalizējoties un inflācijas tempi jau sāks mazināties.

Covid-19 ierobežojošo pasākumu ieviešana būtiski ietekmēja situāciju darba tirgū. Kopš 2020.gada marta vidus, kad tika ieviesti Covid-19 ierobežojošie pasākumi, visvairāk negatīvi tika skartas darbaspēka intensīvas nozares, kas tiešā veidā saistītas ar iedzīvotāju pārvietošanos un pulcēšanos.

2021.gadā pakāpeniski uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai bija vērojami uzlabojumi darba tirgū. Tomēr krīze ir atstājusi redzamas "pēdas" darba tirgū. Nodarbināto skaits un nodarbinātības līmenis joprojām ir būtiski zemāks nekā 2019.gadā. Krīze ir ietekmējusi iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti, kas līdztekus demogrāfiskiem

procesiem sašaurina darbaspēka piedāvājumu darba tirgū un paaugstina darbaspēka nepietiekamības riskus. Krīzei ieilgstot, ir pieaudzis ilgstošo darba meklētāju īpatsvars, kas kopā ar reģionālām darba tirgus disproporcijām tuvākos gados var radīt strukturālā bezdarba riskus, kā arī saasināt darbaspēka pieejamības problēmu. Kopumā 2021.gadā nodarbināto skaits samazinājās par 3,2% jeb aptuveni 29 tūkstošiem, salīdzinot ar 2020. gadu, kas ir lielākais nodarbināto skaita kritums kopš 2010. gada. Bezdarba līmenis 2021. gadā samazinājās līdz 7,6%, kas ir par 0,5 procentpunktiem zemāks rādītājs nekā attiecīgi 2020.gadā.

Ņemot vērā ģeopolitiskās situācijas saasināšanos sagaidāms, ka situācija darba tirgū 2022.gada pirmajā pusē būs nogaidoša. Latvijas ekonomikas noturība pret ārējiem šokiem iepriekšējos gados ir ievērojami nostiprinājusies, jo īpaši finanšu sektorā, tādējādi sankciju un eksporta tirgus sašaurināšanās tiešā ietekme uz Latvijas darba tirgu sagaidāma ierobežota. 2022.gadā darba tirgu turpinās balstīt gan Covid-19 pandēmijas ieviesto ierobežojumu pakāpeniska atcelšana, gan arī jau uzsāktu valsts infrastruktūras objektu būvniecība.

Līdz ar ekonomisko aktivitāšu atgriešanos strauji pieaug vidējā darba alga. Vidējā mēneša bruto alga 2021.gadā palielinājās par 11,8% – pieaugot līdz vidēji 1 277 eiro mēnesī, kas ir bijis straujākais vidējās algas pieaugums pēdējo 13 gadu laikā. Jāatzīmē, ka nozīmīgs algu pieaugums Latvijā ir bijis vērojams jau iepriekšējos gados – vidējais algu pieaugums pēdējo 5 gadu laikā ir bijis tuvu 7% gadā. Pozitīvu spiedienu uz darba algām turpina uzturēt gan algu konverģences process tuvāk ES ekonomiski attīstīto valstu algu līmenim, gan ar vien pieaugoša kvalificēta darbaspēka nepietiekamība – darba tirgus sašaurināšanās, kas rada nepieciešamību uzņēmējiem aktīvāk domāt ne tikai kā piesaistīt jaunu speciālistus, bet arī kā noturēt esošos, t.sk. pārskatot darba atalgojuma likmes.

Ekonomikas tālākā attīstība vidēja termiņa periodā ir atkarīga no situācijas ārējā vidē un reformu gaitas. Lielākais Latvijas izaugsmes risks saistīts ar globālās ekonomikas attīstību, īpaši Covid-19 epidēmijas ekspansijas apturēšanu un ģeopolitisko situāciju. Tāpat svarīga ir ES kopējās ekonomikas telpas turpmākā attīstība. Latvijas ekonomiskās priekšrocības vidējā termiņā galvenokārt balstīsies uz panākto makroekonomisko stabilitāti, kā rezultātā ir uzlabojušies Latvijas kredītreitingi, kā arī uz plānoto ES atbalsta programmu efektivitāti un uzlabojumiem uzņēmējdarbības vidē.

Latvijas ekonomikas konkurētspējas priekšrocības pamatā balstās uz tehnoloģiskiem faktoriem, ražošanas efektivitātes uzlabošanu un inovācijām, mazākā mērā uz lētu darbaspēku un zemām resursu cenām. Vidēja termiņa periodā Latvijas izaugsmes tempi var sasniegt 4-5% pieaugumu gadā. Ieilgstot karam Ukrainā un Covid-19 pandēmijai, ekonomikas atveseļošanās tempi varētu būt lēnāki.

2022 | 1

PASAULES EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA

Pirms Krievijas iebrukuma Ukrainā tika prognozēts, ka globālā atveseļošanās no pandēmijas turpināsies 2022. un 2023.gadā, ko veicinās nepārtrauktais progress vakcinācijā, atbalstoša makroekonomikas politika lielākajās ekonomikās un labvēlīgie finanšu apstākļi. **Pasaules** IKP pieaugums 2022. un 2023.gadā tika prognozēts par 4,5% un 3,2%.¹

Krievijas - Ukrainas karš jau ir izraisījis ievērojamus ekonomiskos un finanšu satricinājumus, jo īpaši preču tirgos, strauji pieaugot naftas, gāzes un kviešu cenām. Konflikta ekonomiskās ietekmes apmērs uz pasaules ekonomiku ir ļoti neskaidrs un būs atkarīgs no kara ilguma un politiskajām reakcijām. Taču ir skaidrs, ka kara rezultātā tiks būtiski kavēta globālā izaugsme un palielināsies inflācijas spiediens.

Šoku ietekme dažādos reģionos ir atšķirīga, un vissmagāk tiks skartas Eiropas ekonomikas, jo īpaši tās, kurām ir kopīga robeža ar Krieviju vai Ukrainu, dēļ biznesa un enerģētikas relatīvi lielāku saikņu stipruma. Ja konflikta pirmajās nedēļās novērotie preču un finanšu tirgus satricinājumi turpināsies vismaz gadu, tad atbilstoši prognozēm (OECD Economic Outlook, Interim Report, March 2022) gada laikā pasaules IKP pieaugums varētu samazināties par vairāk nekā 1 procentpunktu un globālā patēriņa cenu inflācija pieaugs par aptuveni 2,5 procentpunktiem. Ja vēl papildus enerģijas eksports no Krievijas uz ES pilnībā izbeigsies, tad atbilstoši OECD prognozēm tas palielinās kopējo eirozonas inflācijas šoku līdz vairāk nekā 3,5 procentpunktiem un samazinās **Eiropas** izaugsmi par vairāk nekā 1,5 procentpunktiem.

Zemāk minēto valstu IKP prognozes neietver Ukrainas kara seku novērtējumu.

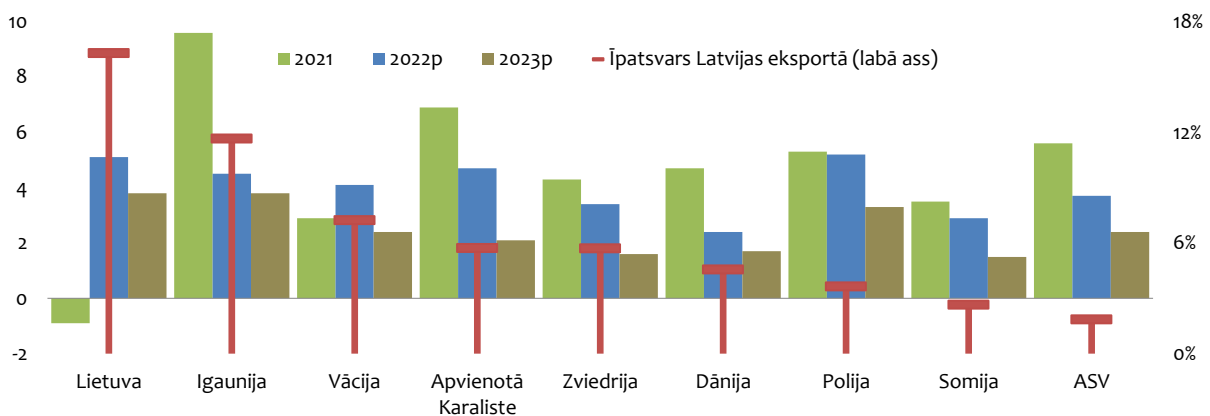
Sagaidāms, ka **Ķīnas** IKP 2022. un 2023.gadā sabremzēsies līdz 5,1%. Norises būvniecības un apstrādes rūpniecības sektoros negatīvi ietekmēs izaugsmi. **Indijā** 2022. gadā un 2023.gadā ekonomiskā izaugsme varētu sasniegt 5,5%.

ASV reālais IKP 2022. un 2023.gadā varētu pieaugt par attiecīgi 3,7% un 2,4%. Federālā atklātā tirgus komiteja (FOMC) 2022.gada 16.martā samazināja IKP prognozi šim gadam par vairāk kā 1 procentpunktu.

Lielbritānijas IKP 2022. un 2023.gadā varētu pieaugt par attiecīgi 4,7% un 2,1%. Sagaidāms, ka patēriņš būs galvenais izaugsmes virzītājspēks. Uzņēmējdarbības investīcijas uzlabosies, taču to joprojām kavē nenoteiktība.

Vācijas IKP 2022. un 2023.gadā varētu pieaugt attiecīgi 4,1% un 2,4% apmērā. Atveseļošanās kavē galveno ražošanas izejvielu trūkums, lai gan liels neizpildīto pasūtījumu skaits liecina par spēcīgu potenciālu atgūšanos, jo piegādes ierobežojumi mazinās. Sagaidāms, ka **Zviedrijas** ekonomika 2022.gadā pieaugs par 3,4%, ko veicinās patēriņa un investīciju pieaugums. Savukārt 2023.gadā izaugsme palēnināsies līdz 1,6%. **Igaunijā** IKP 2021. un 2022.gadā pieaugs par attiecīgi 4,5% un 3,8%, ko veicinās privātais patēriņš, pakāpeniska mājāsaimniecību uzkrājumu līmeņa samazināšanās, ES fondu līdzekļu apguve. Savukārt **Lietuvas** ekonomika 2022. un 2023.gadā varētu pieaugt attiecīgi 3,8% un 3,5% apmērā. Straujais algu pieaugums, ES fondu plūsmas joprojām būs galvenie iekšzemes aktivitātes virzītājspēki.

Lielāko Latvijas tirdzniecības partnervalstu ekonomiskā izaugsme
IKP izmaiņas procentos pret iepriekšējo gadu – kreisā ass; īpatsvars procentos 2021.gadā – labā ass

Avots: CSP, OECD Economic Outlook Database (2021); p – prognoze; bez Ukrainas kara seku novērtējuma

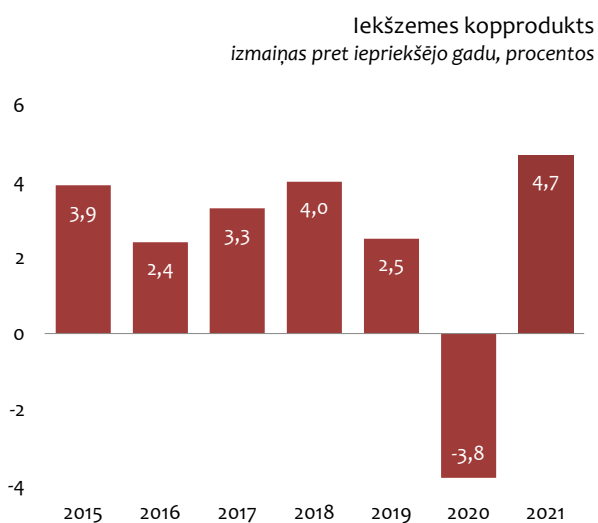
¹ Šajā nodaļā, ja nav norādīts cits avots, dati ņemti no izdevuma OECD Interim Economic Outlook Forecasts (2021)

2022 | 1

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS UN KOPĒJAIS PIEPRASĪJUMS

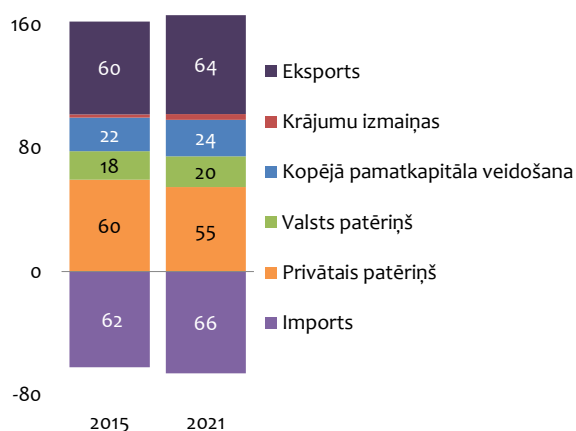
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS

2021.gadā bija vērojams ekonomikas kāpums. 2021.gadā IKP pieauga par 4,7%, kas bija straujākais kāpums pēdējo deviņu gadu laikā.

Ekonomikas attīstību 2021.gadā turpināja ietekmēt Covid-19 pandēmija un pasākumi tās ierobežošanai, tomēr gada vidū lielā mērā pateicoties bāzes efektam, ekonomikā bija vērojama strauja izaugsme. Lielākā ietekme bija eksporta kāpumam pateicoties labvēlīgai konjunktūrai Latvijas lielākajos eksporta tirgos.

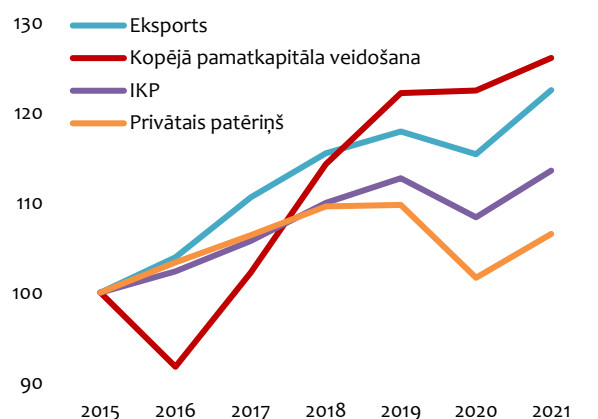
Iekšzemes kopprodukta izlietojuma komponentes procentos pret IKP

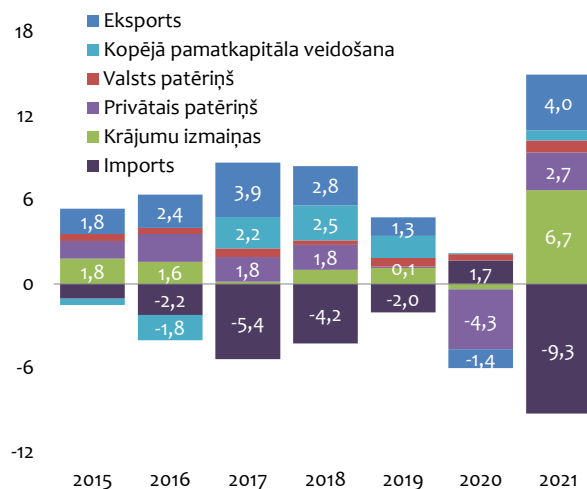
Tendences eksportā bija ļoti atšķirīgas – preču eksporta apjomi pieauga ļoti strauji, sasniedzot līdz šim augstāko

eksporta vērtību, tajā pašā laikā pakalpojumu eksports būtiski atpaliek no pirmskrīzes līmeņa, ko pamatā noteica būtisks tūrisma un transporta pakalpojumu eksporta kritums 2020.gadā. Būtisks devums IKP kāpumā bija mājsaimniecību patēriņam. Investīciju apjomi 2020.gadā Covid-19 apstākļos bija salīdzinoši noturīgi un pozitīvas tendences turpinājās arī 2021.gadā. Arī valdības patēriņš turpināja pieaugt, ko pamatā noteica valdības īstenoto atbalsta pasākumu turpināšana saistībā ar Covid-19 seku mazināšanu.

Iekšzemes kopprodukts un tā izlietojums 2015.gads = 100

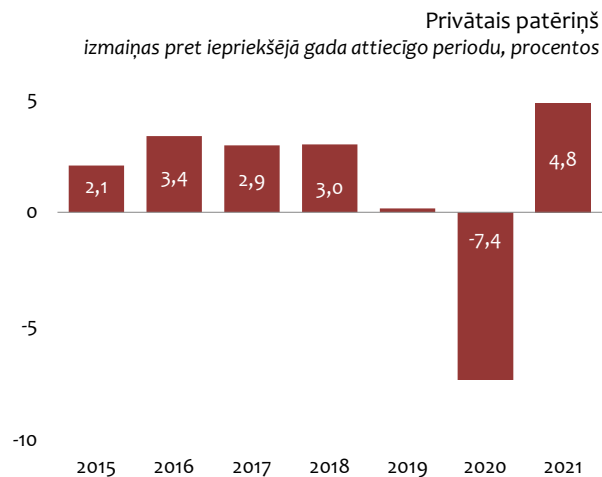

Iekšzemes kopprodukta izlietojuma ieguldījums izmaiņās procentpunktos

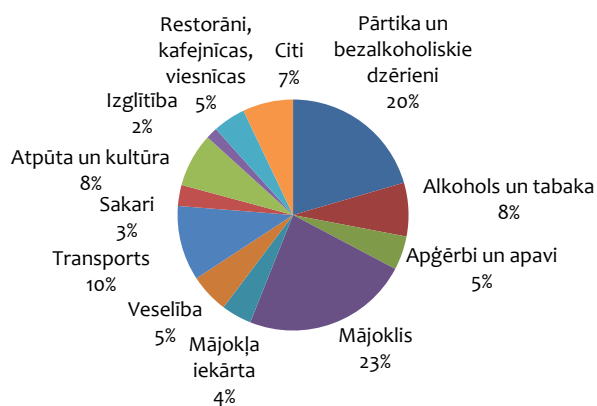
PATĒRIŅŠ

Privātais patēriņš ir atsācis pieaugt. No 2015. līdz 2019.gadam privātais patēriņš vidēji gadā palielinājās par 2,3%. Tomēr 2020.gadā Covid-19 ierobežojumu dēļ privātais patēriņš strauji saruka. Ekonomikai atlabstot, 2021.gadā bija vērojams straujš privātā patēriņa kāpums, ko veicināja gan Covid-19 ierobežojumu mazināšana, gan vidējās darba algas pieaugums un valdības atbalsta pasākumi.

Mājsaimniecību patēriņa struktūrā lielāko daļu veido izdevumi mājoklim. 2020.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, saistībā ar Covid-19 valstī noteiktajiem ierobežojumiem, visstraujāk izdevumi samazinājās tādās patēriņa grupās kā – atpūta un kultūra, restorāni un viesnīcas, un transports. Tam par iemeslu bija valstī noteiktā ārkārtas situācija, kuras laikā klātienē nebija pieejami dažādi pakalpojumi.

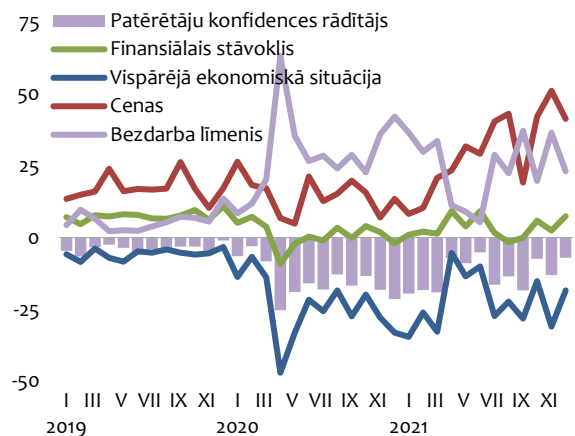
Mājsaimniecību patēriņa struktūra
2020.gadā, procentos

Covid-19 pandēmijas rezultātā patērētāju konfidences rādītājs 2020.gadā piedzīvoja krasu lejupslīdi. 2021.gadā patērētāju noskaņojums bija svārstīgs.

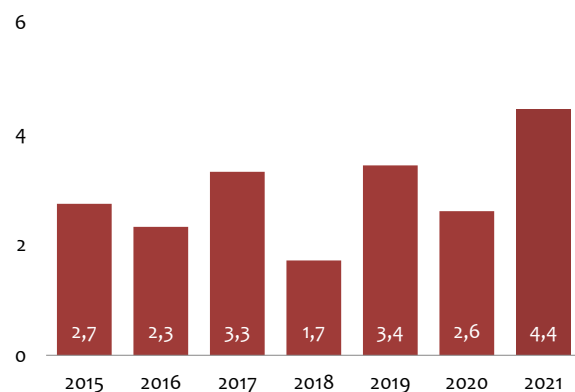
Uzlabojoties Covid-19 epidemioloģiskajai situācijai un mazinoties ierobežojumiem, patērētāji 2021.gada 1.pusgadā kļuva ievērojami optimistiskāki un drošāki par savu dzīvi. Galveno posteņu, izņemot inflācijas gaidas, nākotnes izredžu vērtējums 2.ceturksnī bija atgriezies līmenī pirms Covid-19 laika. Taču optimisms apsīka 3.ceturksnī, kad konfidences rādītājs pasliktinājās dēļ pieaugošām bažām par nākotni. To var skaidrot ar nenoteiktību un bažām par Covid-19 izplatības attīstību, kā arī cenu pieaugumu tendencēm. Savukārt 2021.gada 4.ceturksnī patērētāju konfidences rādītāji uzlabojās, gada nogalē kopumā atgriežoties 2020.gada sākuma līmenī. Tajā pašā laikā bija pesimistiskāks noskaņojums attiecībā uz cenu un bezdarba pieaugumu.

Patērētāju konfidences rādītājs
patērētāju novērtējums turpmākajiem 12 mēnešiem,
atbilstu saldo, sezonāli izlīdzināti dati

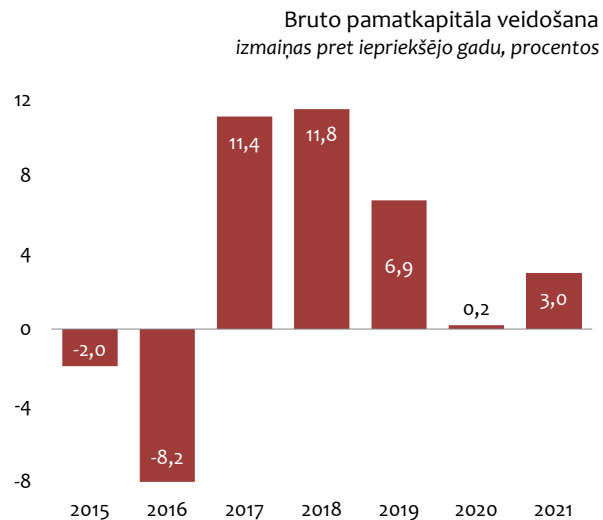
Valsts patēriņš turpina augt. Palielinoties budžeta ieņēmumiem, kopš 2014.gada valsts patēriņš aug straujāk. No 2015. līdz 2020.gadam valsts patēriņš vidēji gadā pieauga par 2,7%. Arī 2021.gadā valsts patēriņš turpināja pieaugt, ko pamatā noteica valdības īstenotie atbalsta pasākumi Covid-19 negatīvās ietekmes mazināšanai.

Valsts patēriņš
izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

INVESTĪCIJAS

Pēdējos trīs gados pirms Covid-19 pandēmijas (2017.-2019.) investīciju apjomi pieauga vidēji par 10% gadā. Lielu investīciju apjomu veidoja ES finansētās publiskās investīcijas. ES struktūrfondu apguvei tuvojoties noslēguma fāzei, investēšanas aktivitātes mazinājās.

Covid-19 krīzes ietekmē investīciju pieaugums Latvijas ekonomikā ir sarucis. 2020.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, investīciju apjoms palielinājās tikai par 0,2%. Tomēr, tas bija viens no labākiem rādītājiem ES valstīs. Investēšanas aktivitātes 2021.gadā pakāpeniski sāka pieaugt un bija par 2,9% lielākas nekā gadu iepriekš.

Privātās investīcijas pieaug, bet to līmenis ir zems. Pēc globālās finanšu krīzes privāto investīciju pozitīva dinamika atjaunojās tikai kopš 2017.gada. No 2017. līdz 2019.gadam investīcijas palielinājās ik gadu vidēji par 6,5% un veidoja gandrīz 17% no IKP, kas ir zemāks līmenis nekā ekonomikas straujās izaugsmes gados. 2020.gadā privātā sektora investīciju apjoms samazinājās par 1,7%, bet 2021.gadā tās palielinājās un bija par 7,1% lielāka apjomā nekā gadu iepriekš.

Ilgtermiņa skatījumā privātās investīcijas joprojām ir zemā līmenī, ko lielā mērā ietekmē vājā kredītēšana, zems pieprasījums un liela nenoteiktība. Šo faktoru negatīvo ietekmi uz investīcijām būtiski pastiprināja Covid-19 krīze.

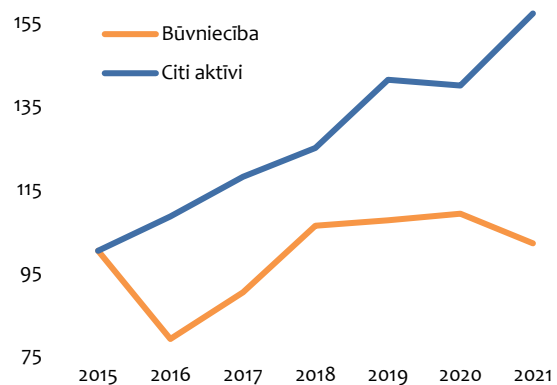
Valsts investīcijas Latvijā ir salīdzinoši augstā līmenī. Tās veido gandrīz 1/5 daļu no kopējām investīcijām Latvijas tautsaimniecībā un to dinamika lielā mērā ir saistīta ar ES struktūrfondu apgušanas cikliskumu. Periodā no 2017. līdz 2019.gadam valsts investīcijas vidēji gadā pieauga par 16%. ES finansējumam sasniedzot maksimumu, valsts investīciju apjomi 2019.gadā būtiski saruka un bija par 8% zemāka līmenī nekā gadu iepriekš. Neskatoties uz Covid-19 krīzi valsts investīcijas 2020.gadā palielinājās par gandrīz 7%. Savukārt 2021.gadā tās saruka un bija gandrīz par 10,5% mazāka apjomā nekā pirms gada.

Valsts un privātās investīcijas procentos no IKP

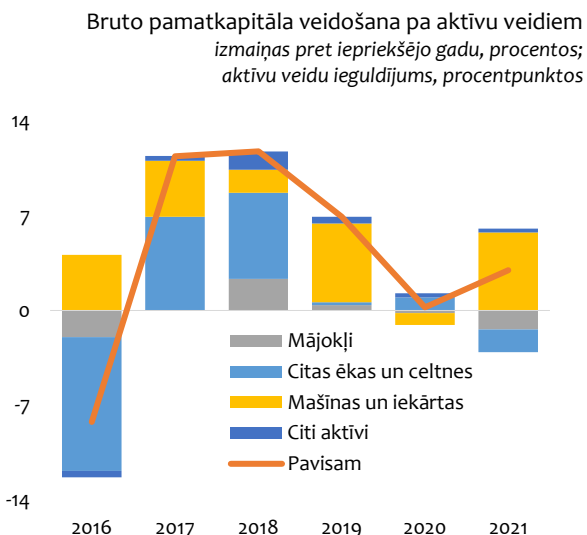

Lielāka daļa no investīcijām ir veikta būvniecības aktīvos. Galvenokārt tie ir ieguldījumi ēkās un būvēs, kas pēdējos trīs gados pirms Covid-19 krīzes veidoja gandrīz 45% no izdevumiem kopējā pamatkapitāla veidošanai. 2020.gadā investīcijas būvniecības aktīvos (salīdzināmās cenās) kopumā bija pieauga par 1,5%. Savukārt 2021.gadā ieguldījumi būvniecības aktīvos kopumā bija par 6,5% mazāka apjomā nekā pirms gada, ko noteica investīciju samazinājums inženierbūvēs un ēkās – par 4,2%, un ieguldījumu samazinājās mājokļos par 14,6 procentiem..

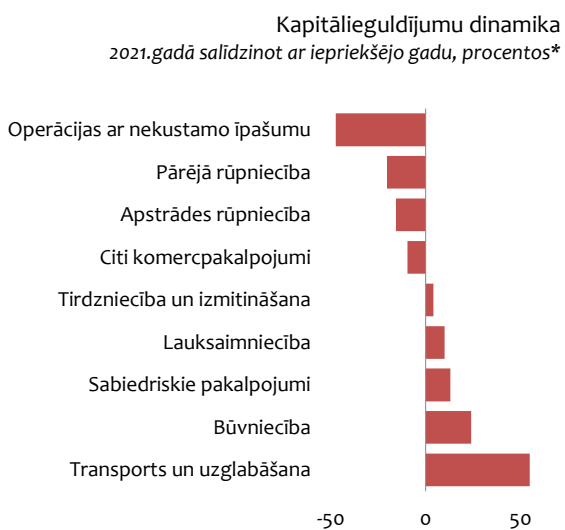
Bruto pamatkapitāla veidošana pa aktīvu veidiem 2015.gads = 100

Investīcijas mašīnās un tehnoloģiskajās iekārtās (bez transportlīdzekļiem) 2017.-2019. gados nepārsniedza 40% no kopējām investīcijām un to dinamika bija lēnāka nekā citos aktīvos. 2020.gadā mašīnās un iekārtās uzņēmēji investēja par 2,8% vairāk nekā pirms gada, bet ieguldījumu apjomi transportlīdzekļos būtiski samazinājās – par 22,3 procentiem.

2021.gadā mašīnas un iekārtas bija investēts kopumā par 13,7% vairāk nekā pirms gada. Investīciju kāpumu šajos aktīvos lielā mērā noteica ieguldījumi transportlīdzekļos (pieauga par 23,4%), kā arī informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iekārtās, kas ir nepieciešams aprīkojums attālināta darba nodrošināšanai.

* – aprēķināts, izmantojot ceturkšņu datus, faktiskajās cenās

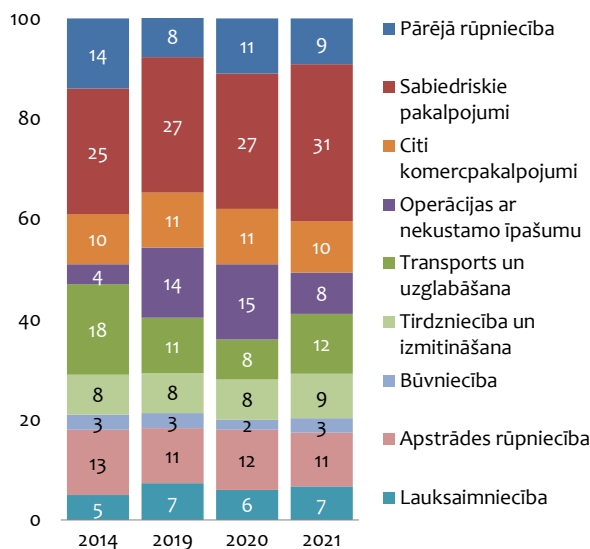
Investīcijas intelektuālā īpašuma produktos pēdējos trīs gados pirms Covid-19 krīzes bija vidēji 1,7% no IKP. 2020.gadā šajos aktīvos bija investēts par 2,8% vairāk nekā 2019.gadā. Pozitīvā investīciju dinamika saglabājās arī 2021.gadā – ieguldījumi intelektuālā īpašuma produktos palielinājās par 17,8% un sasniedza 2,1% no IKP.

Kapitālieguldījumi materiālajos pamatlīdzekļos preču ražošanas nozarēs 2021.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, bija gandrīz par 9,7% mazāka apjomā. Savukārt pakalpojumu nozarēs kapitālieguldījumi saglabājās iepriekšējā gada līmenī.

Lielākais devums bija ieguldījumu samazinājumam apstrādes rūpniecības nozarē (par 15,6%), enerģētikas un siltumapgādes nozarē (par 20,4%), kā arī darījumos ar nekustamo īpašumu (par 22,8%). To daļēji kompensēja kapitālieguldījumu materiālajos aktīvos pieaugums transporta un uzglabāšanas, kā arī veselības aprūpes nozarē, kas bija par 12,9% un 7,5% lielākā apjomā nekā pirms gada.

Rūpniecības uzņēmumu vadītāju aptaujas rezultāti liecina, ka nozīmīgākais investīcijas veicinošais faktors ir pieprasījuma pieaugums. Liela nozīme ir finanšu pieejamībai investīciju stimulēšanā. 2021.gadā arī finansiālie apstākļi tiek lēsti kā nozīmīgs investīcijas atbalstošs faktors, kas ir līdzvērtīgs tehniskā rakstura faktoriem, kā, piemēram, tehnoloģiju attīstība, kvalificēta darbaspēka pieejamība u.c.

Kapitālieguldījumu struktūra pa nozarēm, procentos*

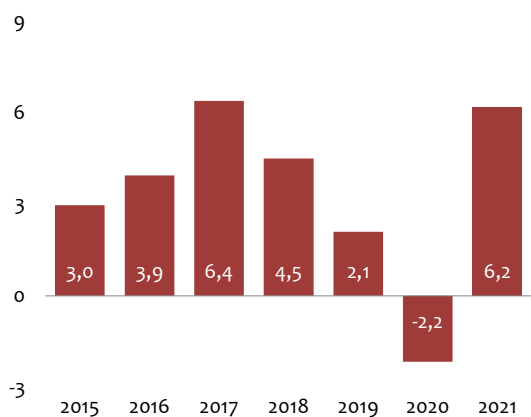
* Bruto kapitālieguldījumi materiālajos aktīvos. Aprēķināts, izmantojot ceturkšņu datus.

Investīciju dinamiku turpmāk ietekmēs nenoteiktība par starptautisko vidi, tostarp Covid-19 izplatības riski. Liela nozīme būs arī kredītportfeļa palielināšanai, kas ilgstoši ir zemā līmenī. Pozitīvi investēšanas dinamiku ietekmēs ES finansējums, kas ir nozīmīgs investīciju līmeņa kāpināšanas stimuls. Investīciju aktivitātes stimulēs *Rail Baltica* projekta īstenošanās uzsākšana. Liels devums investīciju aktivitāšu palielināšanai var būt arī vairākiem projektiem, kuru finansējums ir paredzēts *Atjaunošanas un noturības mehānisma* ietvaros. Tomēr jāatzīmē, ka investīcijas būvniecības aktīvos būtiski ierobežos būvmateriālu sadārdzināšanās un to trūkums. Savukārt karš Ukrainā palielina nenoteiktību par ģeopolitiskām norisēm un var likt privātiem investoriem un kredītdevējiem ieņemt piesardzīgu pozīciju par investīciju plāniem un investīciju projektu finansējumu.

EKSPORTS

Eksports ir viens no galvenajiem tautsaimniecības attīstības dzinuljiem. Eksporta izaugsme ir cieši saistīta ar ārējo pieprasījumu un galveno partnervalstu ekonomiskās attīstības tempiem.

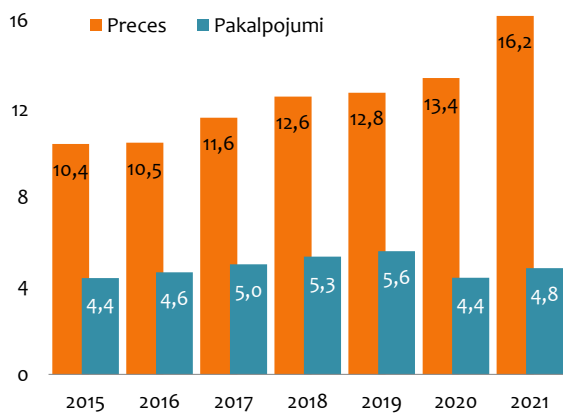
Preču un pakalpojumu eksports
izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos

2020.gadā preču un pakalpojumu eksporta apjomi samazinājās, galvenokārt Covid-19 pandēmijas dēļ. Gada pirmajā un pēdējā ceturksnī eksporta apjomi pieauga, savukārt 2.ceturksnī tie būtiski samazinājās, kas noteica eksporta samazinājumu arī gadā kopumā.

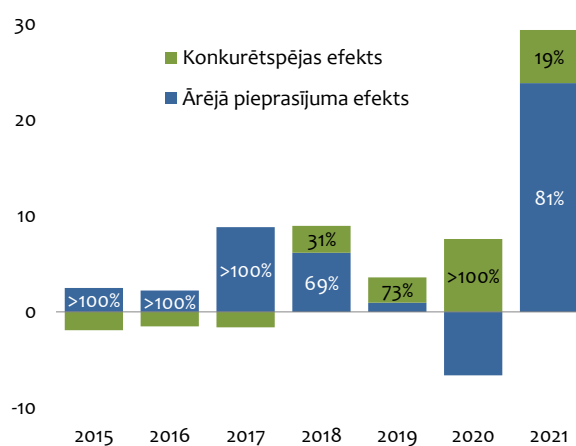
2021.gadā pateicoties straujam ārējam pieprasījumam, gan arī daļēji bāzes efekta dēļ, eksports atsāka augt. 2021.gada 1.ceturksnī eksporta apjomi bija nedaudz mazāki nekā pirms gada. Savukārt gada 2.ceturksnī eksports pieauga par 15,5%, nedaudz mērenāk – gada otrajā pusē.

Preču un pakalpojumu eksports
faktiskajās cenās, mljrd. eiro

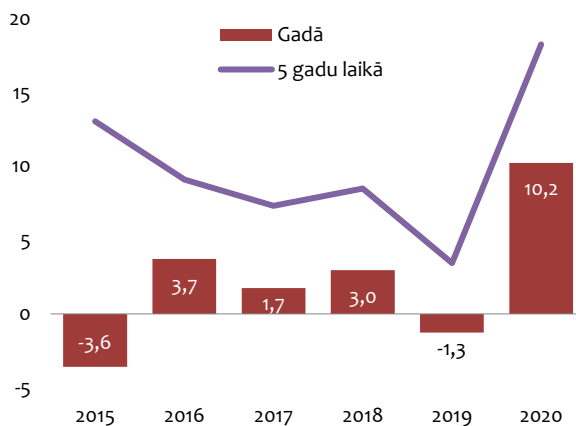
2015.-2018.gadā eksporta pieaugumu pamatā noteica ārējais pieprasījums, savukārt cenu konkurētspējas loma eksporta pieaugumā bija mazāka vai pat negatīva. 2019.gadā eksporta izaugsmi veicināja konkurētspējas efekts, kas saistīts ar veiksmīgu jaunu tirgu apgūšanu. 2020.gadā, Covid-19 izplatības ietekmē, strauji saruka ārējais pieprasījums, ko gandrīz pilnībā kompensēja konkurētspējas pieaugums atsevišķās nozarēs. Savukārt 2021.gadā eksporta izaugsmi veicināja gan straujš ārējā pieprasījuma pieaugums, gan arī konkurētspēja.

Eksporta patstāvīgās tirgus daļas analīze
Latvijas preču eksporta uz ES valstīm izmaiņu struktūra, procentos

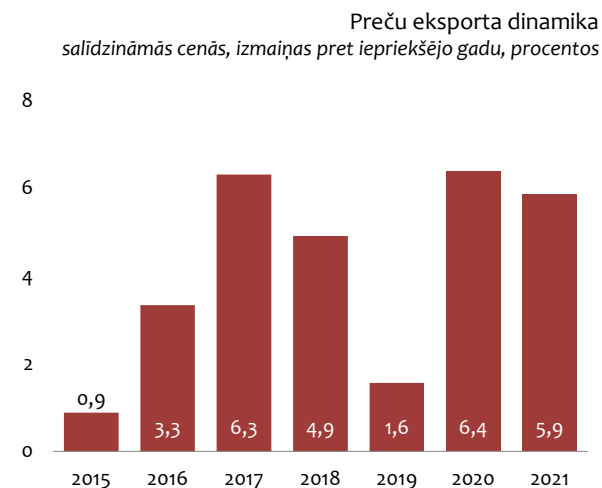
Kopš 2016.gada Latvijas eksporta daļai pasaules tirgū ir tendence pieaug, kas liecina, ka Latvijas uzņēmēji saglabāja konkurētspēju, neraugoties uz strauju darbaspēka izmaksu pieaugumu. Izņēmums bija 2019.gads, kad Latvijas eksporta izaugsmes tempi bija zemāki nekā vidēji pasaulē.

Eksporta tirgus daļa pasaules eksportā
izmaiņas procentos

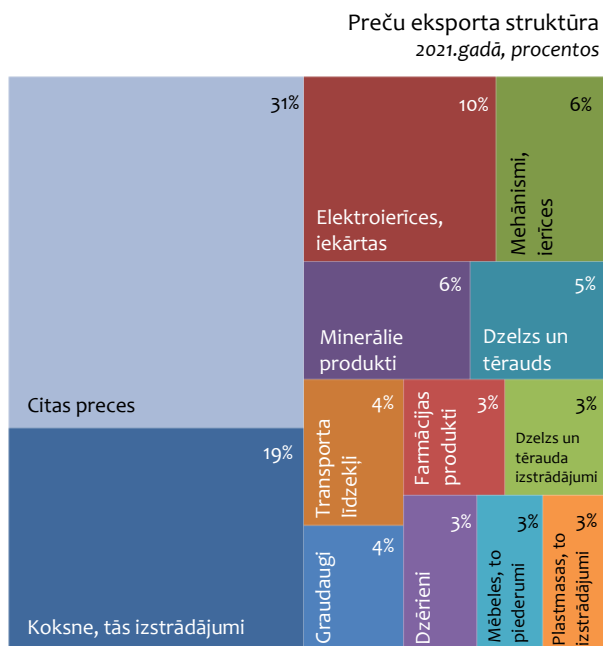

Preču eksports

Preču eksporta īpatsvars pēdējos gados veido aptuveni 70% no kopējā Latvijas eksporta. Jāatzīmē, ka 2020.gadā, strauji augot preču eksportam un samazinoties pakalpojumu eksportam, preču daļa kopējā eksportā nedaudz pieauga. 2021.gadā preču eksports veidoja jau 77% no kopējās eksporta vērtības.

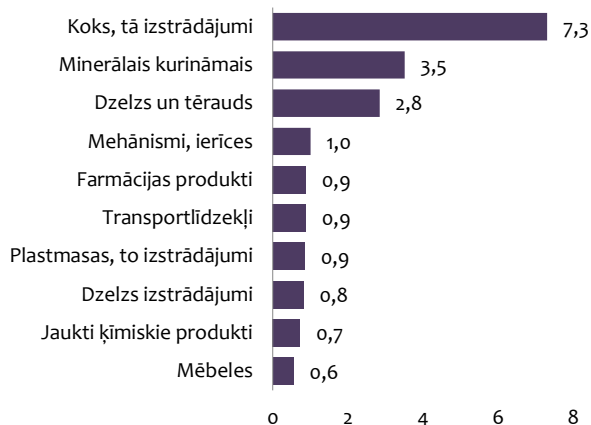
2020.-2021.gadā preču eksporta izaugsme bija salīdzinoši strauja. 2021.gadā salīdzināmās cenās tas pieauga par 5,9%, pie tam būtiski palielinoties eksporta cenām, pieaugums faktiskajās cenās bija vēl straujāks – par 18,2 procentiem.

2021.gadā preču eksporta izaugsmei būtiski sekmēja koksnes un tās izstrādājumu, minerālo produktu, kā arī dzelzs un tērauda eksporta vērtības pieaugums. 2022.gada

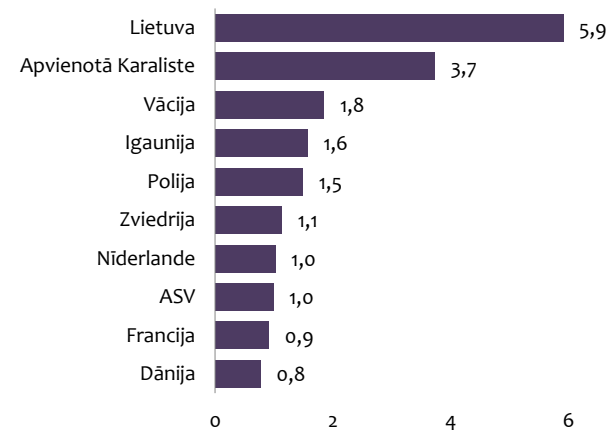
janvārī preču eksports pieauga par 29,6%. Būtiskāk augošās eksporta preču grupas bija tās pašas kas 2021.gadā.

Preču grupas ar lielāko ietekmi Latvijas eksporta izmaiņās ieguldījums izmaiņās 2021.gadā, procentpunktos

2021.gadā preču eksports pieauga uz visām galvenajām partnervalstīm. Lēnāk tas pieauga uz NVS valstīm, bet straujāk uz ES un pārējām valstīm.

Valstis ar lielāko ietekmi Latvijas preču eksporta izmaiņās ieguldījums izmaiņās 2021.gadā, procentpunktos

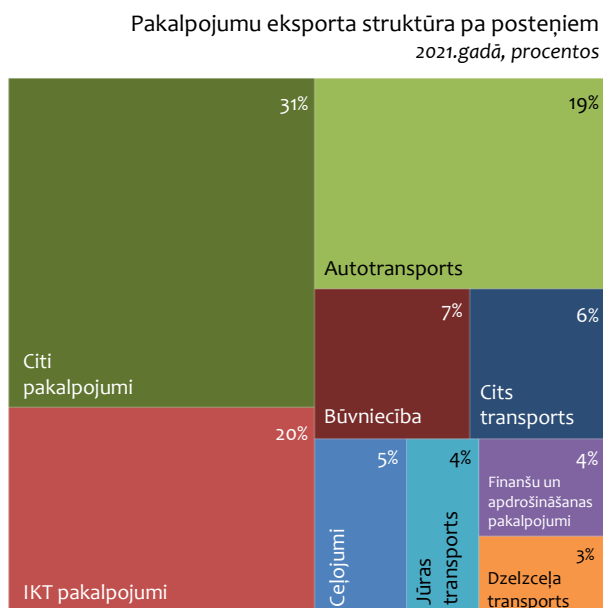
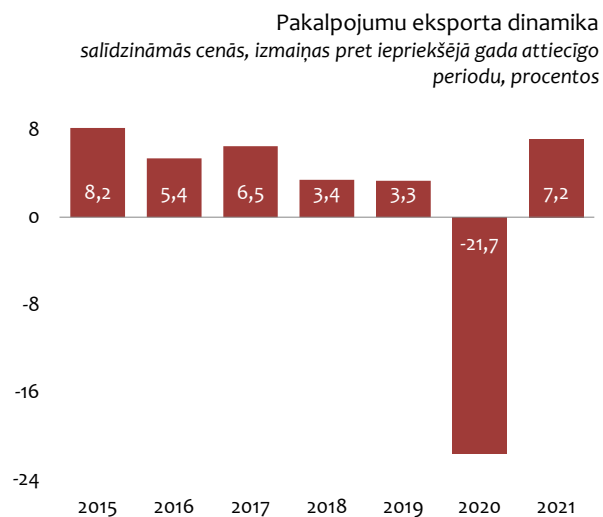
Svarīgākās Latvijas preču eksporta partnervalstis 2021.gadā bija Lietuva, Igaunija, Apvienotā Karaliste, Vācija, Krievija, Zviedrija, Dānija un Polija. Uz šīm valstīm Latvija eksportēja 65% no visām precēm.

2021.gadā uz ES valstīm galvenās eksporta preču grupas bija koksne un tās izstrādājumi un elektroierīces un iekārtas. Eksportā uz NVS valstīm lielu daļu sastādīja alkoholiskie dzērieni, mehānismi un farmācijas produkti. Savukārt uz pārējām valstīm lielākās eksporta grupas bija koksne un tā izstrādājumi, graudaugi, kā arī elektroierīces un iekārtas.

Pakalpojumu eksports

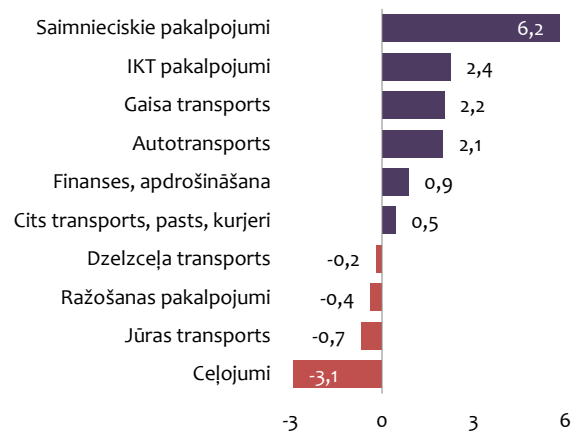
Līdz pandēmijai vidēji ik gadu Latvijas pakalpojumu eksports auga straujāk nekā preču eksports. Lielu ieguldījumu eksporta izaugsmē veidoja vairāki pakalpojumu posteņi – transporta pakalpojumi, ceļojumu, IKT un tirdzniecības starpniecības pakalpojumi. Savukārt pakalpojumu eksportā kopš 2016.gada samazinājās finanšu pakalpojumu eksporta īpatsvars.

Covid-19 izplatības ietekmē, sākot no 2020.gada 2.ceturkšņa līdz pat 2021.gada 1.ceturksnim pakalpojumu eksports būtiski samazinājās. Attiecīgi, nākamajos trīs ceturkšņos pakalpojumu eksports, daļēji pateicoties arī bāzes efektam, būtiski pieauga. **Kopumā 2021.gadā pakalpojumu eksports faktiskajās cenās bija par 10,1% lielāks nekā pirms gada**, savukārt, ņemot vērā cenu izmaiņas, salīdzināmās cenās pakalpojumu eksports pieauga mērenāk.

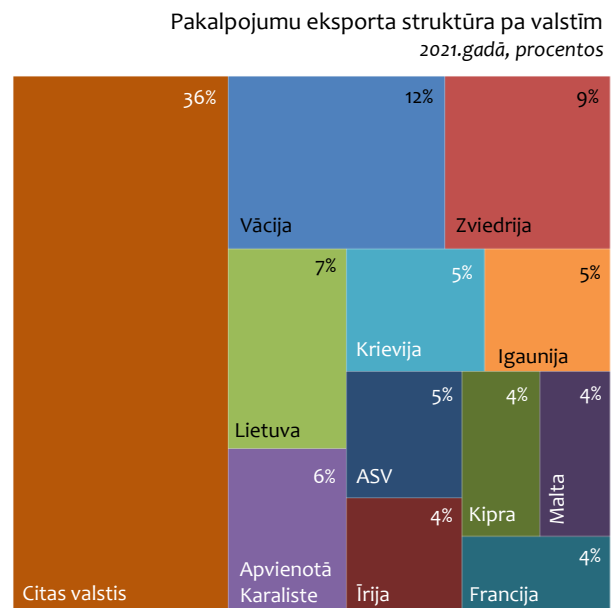

2021.gadā lielākais ieguldījums pakalpojumu eksporta pieaugumā bija saimnieciskās darbības pakalpojumu eksportam. Būtiski pieauga arī transporta pakalpojumu, it īpaši autotransporta eksports. Tomēr, jāatzīmē ka transporta pakalpojumu eksports bija par 26% mazāks nekā 2019.gadā. Auga arī IKT pakalpojumu eksports. Savukārt samazinājums joprojām bija vērojams ceļojumu pakalpojumu eksportam.

Pakalpojumu posteņu eksporta attīstība ieguldījums izmaiņās 2021.gadā, procentpunktos

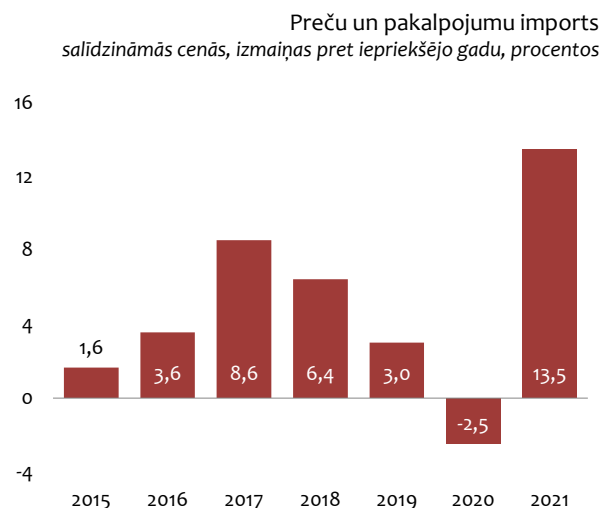

Pakalpojumu eksportā pa valstu grupām arvien lielāku īpatsvaru veido eksports uz ES valstīm. Vērā ņemamu daļu sastāda pakalpojumu eksports uz NVS valstīm, kas pārsvarā saistīts ar tranzītpakalpojumiem. Jāatzīmē, ka pakalpojumu eksporta īpatsvaram uz NVS valstīm pēdējo gadu laikā ir samazinoša tendence.

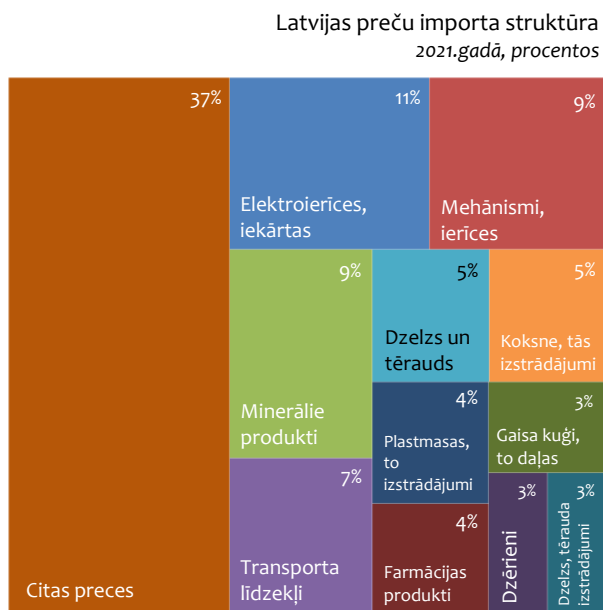

IMPORTS

Preču un pakalpojumu importa apjomi pēdējos gados attīstās līdzīgi eksportam. Kopš 2017.gada tradicionāli straujāk pieaug pakalpojumu, bet mērenāk preču imports. 2020.gadā Covid-19 ietekmē būtiski samazinājās pakalpojumu imports, turpretī preču imports nedaudz pieauga. Savukārt 2021.gadā, ievērojami pieauga gan preču, gan pakalpojumu imports.

2021.gadā preču importa vērtība, cenu pieauguma dēļ, faktiskajās cenās pieauga straujāk nekā salīdzināmās cenās – par 28,4%. Būtiski preču imports palielinājās gada 1. un 2.ceturksnī. Lielu daļu preču importa pieaugumā 2021.gadā veidoja minerālo produktu, dzelzs un tērauda, lidaparātu un to daļu, koksnes un tās izstrādājumu un mehānismi un ierīču imports. Savukārt samazinājās dzērienu un tabakas importa vērtība.

2022.gada janvārī preču imports pieauga par 35,8%. To būtiski ietekmēja minerālo produktu, ķīmiskās rūpniecības preču un metālu un to izstrādājumu importa vērtības palielinājums.

Galvenās Latvijas preču importa partnervalstis ir Lietuva, Vācija, Polija, Krievija, Igaunija, Ķīna, Nīderlande un Somija. Importa vērtība no šīm valstīm 2021.gadā veidoja 2/3 daļas no Latvijas preču importa.

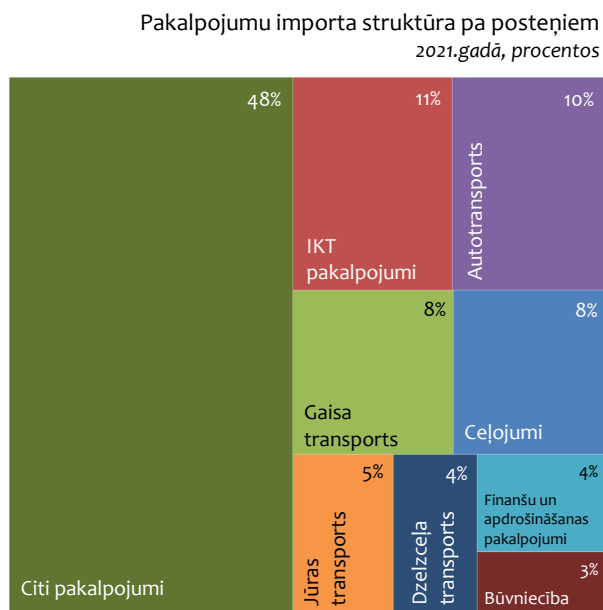
2021.gadā galvenās importa preču grupas no ES valstīm bija mehānismi, elektroierīces, transportlīdzekļi un minerālie produkti. Importā no NVS valstīm lielu daļu sastādīja minerālie produkti, dzelzs un tērauds un koksne un tās izstrādājumi. Jāatzīmē, ka 90% importā no NVS valstīm sastāda imports no Krievijas un Baltkrievijas.

Importa struktūrā pēc preču gala pielietojuma kopš 2019.gada nedaudz ir samazinājusies kapitālpreču un patēriņa preču, attiecīgi – augusi starppatēriņa preču daļa.

Latvijas pakalpojumu imports 2017.-2019.gadā attīstījās dinamiski, līdzīgi kā pakalpojumu eksports. Šajā laika posmā pakalpojumu imports pieauga par 8,5% vidēji ik gadu (faktiskajās cenās).

2020.gadā, Covid-19 izplatības ietekmē, pakalpojumu imports faktiskajās cenās samazinājās par 19,4%. Liela ietekme pakalpojumu importa samazinājumā 2020.gadā bija ceļojumu un transporta pakalpojumu importa samazinājumam, jo īpaši gaisa transportam.

2021.gadā, daļēji bāzes efekta dēļ, pakalpojumu imports pieauga par 20,5%. To būtiski veicināja saimnieciskās darbības pakalpojumu importa vērtības kāpums. Pieauga arī transporta un IKT pakalpojumu imports. Savukārt samazinājās finanšu pakalpojumu un ceļojumu imports.

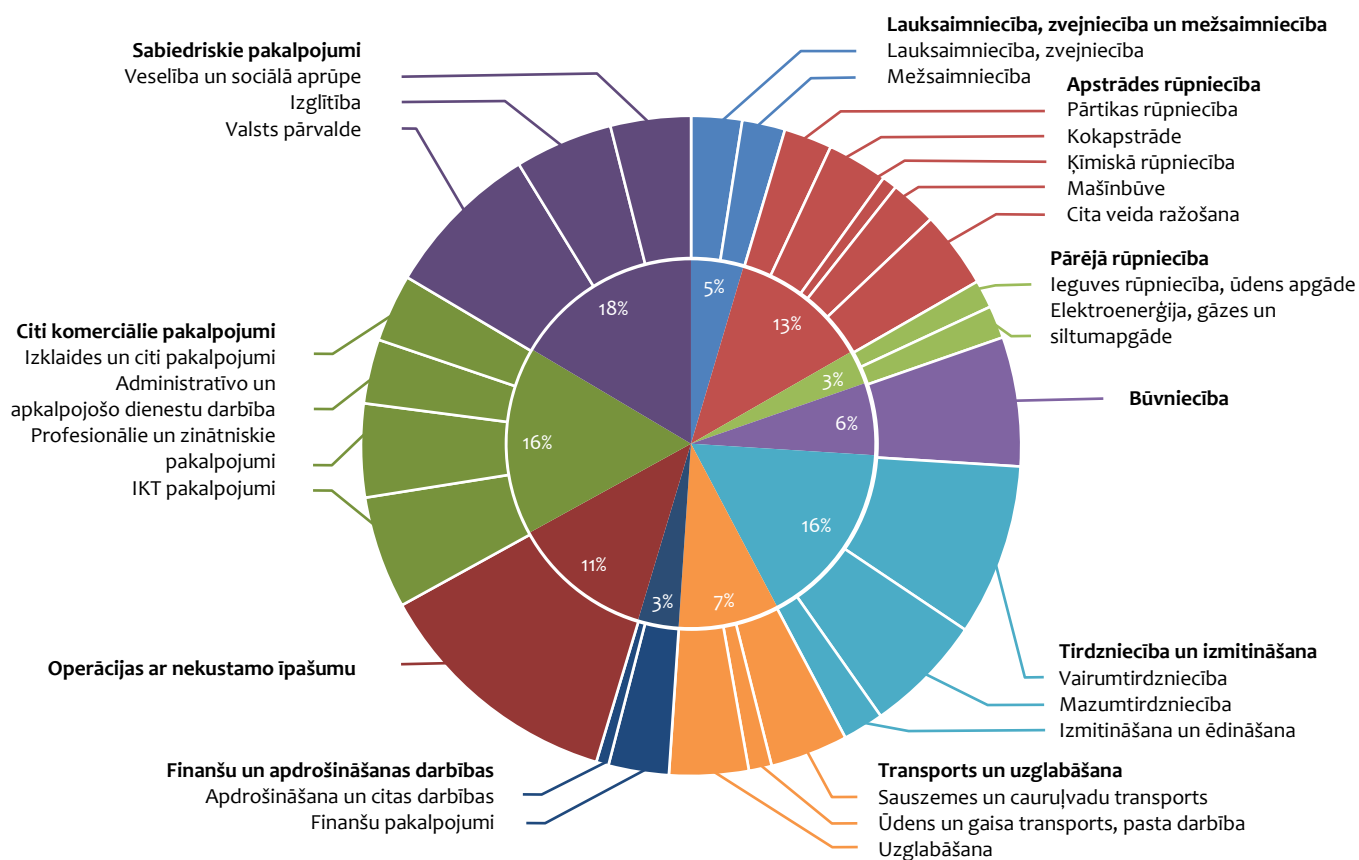
2022 | 1

NOZARU IEGULDĪJUMS

2009.-2010.gadā, samazinoties darbaspēka izmaksām, uzlabojās Latvijas ražotāju konkurētspēja, kas bija pamats eksporta pieaugumam un līdz ar to arī tirgojamo nozaru attīstībai. Mainījās tautsaimniecības struktūra. 2010.gadā šo nozaru īpatsvars sasniedza 33,1% no kopējās pievienotās vērtības. 2021.gadā šo nozaru īpatsvars bija 28,3%. Analizējot ekonomikas struktūru citā griezumā, redzams, ka 2010.gadā ražojošās nozares (lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības, rūpniecības, kā arī būvniecības nozares) sastādīja 27,6%, bet 2021.gadā – 27,2% no kopējās pievienotās vērtības. 2021.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, īpatsvars ir pieaudzis būvniecībā, komercpakalpojumu un sabiedrisko pakalpojumu nozarēs, bet samazinājies pārējā rūpniecībā, transportā, tirdzniecībā un izmitināšanā.

2015.-2019.gados izaugsme bija visās nozarēs, izņemot elektroenerģijas, gāzes apgādes, siltumapgādes un gaisa kondicionēšanas nozari un finanšu darbības. Tirdzniecības un apstrādes rūpniecības apjomu kāpumam bija lielākā ietekme izaugsme. 2020.gadā Covid-19 krīze negatīvi ietekmēja praktiski visas nozares. Izaugsme turpinājās tikai lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā, būvniecībā un sabiedriskajos pakalpojumos. Lielākā ietekme bija apjomu kritumam transporta, izmitināšanas un ēdināšanas un mākslas, izklaides un atpūtas nozarēs. Ekonomikai atlabstot, 2021.gadā izaugsme bija apstrādes un pārējā rūpniecībā, tirdzniecībā, transportā, finanšu darbībās, informācijas un komunikācijas, kā arī sabiedriskajos pakalpojumos, lielākā ietekme bija apjomu kāpumam tirdzniecībā, veselības aprūpes un apstrādes rūpniecības nozarēs.

Pievienotās vērtības struktūra
2021.gadā*, procentos

* Ekonomikas ministrijas aprēķini

Nozaru attīstības tendences
izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Iekšzemes kopprodukts	3,9	2,4	3,3	4,0	2,5	-3,8	4,7
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	2,7	-4,3	1,9	-3,6	19,8	0,8	-6,8
leguves rūpniecība un karjeru izstrāde	14,8	-2,8	9,1	9,1	-5,2	8,8	5,0
Apstrādes rūpniecība	4,4	1,7	6,8	7,5	3,7	-0,9	7,4
Pārtikas rūpniecība	-4,6	1,8	5,2	-2,9	-0,7	-1,7	1,3
Vieglā rūpniecība	-13,2	2,1	7,6	-0,8	-2,6	-9,5	11,8
Kokapstrāde	7,1	8,0	2,1	4,5	0,0	4,5	3,7
Papīra ražošana un poligrāfija	0,0	3,6	4,5	-3,7	5,7	4,7	14,0
Ķīmiskā rūpniecība	-4,1	10,7	11,4	7,0	3,9	-1,8	14,8
Nemetālisko minerālu ražošana	-9,8	11,6	11,1	1,3	-2,1	-1,4	4,4
Metālapstrāde	34,8	5,4	12,0	3,6	13,5	-5,6	5,8
Elektrisko un optisko iekārtu ražošana	16,7	12,6	15,8	12,1	11,3	12,1	5,7
Mašīnu un iekārtu ražošana	7,9	8,5	21,5	7,0	-1,9	-2,7	24,1
Transportlīdzekļu ražošana	3,5	-2,9	22,8	7,3	-7,7	-15,3	17,7
Pārējās rūpniecības nozares	3,5	0,8	4,3	-1,8	2,8	-14,2	11,8
Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	22,1	17,5	-1,9	-38,8	2,6	-6,0	3,3
Būvniecība	-0,4	-9,6	14,7	12,4	1,3	0,1	-6,1
Ēku būvniecība	-1,6	-9,5	11,7	16,1	9,3	0,9	-10,5
Inženierbūves	-0,5	-15,9	26,6	6,5	-10,6	-1,5	-5,0
Tirdzniecība	7,0	4,5	2,6	3,9	6,2	-3,0	8,9
Mazumtirdzniecība	4,9	2,3	4,3	3,8	2,3	1,5	2,5
Transporta un uzglabāšana	1,2	1,7	6,6	3,8	3,5	-14,6	5,9
Kravu pārvadājumi dzelzceļā	-2,4	-14,1	-8,4	12,5	-15,8	-42,3	-9,5
Ostās pārkrautās kravas	-6,2	-9,3	-2,0	6,9	-5,7	-28,0	-7,2
Kravu pārvadājumi ar autotransportu	0,5	1,3	7,0	12,8	-3,8	2,6	7,8
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	8,9	4,4	9,3	7,6	-3,9	-42,0	-5,2
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	2,3	5,0	8,7	9,6	4,4	-7,0	10,9
Finanšu un apdrošināšanas darbības	13,3	-0,2	-17,7	-2,4	-9,6	-2,0	19,8
Operācijas ar nekustamo īpašumu	-2,4	1,6	-1,6	2,3	-3,6	-0,6	-1,7
Citi komercpakalpojumi	1,9	3,9	4,6	2,7	0,6	-3,7	2,6
Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	2,4	1,5	3,8	2,8	3,6	1,5	2,9
Izglītība	3,2	1,1	4,3	3,0	2,7	0,8	3,0
Veselība un sociālā aprūpe	5,2	1,2	4,4	9,3	9,6	2,4	24,8
Māksla, izklaide un atpūta	8,2	5,0	5,1	6,1	2,8	-28,6	-3,3

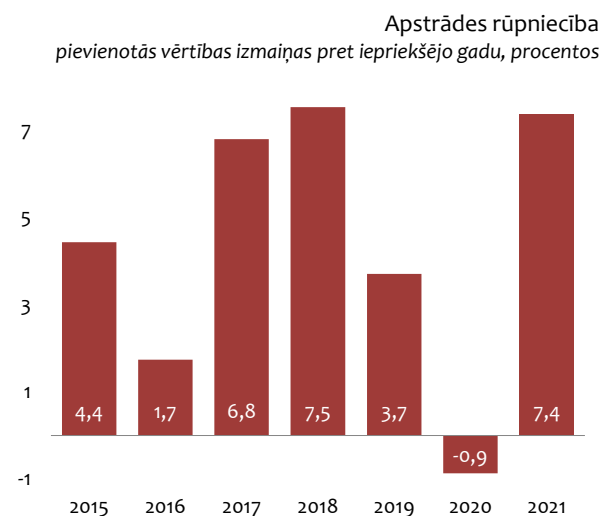
APSTRĀDES RŪPNIECĪBA

Apstrādes rūpniecības attīstību veicina Latvijas ražotāju konkurētspējas uzlabošanās, kā arī pieprasījuma dinamika lielākajos eksporta tirgos. Īpaši strauji ražošanas apjomi pieauga 2017. un 2018.gadā, mērenāk – 2019.gadā.

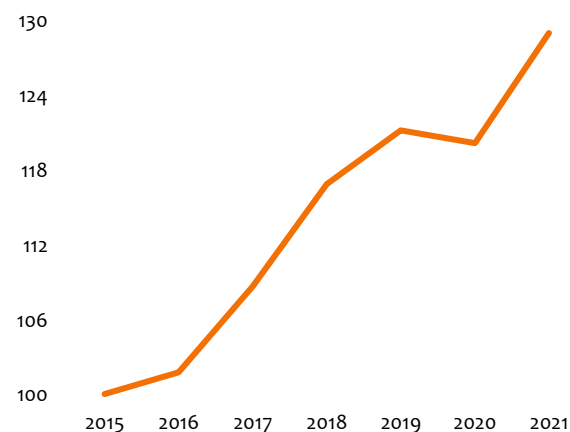
Covid-19 krīzes ietekmē 2020.gadā apstrādes rūpniecības ražošanas apjomi bija par 0,9% mazāki nekā pirms gada. Būtiski saruka transportlīdzekļu, metālapstrādes un pārtikas rūpniecības, bet pieauga kokapstrādes, elektrisko un optisko iekārtu un papīra ražošanas un poligrāfijas ražošanas apjomi.

un iekārtu ražošanas apjomu pieaugumi. 2022.gada janvārī apstrādes rūpniecības apjomi bija par 12,2% lielāki nekā pirms gada.

2021.gadā par 21,4% pieauga arī apstrādes rūpniecības apgrozījums faktiskajās cenās. Mērenāk auga vietējā tirgū realizētās produkcijas apjomi, bet straujāk – eksportētās produkcijas apjomi. Arī 2022.gada janvārī rūpniecības produkcijas realizācija turpināja augt.

Apstrādes rūpniecība
pievienotā vērtība, 2015.gads = 100

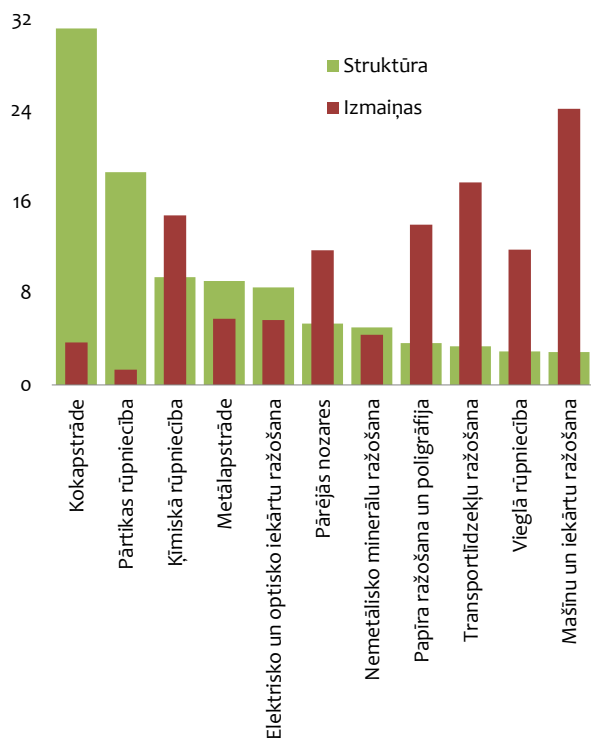
2021.gadā apstrādes rūpniecība bija vērojama strauja izaugsme. Nozares ražošanas apjomi par 7,5% pārsniedza pagājušā gada līmeni. Būtiski nozares izaugsmi ietekmēja ķīmiskās rūpniecības, kokapstrādes, elektrisko un mašīnu

2018. un 2019.gadā aizņemto darbavieta skaits apstrādes rūpniecībā būtiski nemainījās. 2020.gadā darbavieta skaits apstrādes rūpniecībā samazinājās par 6,8 tūkst., savukārt 2021.gadā tas pieauga par 5 tūkst. Būtiskāks pieaugums gada laikā bija vērojams kokapstrādē, ķīmiskajā rūpniecībā un transportlīdzekļu ražošanas apakšnozarē.

Apstrādes rūpniecības struktūra un nozaru attīstības tendences procentos

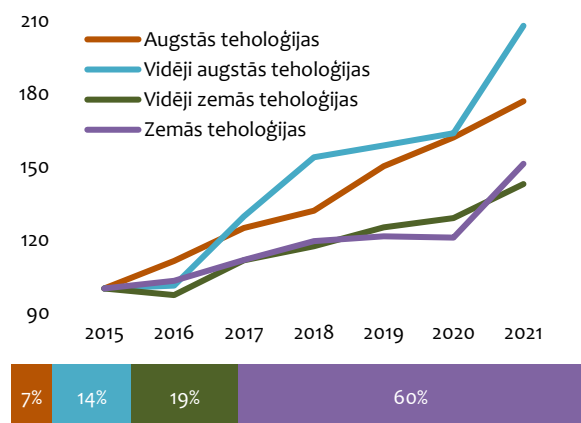
Izlaide	Struktūra 2021.gadā			Ražošanas apjomu izmaiņas			
	Aizņemtās darbavietas	Eksporta īpatsvars realizācijā		2019	2020	2021	2022 Jan
Apstrādes rūpniecība	100	100	67,5	2,1	-0,9	7,5	12,2
Pārtikas ražošana	18,6	19,0	40,4	-0,7	-1,7	1,3	2,7
Vieglā rūpniecība	2,9	8,1	82,6	-2,6	-9,5	11,8	7,6
Kokapstrāde	31,1	20,4	71,3	0,0	4,5	3,7	1,2
Papīra ražošana, poligrāfija	3,7	4,5	67,2	5,7	4,7	14,0	16,4
Ķīmija un farmācija	9,4	7,6	75,7	3,9	-1,8	14,8	37,7
Nemetāliskie minerāli	5,0	5,2	51,1	-2,1	-1,4	4,4	28,7
Metālapstrāde	9,1	10,8	65,4	13,5	-5,6	5,8	33,9
Elektroniskās iekārtas	8,5	5,3	88,6	11,3	12,1	5,7	-7,9
Mašīnu un iekārtu ražošana	2,9	3,3	91,9	-1,9	-2,7	24,1	15,0
Transportlīdzekļu ražošana	3,4	3,5	92,7	-7,7	-15,3	17,7	26,6
Pārējās nozares	5,4	12,3	73,1	2,8	-14,2	11,8	16,2

Apstrādes rūpniecības izaugsme
struktūra un ražošanas apjomu izmaiņas 2021.gadā, procentos

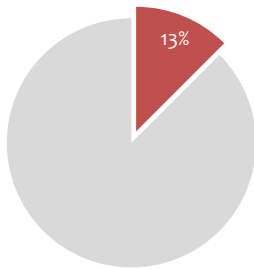
Stabils pieprasījums lielākajā Latvijas preču noieta tirgū ES saglabā apstrādes rūpniecības izaugsmes iespējas. Tiesa tālāku nozares attīstību negatīvi ietekmēs Krievijas un Baltkrievijas kara darbība Ukrainā. Tās rezultātā tiks traucētas gan līdzšinējās izejvielu piegāžu ķēdes, gan uzņēmumus ietekmēs pasaulē vērojama cenu kāpums precēm, tai skaitā energoresursiem. Uzņēmumiem, kuri bija saistīti ar šo valstu tirgiem, ir jāmeklē jaunas piegāžu iespējas un jauni preču noieta tirgi.

Apstrādes rūpniecības ražošanas apjomu indekss un
struktūra pa tehnoloģiju līmeņiem
2015.gads = 100, struktūra 2021.gadā, procentos

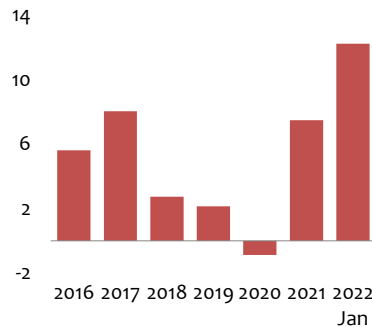

Apstrādes rūpniecības galvenie rādītāji²

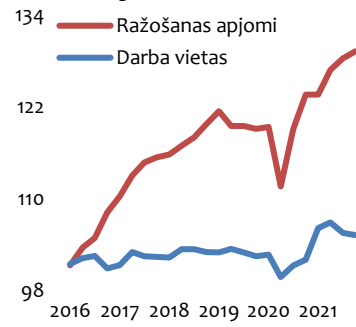
Nozares īpatsvars IKP
2021.gadā

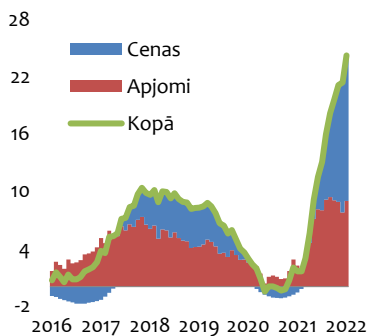
Ražošanas apjomu izmaiņas
procentos

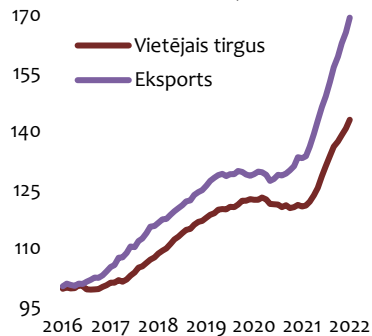
Produkcijas apjomi un aizņemtās
darbavietas
2015.gada 4.ceturksnis = 100

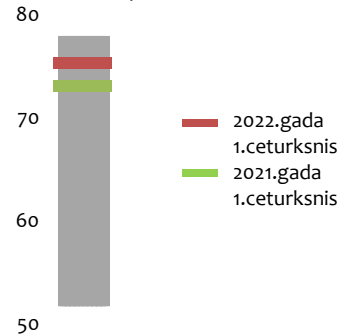
Produkcijas realizācijas izmaiņas
12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija
2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu
slidošais vidējais

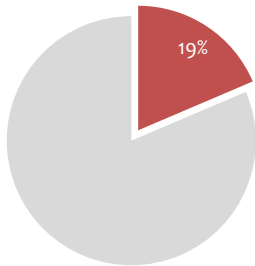
Ražošanas jaudu noslodze
Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis,
procentos

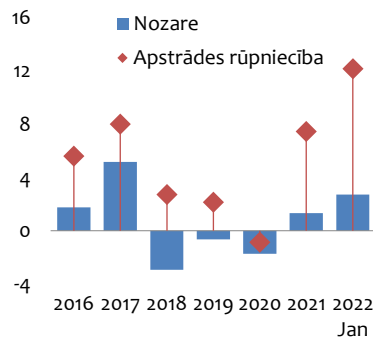
² dati par produkcijas realizāciju līdz 2022.gada janvārim

Pārtikas produktu un dzērienu ražošana

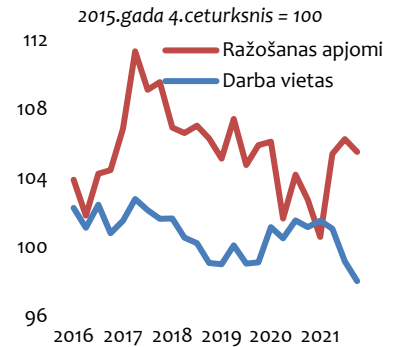
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2021.gadā

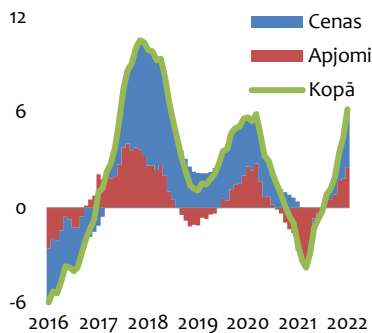
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

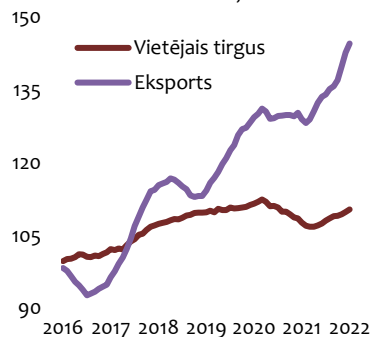
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

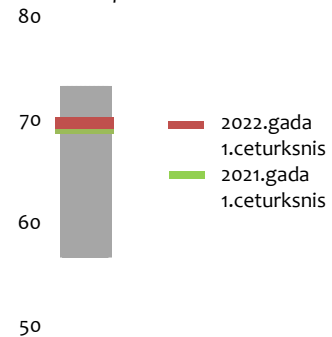
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

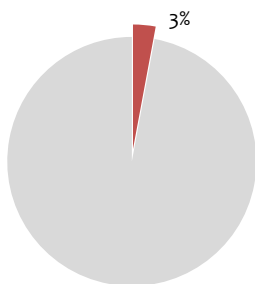

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

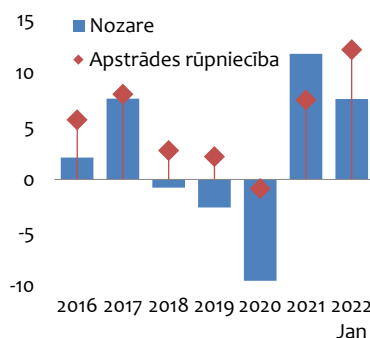

Viegļā rūpniecība

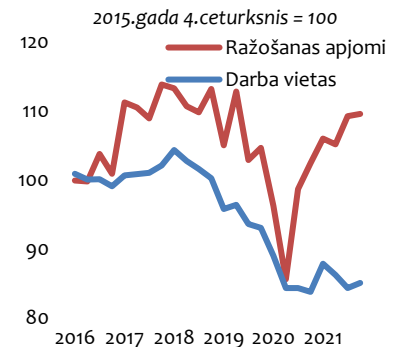
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2021.gadā

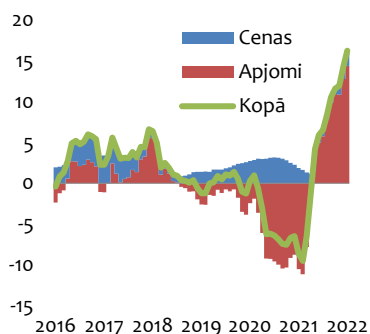
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

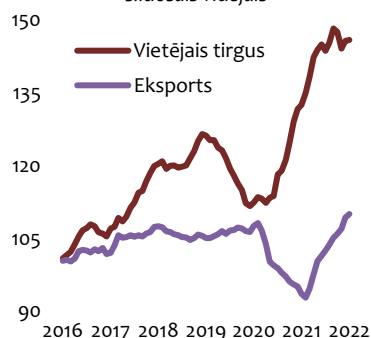
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

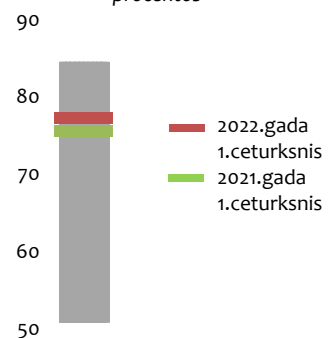
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

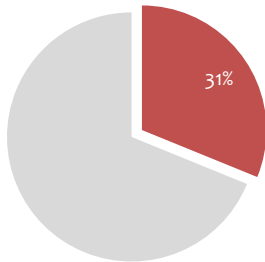

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

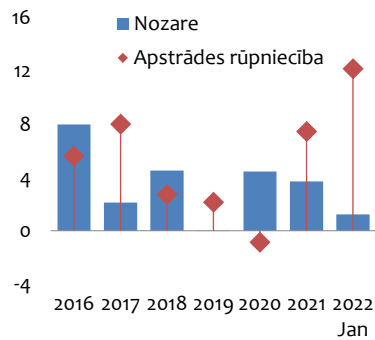

Kokapstrāde

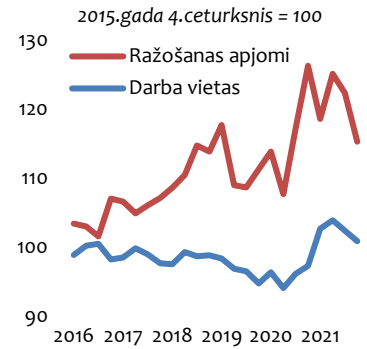
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā
2021.gadā

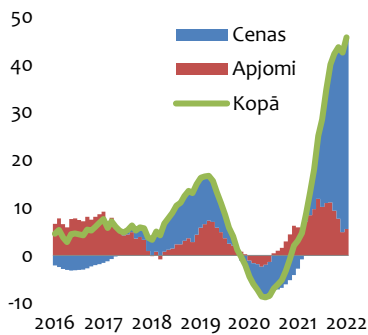
Ražošanas apjomu izmaiņas
procentos

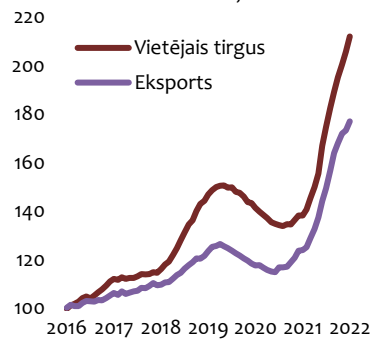
Produkcijas apjomi un aizņemtās
darbavietas

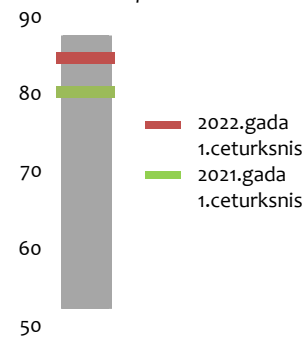
Produkcijas realizācijas izmaiņas
12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija
2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu
slidošais vidējais

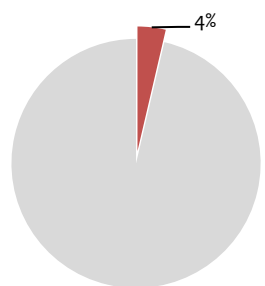

Ražošanas jaudu noslodze
Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis,
procentos

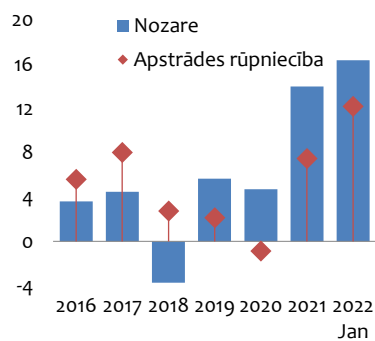

Papīra ražošana un poligrāfija

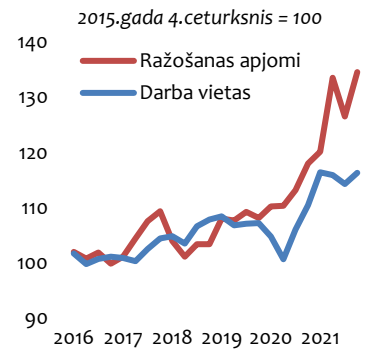
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā
2021.gadā

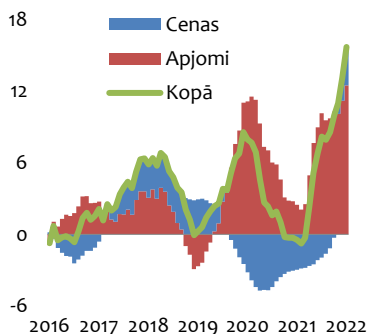
Ražošanas apjomu izmaiņas
procentos

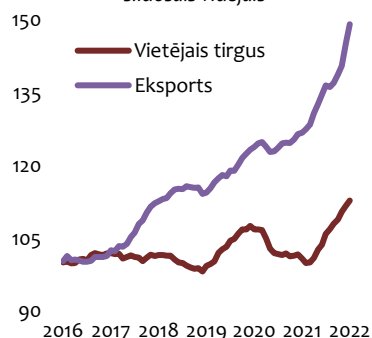
Produkcijas apjomi un aizņemtās
darbavietas

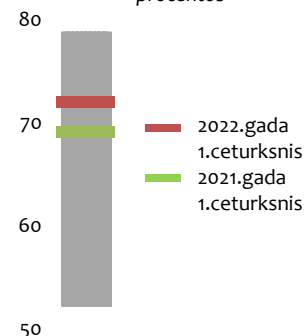
Produkcijas realizācijas izmaiņas
12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija
2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu
slidošais vidējais

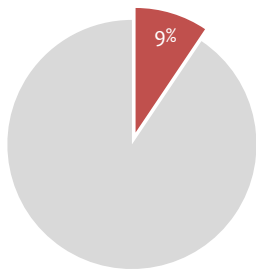

Ražošanas jaudu noslodze
Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis,
procentos

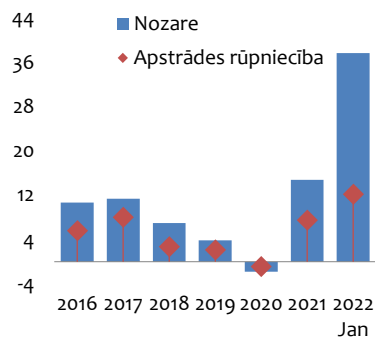

Ķīmiskā rūpniecība

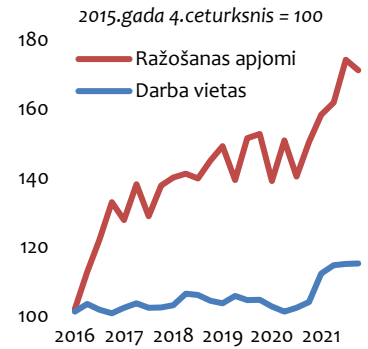
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2021.gadā

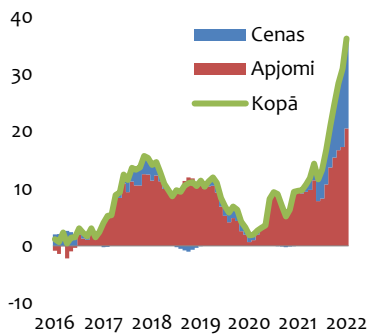
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

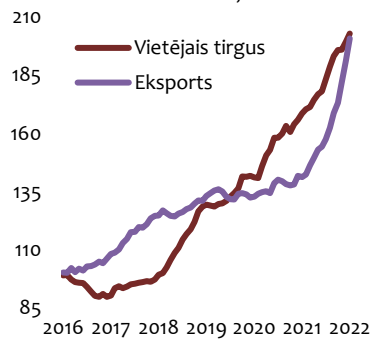
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

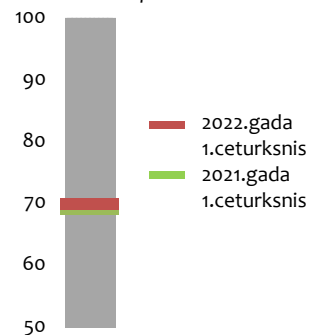
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

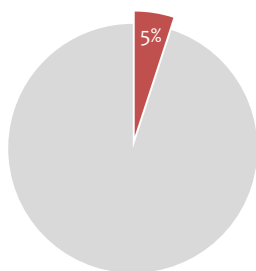

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

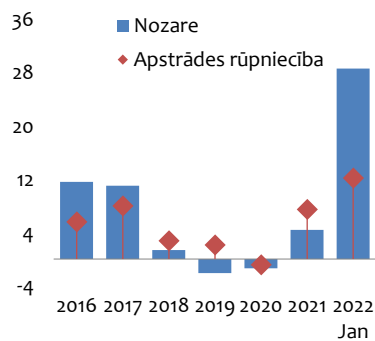

Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana

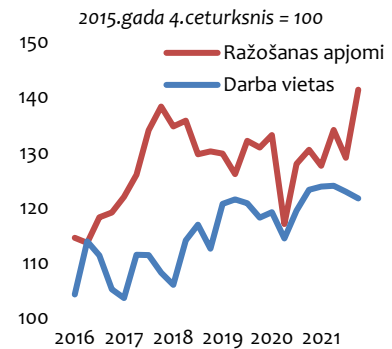
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2021.gadā

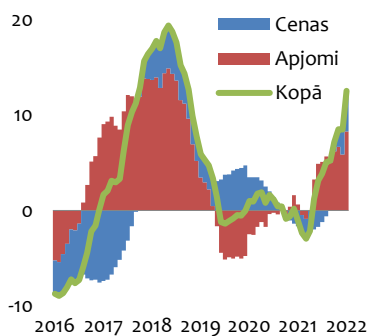
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

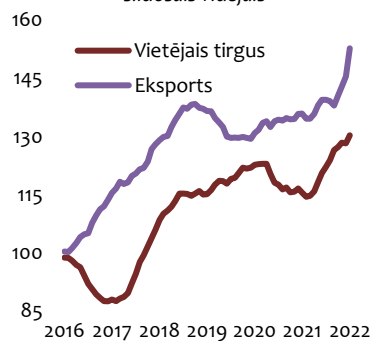
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

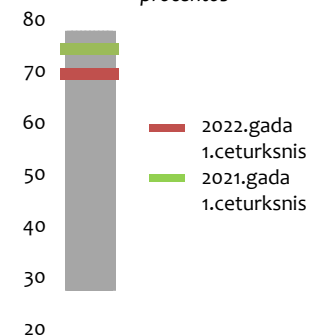
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

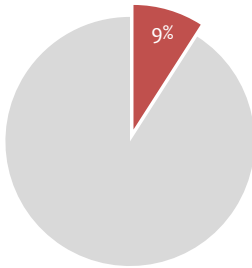

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

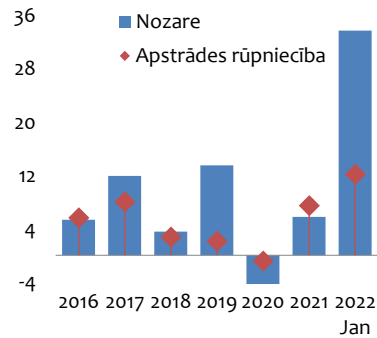

Metālu un metāla izstrādājumu ražošana

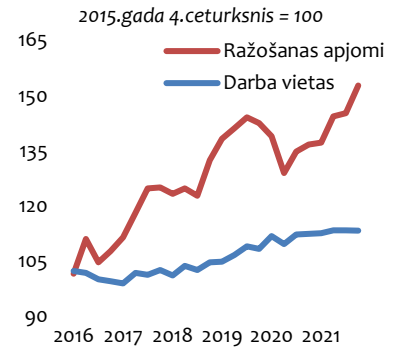
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2021.gadā

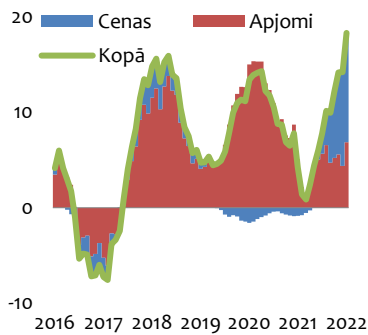
Ražoģanas apģomu izģaiģas procentos

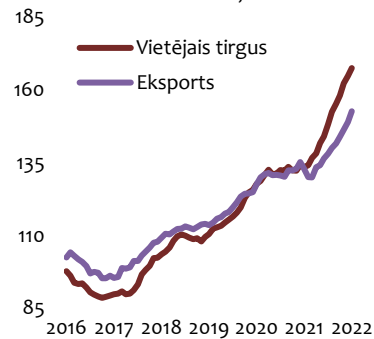
Produkcģijas apģomi un aizģņemtģas darbavģetas

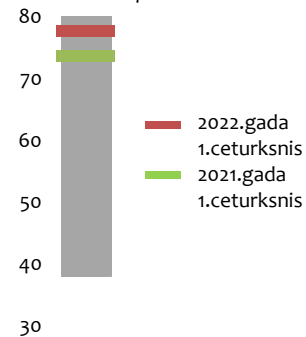
Produkcģijas realizģcijas izģaiģas 12 mģneģu slģdoģais vidģjais

Produkcģijas realizģcija 2015.gada decemģbris = 100, 12 mģneģu slģdoģais vidģjais

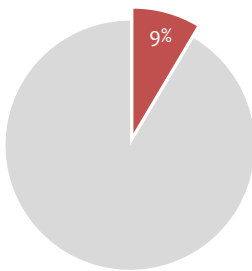

Ražoģanas jaudu noslodģe Vģsturģiski augģtģkģais un zemģkģais lģmenģis, procentos

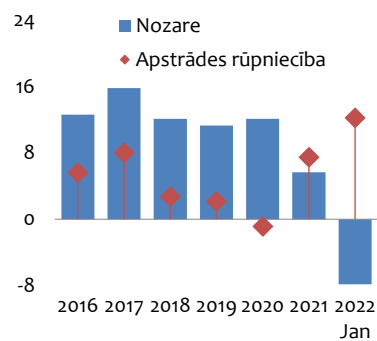

Elekģrģisko un optģsko iekģrtu ražoģana

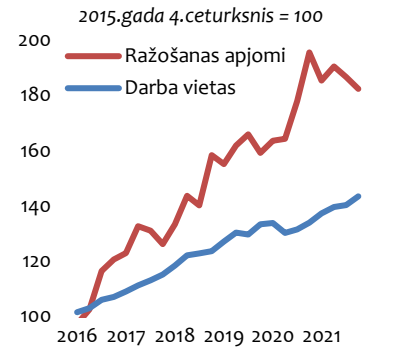
Nozares īpatsvars apģrģģes rūpniecģbģ 2021.gadģ

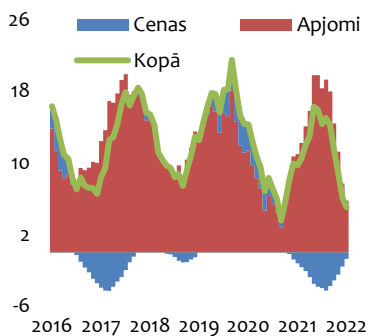
Ražoģanas apģomu izģaiģas procentos

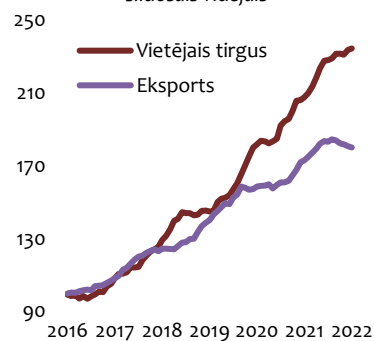
Produkcģijas apģomi un aizģņemtģas darbavģetas

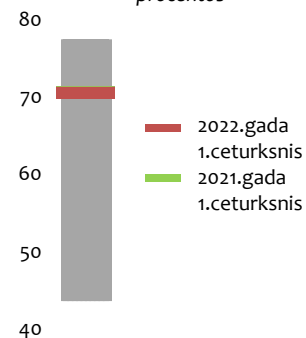
Produkcģijas realizģcijas izģaiģas 12 mģneģu slģdoģais vidģjais

Produkcģijas realizģcija 2015.gada decemģbris = 100, 12 mģneģu slģdoģais vidģjais

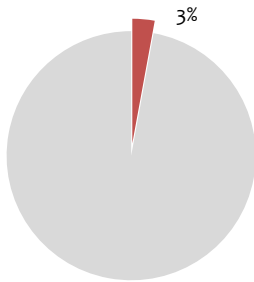

Ražoģanas jaudu noslodģe Vģsturģiski augģtģkģais un zemģkģais lģmenģis, procentos

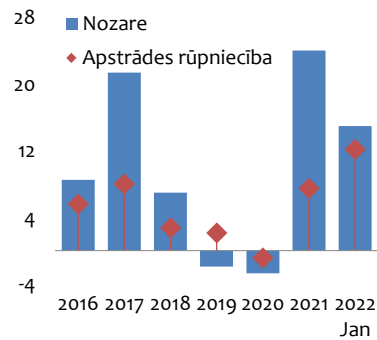

Mašīnu un iekārtu ražošana

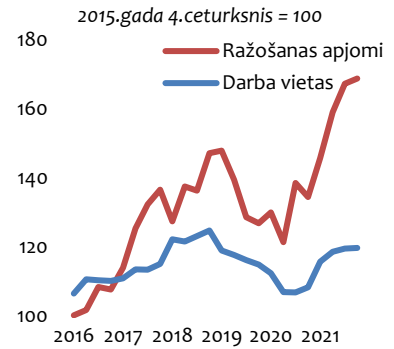
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2021.gadā

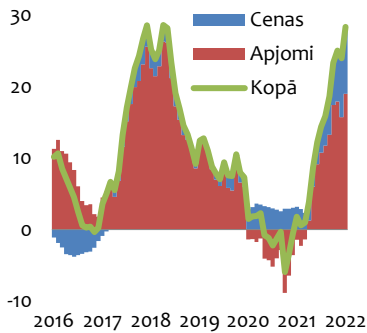
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

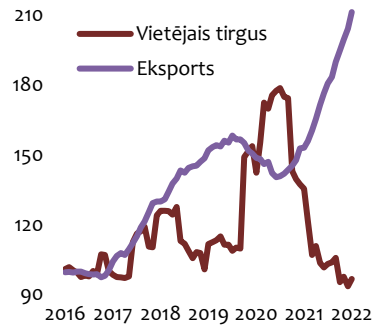
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

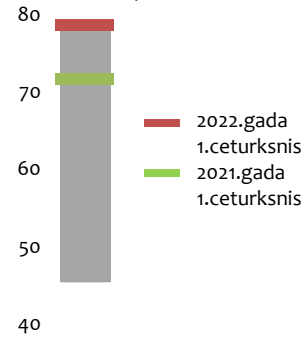
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

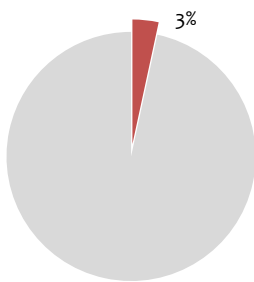

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

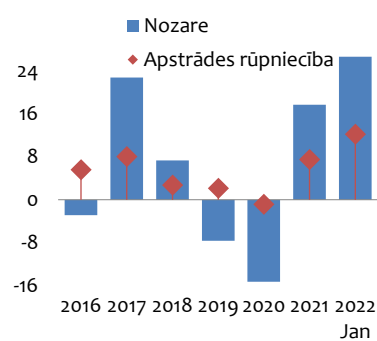

Transportlīdzekļu ražošana

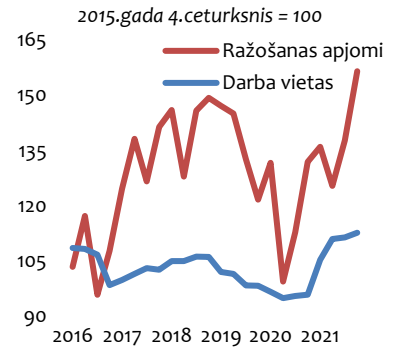
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2021.gadā

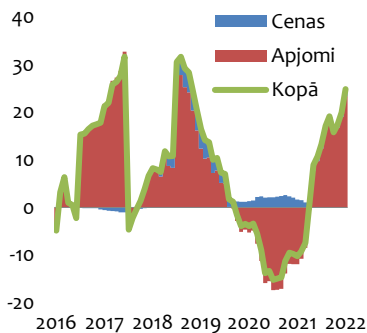
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

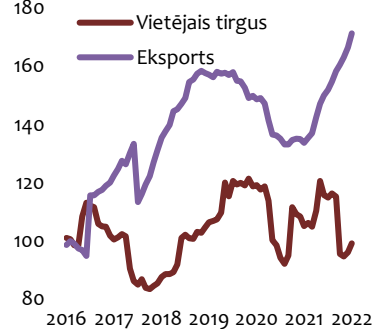
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

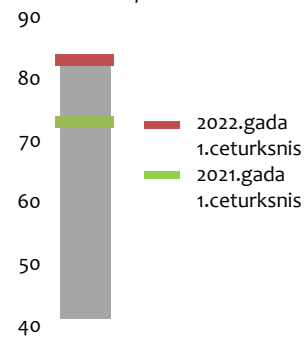
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

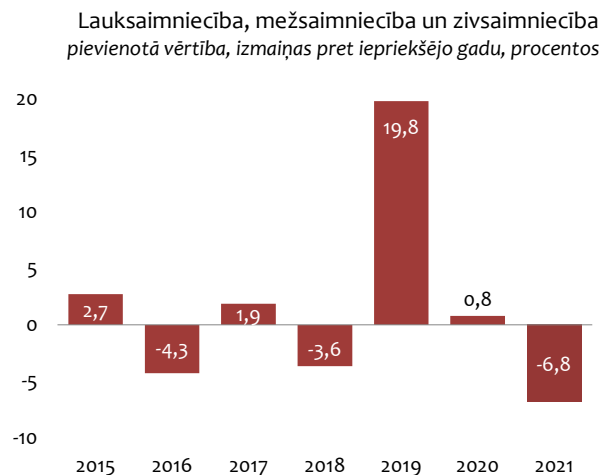
Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

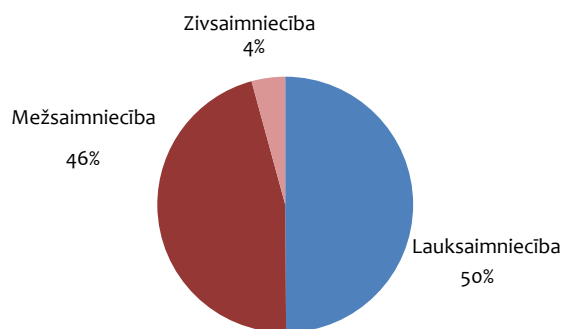
LAUKSAIMNIECĪBA, MEŽSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA

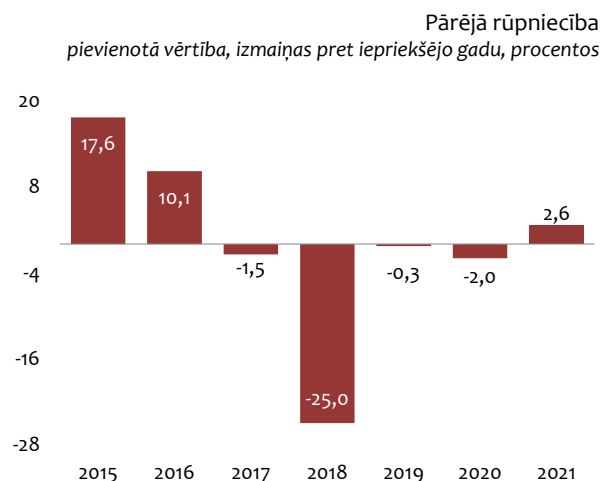
visās trijās apakšnozarēs. Būtisks samazinājums bija vērojams augkopības nozarē nelabvēlīgo laika apstākļu dēļ, kas ievērojami samazināja ražu visām graudaugu kultūrām. Nozarē pēdējos gados līdz pandēmijai lēnām pieauga gan nodarbināto, gan arī aizņemto darbinieku skaits, bet 2020.gadā Covid-19 ietekmē darbinieku skaits saruka, ko ietekmēja straujš to kritums mežsaimniecības nozarē. 2021.gadā aizņemtās darba vietas saruka visās apakšnozarēs.

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares struktūrā dominē lauksaimniecība un mežsaimniecība. Nozares darbība ir cieši saistīta ar laika apstākļiem, tādēļ nozarē kopumā vērojama svārstīga izaugsme. 2020.gadā nozaru apjomi nedaudz pieauga. Produkcijas apjomi pieauga gan augkopībā un lopkopībā, gan zivsaimniecībā, bet mežsaimniecībā un mežsaimniecībā produkcijas apjomi kritās. 2021.gadā kopumā nozaru apjomi strauji samazinājās. Produkcijas apjomi samazinājās

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares struktūra 2021.gadā, procentos

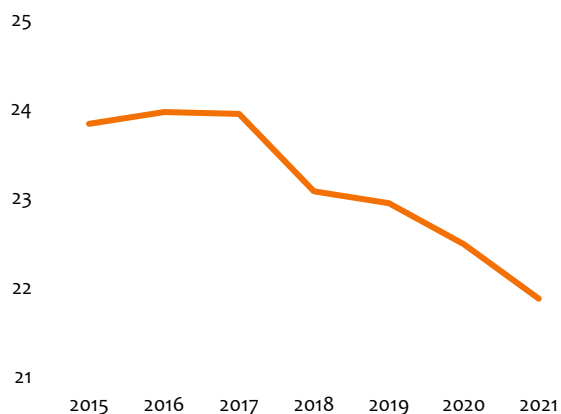
PĀRĒJĀ RŪPNIECĪBA

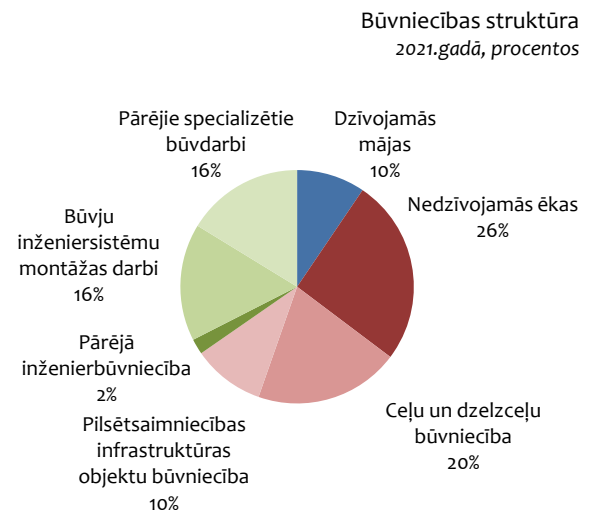
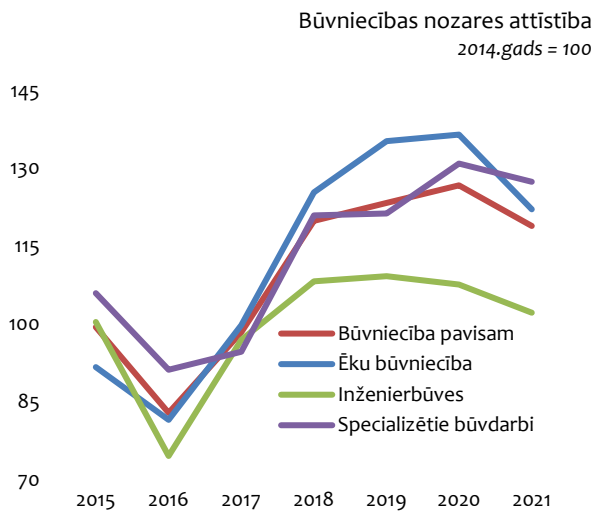
un gada beigās palielināja dabasgāzes un elektroenerģijas padevi, savukārt labvēlīgie laika apstākļi pavasarī veicināja ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes nozares attīstību. Aizņemto darbinieku skaits pēdējos gados pieauga ieguves rūpniecības un ūdens apgādes un atkritumu apsaimniekošanas nozarē, īpaši straujš kāpums vērojams 2021.gadā, bet pārējās rūpniecības nozarēs tas strauji samazinājās.

Pārējās rūpniecības (ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde, elektroenerģijas, gāzes apgāde, siltumapgāde un kondicionēšana, ūdens apgāde un atkritumu apsaimniekošana) nozaru struktūrā dominē elektroenerģijas un gāzes apgāde. 2017.-2020.gadā pārējās rūpniecības nozaru apjomi samazinājās, ko noteica kritums elektroenerģijas un gāzes apgādes nozarē silto laika apstākļu dēļ. 2021.gadā pārējās rūpniecības nozaru apjomi pieauga mēreni. Aukstie laika apstākļi gada sākumā

Aizņemtās darbinieku vietas pārējā rūpniecībā tūkstošos

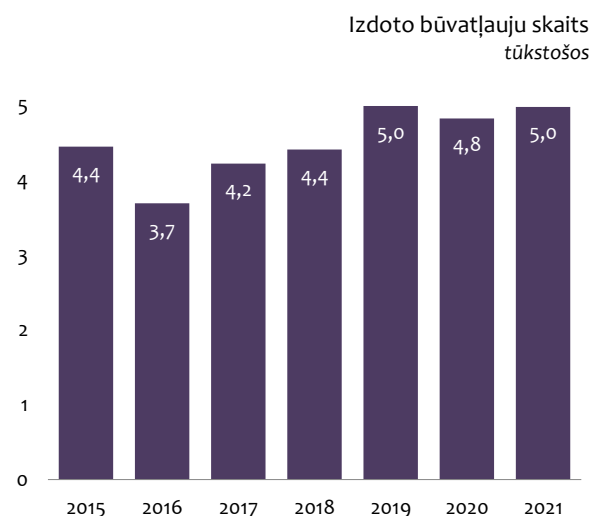
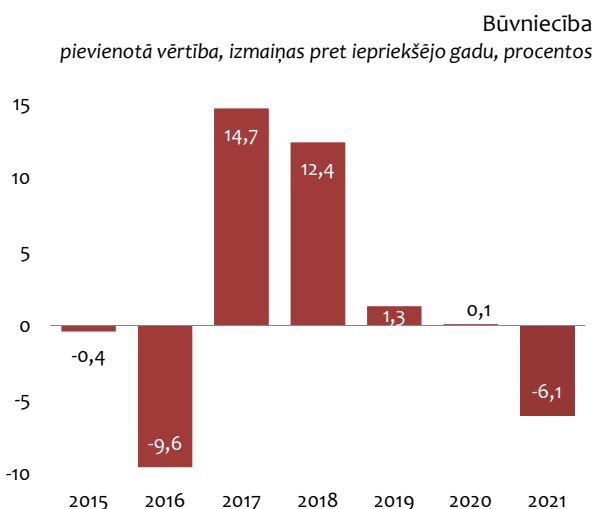
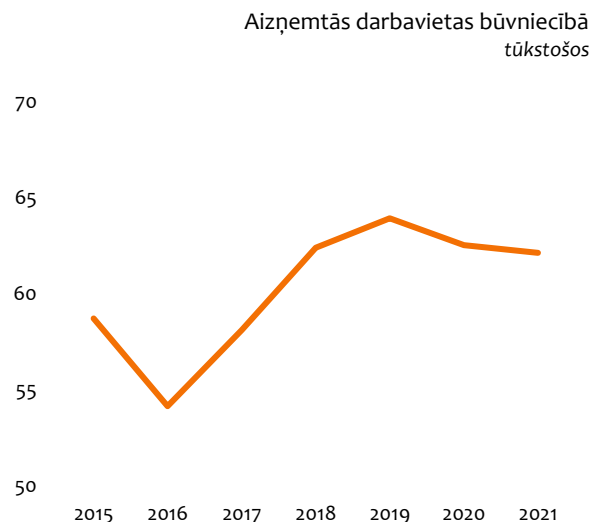
BŪVNIECĪBA

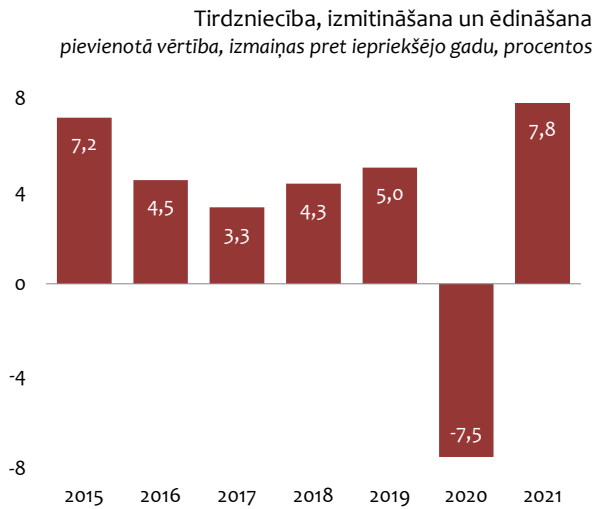
Aktivitātes būvniecībā 2021.gadā saruka. Būvniecības produkcijas apjomi kopumā samazinājās par 6,2%. Negatīvi izaugsmes rādītāji ir gandrīz visos gada ceturkšņos, izņemot 2. ceturksni ar nelielu pieaugumu.

1.ceturkšņa sarukumu var skaidrot ar bāzes efektu (būvniecībai labvēlīgo netipiski silto 2020.gada ziemu), 2.pusgada abu ceturkšņu – kā pieprasījuma samazinājumu būvniecības izmaksu globālā pieauguma dēļ, īpaši būtiski pieaugot kokmateriālu un metālu cenām. Tādejādi sabremzējās gan aktivitātes esošo projektu īstenošanā, gan jaunu projektu uzsākšanā. Samazinājums vērojams visās būvniecības pamatgrupās, visstraujāk sarūkot ēku būvniecības produkcijas apjomiem.

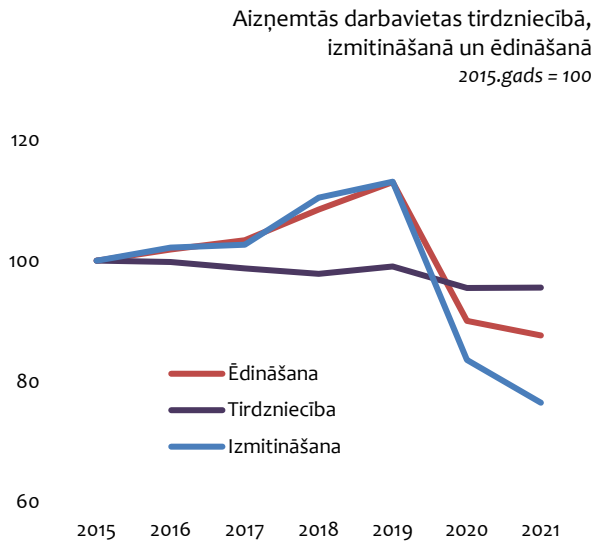
2021.gadā izsniegto būvatļauju skaits pieauga, salīdzinot ar 2020.gadu. Tika izsniegtas 4 972 būvatļaujas, kas par 3,2% pārsniedz iepriekšējā gada rādītāju.

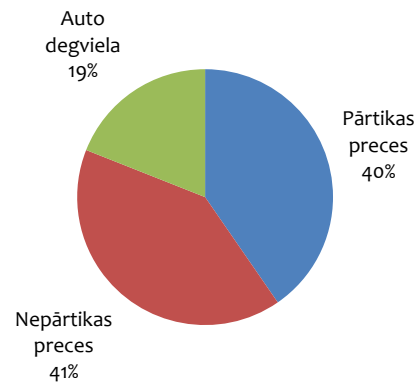
TIRDZNICĪBA, IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANA

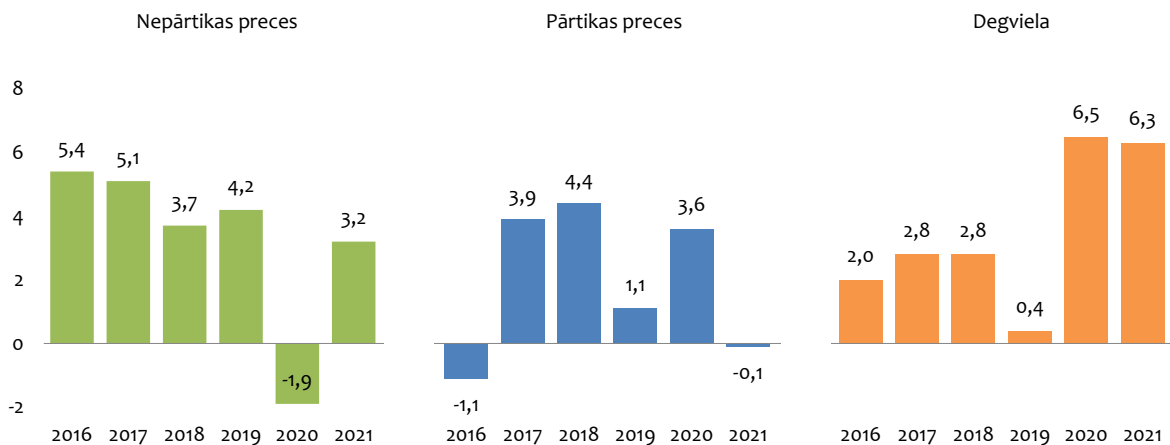
Tirdzniecības, izmitināšanas un ēdināšanas nozarē sniegto pakalpojumu apjomi 2021.gadā pieauga. Tirdzniecības nozari pozitīvi ietekmēja Covid-19 ierobežojumu mīkstināšana. 2021.gadā tā pieauga par 8,9%. Mazumtirdzniecības apgrozījuma kāpums 2021.gadā bija nedaudz straujāks kā 2020.gadā un pieauga par 2,5%. Pārtikas mazumtirdzniecības apgrozījums palika nemainīgs, bet, neskatoties uz tirdzniecības ierobežojumiem, nepārtikas un degvielas tirdzniecība, pieauga strauji. Vairumtirdzniecības nozares apgrozījums faktiskajās cenās pieauga par 28,4%. Lai gan izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozaru izaugsme 2021.gada 2. un 4.ceturksnī bija ļoti strauja, jāņem vērā, ka šīs nozares atkopjas no ļoti dziļas lejupslīdes un joprojām būtiski atpaliek no pirmskrīzes līmeņa. 2021.gadā kopumā nozares apjomi saruka par 5,2%. Lielākais aizņemto darbavieta īpatsvars ir tirdzniecībā. 2021.gadā Covid-19 ietekmē darbavieta skaita kritums turpinājās izmitināšanas un ēdināšanas nozarē, bet tirdzniecībā bija vērojams kāpums.

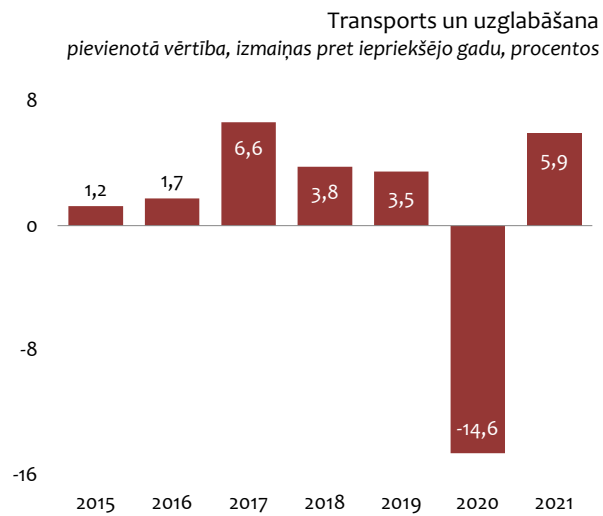
Mazumtirdzniecības apgrozījuma struktūra
2021.gadā, procentos

Mazumtirdzniecības apgrozījums
izmaiņas procentos pret iepriekšējo gadu

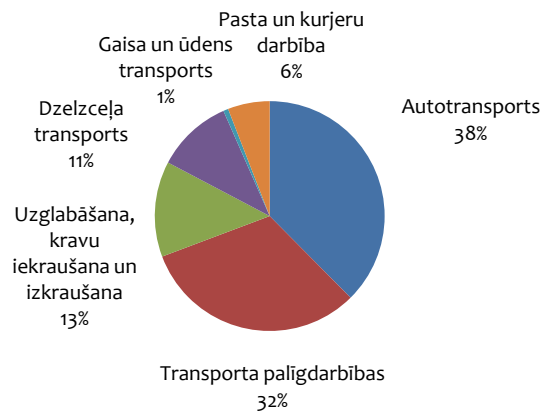
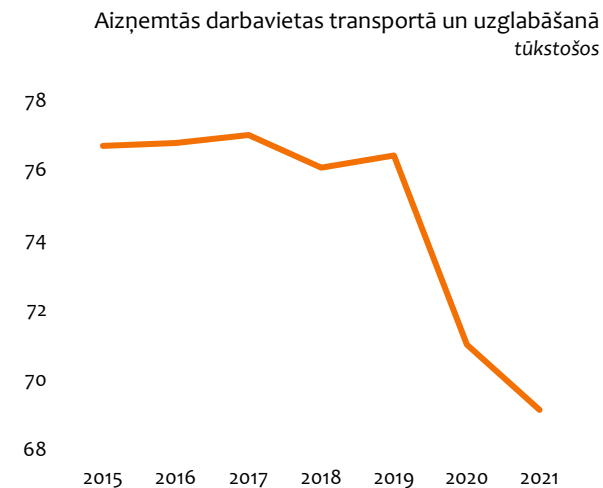

TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA

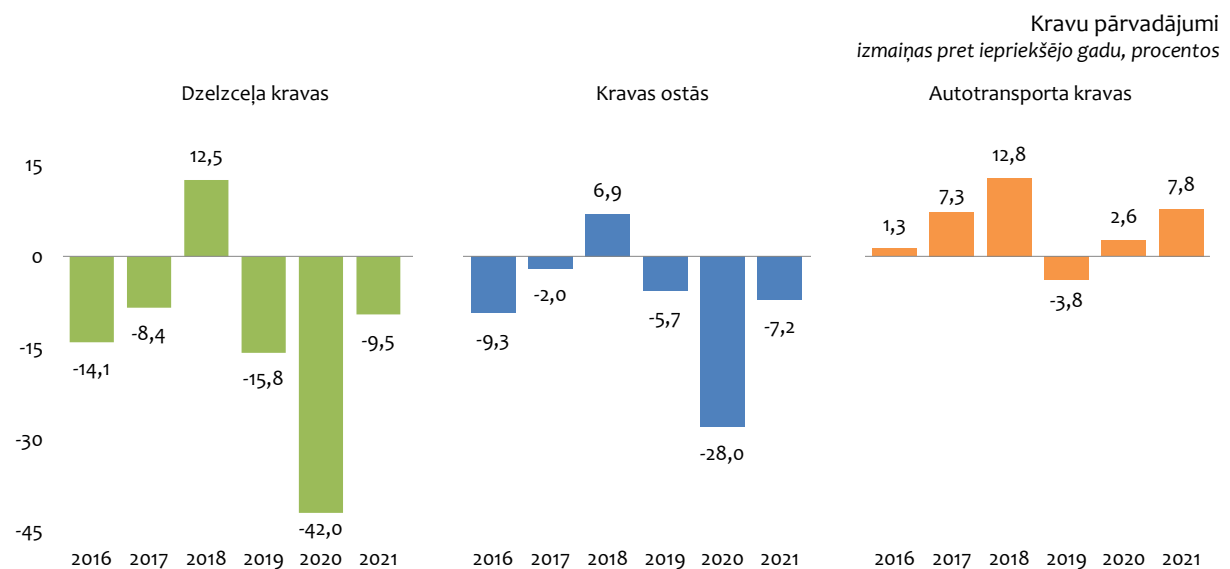

Transporta un uzglabāšanas nozare ir cieši saistīta ar starptautiskajiem pārvadājumiem. 2020.gadā nozares apjomi strauji saruka Covid-19 ierobežojumu dēļ. Uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai un atceļot ieviestos ierobežojumus, 2021.gadā nozares apjomi pieauga. Pārvadāto kravu apjomu kritums bija vērojams dzelzceļā un ostās, savukārt autotransporta pārvadājumu kravu apjomi strauji pieauga, ko noteica gan iekšzēmē, gan starptautiskajos pārvadājumos pārvadāto kravu apjomu kāpums. Pasažieru pārvadājumi Covid-19 ietekmē 2021.gadā turpināja samazināties ostās – par 46,5% un . sauszemes pārvadājumos – par 16,6 procentiem. Savukārt pieaugums bija vērojams aviopārvadājumos – par 17%, tomēr pasažieru skaits ievērojami atpalika no pirmskrīzes apjoma 2019.gadā.

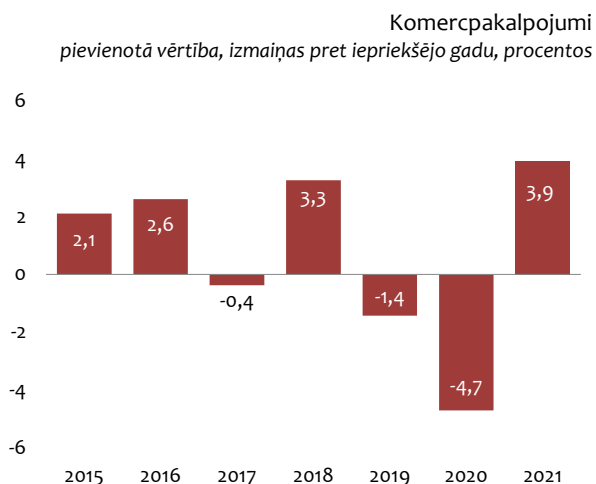
Transporta un uzglabāšanas nozares struktūra
2021.gadā*, procentos

* – EM novērtējums

KOMERCPAKALPOJUMI

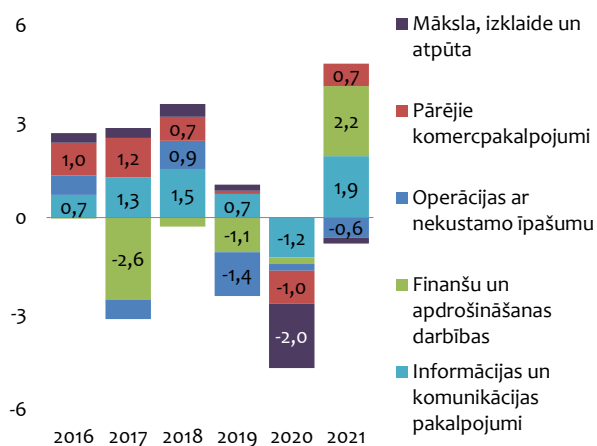

Komercpakalpojumu (informācijas un komunikācijas pakalpojumi, finanšu un apdrošināšanas darbības, operācijas ar nekustamo īpašumu, profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība, māksla, izklaide un atpūta) nozaru struktūrā dominē operācijas ar nekustamo īpašumu. 2020.gadā Covid-19 krīzes ietekmē komercpakalpojumu apjomi strauji samazinājās visās nozarēs. Savukārt 2021.gadā to apjomi strauji pieauga.

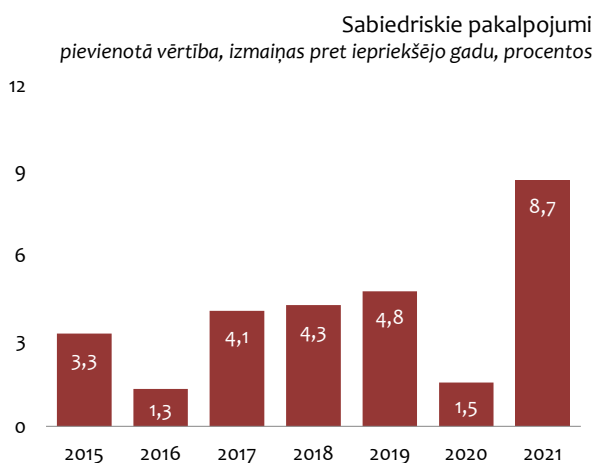
Lielākā ietekme bija pakalpojumu apjomu kāpumam finanšu un apdrošināšanas darbībās un informācijas un

komunikācijas pakalpojumos. Savukārt apjomi turpināja samazināties mākslas, izklaides un atpūtas nozarēs un operācijās ar nekustamo īpašumu. Lielākais aizņemto darbinieku īpatsvars ir profesionālo, zinātnisko un tehniskajos pakalpojumos, administratīvo un apkalpojošo dienestu darbībās un informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarēs. 2021.gadā darbinieku skaits pieauga tikai informācijas un komunikācijas un profesionālo, zinātnisko un tehniskajos pakalpojumos nozarēs.

Komercpakalpojumu nozaru ieguldījums pieaugumā
procentpunktos

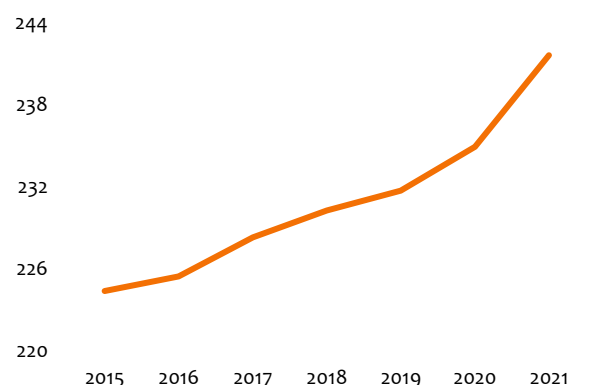
SABIEDRISKIE PAKALPOJUMI

Sabiedrisko pakalpojumu (valsts pārvalde un aizsardzība, izglītība, veselība un sociālā aprūpe) nozaru struktūrā dominē valsts pārvalde un aizsardzība. 2020.gadā Covid-19 krīzes ietekmē sabiedrisko pakalpojumu nozaru apjomi pieauga mēreni, savukārt 2021.gadā kopējiem pakalpojumu apjomiem bija vērojams straujš kāpums, ko noteica apjomu pieaugums veselībai un sociālās aprūpei –

par 24,8%. Valsts pārvaldes un aizsardzības apjomi pieauga par 2,9%, bet izglītības pakalpojumu apjomi – par 3,0%. Lielākais aizņemto darbinieku īpatsvars ir izglītībā. Straujākais darbinieku kāpums pēdējos gados vērojams veselības aprūpē. Arī 2021.gadā veselības aprūpē bija vērojams straujš darbinieku skaita pieaugums, tās pieauga arī valsts pārvaldē, bet izglītībā samazinājās.

Aizņemtās darbinieku sabiedrisko pakalpojumu nozarē
tūkstošos

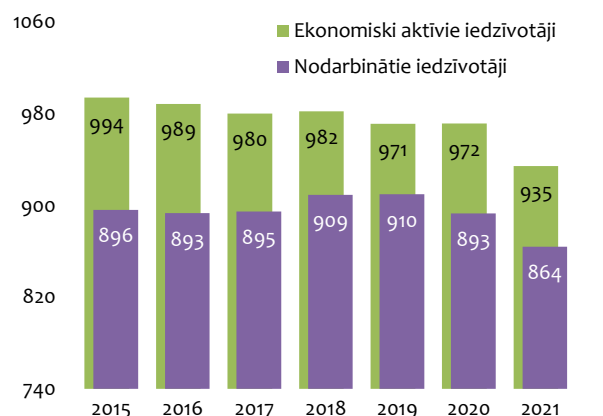
2022 | 1

DARBA TIRGUS

NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS

Līdz ar ekonomisko aktivitāšu palielināšanos, kopumā situācija darba tirgū pakāpeniski nostabilizējas – kopš 2021.gada aprīļa mēneša ir atsākusi augt nodarbinātība, kā arī turpina kristies bezdarbs. Vienlaikus krīze ir atstājusi arī redzamas “pēdas” darba tirgū. Nodarbināto skaits un nodarbinātības līmenis joprojām ir būtiski zemāki nekā 2019.gadā. Tāpat krīze ir ietekmējusi iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti, kas līdztekus demogrāfiskiem procesiem sašaurina darbaspēka piedāvājumu darba tirgū un paaugstina darbaspēka nepietiekamības riskus. Krīzei ieilgstot ir pieaudzis ilgstošo darba meklētāju īpatsvars, kas kopā ar reģionālām darba tirgus disproporcijām tuvākos gados var radīt strukturālā bezdarba riskus, kā arī saasināt darbaspēka pieejamības problēmu.

Nodarbināto un ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits
15-74 gadu vecumā, tūkstošos

Ņemot vērā darbaspēka pieprasījuma samazināšanos, ko ietekmējusi ekonomisko aktivitāšu kritums Covid-19 krīzes dēļ, kopumā 2021.gadā nodarbināto iedzīvotāju skaits bija par 29 tūkst. jeb 3,2% mazāks nekā 2020.gadā, kas ir bijis lielākais nodarbināto skaita samazinājums kopš 2010.gada.

Lai gan kopumā Covid-19 negatīvo ietekmi uz iedzīvotāju nodarbinātību ir mīkstinājuši ieviestie valsts atbalsta pasākumi, kas ārkārtas perioda laikā ir ļāvuši daļēji saglabāt gan darbavietas, gan ienākumus iedzīvotājiem, tomēr krīzei ieilgstot arī pandēmijas ietekme uz darba tirgu ir paplašinājusies.

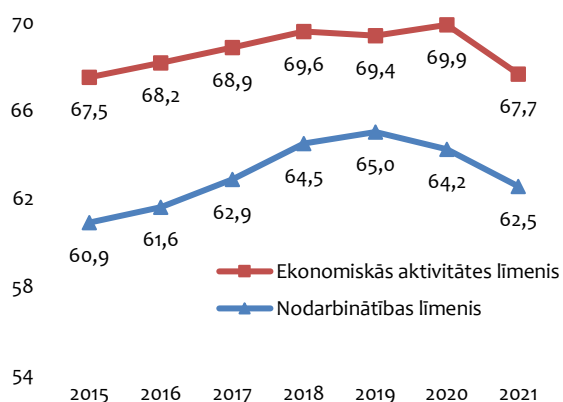
Laika periodā no 2020.gada marta līdz 2022.gada janvārim nodarbināto skaits vecumā no 15-74 gadiem pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem Latvijā kopumā ir samazinājies par 49,3 tūkst., tādējādi katrs krīzes mēnesis ir atnesis vidēji 2,1 tūkst. nodarbināto samazinājumu.

Vienlaikus, ekonomikai pielāgojoties jauniem apstākļiem un mazinoties pandēmijas šoka ietekmei uz darba tirgu, kopš 2021.gada aprīļa vērojama nodarbinātības stabilizēšanās un pakāpeniska atgriešanās pie izaugsmes. Nodarbināto skaita kritums savu zemāko punktu sasniedza 2021. gada martā un līdz ar sezonālā darbaspēka pieprasījuma pieaugumu periodā no 2021. gada aprīļa līdz septembrim kopumā palielinājās par 30,1 tūkstoti.

Līdz ar Covid-19 infekcijas izplatības ierobežojumu pastiprināšanu 2021.gada oktobrī un sezonāla darbaspēka pieprasījuma samazināšanos, 2021.gada nogalē bija vērojams neliels nodarbināto skaita samazinājums – pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem nodarbināto skaits periodā no 2021.gada oktobra līdz decembrim samazinājās par 9,5 tūkst. Tomēr neskatoties uz to, kopumā nodarbinātības pamattendence saglabājās pieaugoša un līdz ar ierobežojumu mīkstināšanu 2022.gada janvārī atkal bija vērojams nodarbinātības pieaugums – pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem nodarbināto skaits pret 2021. gada decembri palielinājās par 3,8 tūkst. (0,4%).

Kopumā 2021.gadā bija nodarbināti 864,2 tūkst. iedzīvotāji vecumā no 15-74 gadiem, kas bija 62,5% no visiem iedzīvotājiem privātajās māsaimniecībās vecumā no 15 līdz 74 gadiem. Iedzīvotāju nodarbinātības līmenis gada griezumā samazinājies par 1,7 procentpunktiem, bet no pirmskrīzes līmeņa (2019.gada) tas atpaliek par 2,5 procentpunktiem.

Nodarbinātības un ekonomiskā aktivitāte
15-74 gadu vecumā, procentos

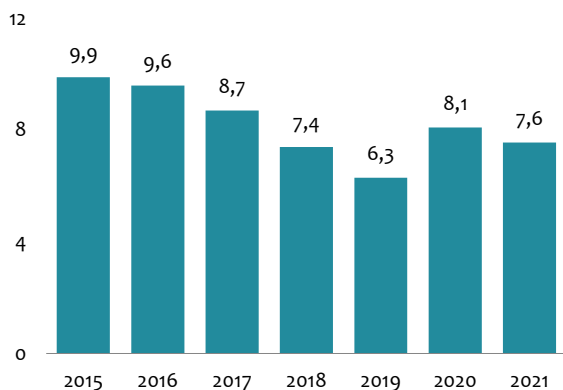
Nodarbinātības līmenis ekonomiski aktīvākās vecuma grupās Latvijā saglabājās jūtami zemāks nekā kaimiņvalstīs. Nodarbināto īpatsvars vecuma grupā no 15-64 gadiem no

kopējā iedzīvotāju skaita attiecīgajā vecumā Latvijā 2021.gadā veidoja 69,9%, kamēr Igaunijā tas bija 74%, bet Lietuvā – 72,5 procenti.

Covid-19 krīze ir ietekmējusi ne tikai darba tirgus pieprasījumu, bet arī piedāvājuma pusi. Lai gan 2020.gadā joprojām bija vērojams iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes pieaugums, tomēr **sākot ar 2020.gada 4.ceturksni, iedzīvotāju līdzdalība darba tirgū pakāpeniski samazinās.** 2021.gadā iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes līmenis vecuma grupā no 15-74 gadiem bija par 2,2 procentpunktiem, mazāks nekā 2020.gadā.

Iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes mazināšanās bija galvenais faktors bezdarba lejupslīdei 2021.gadā. Jāatzīmē, ka bezdarba rādītāji stabili samazinās jau kopš 2020.gada vidus un bezdarbs ir strauji pietuvojies pirmskrīzes līmenim. 2022.gada janvārī bezdarba līmenis starp ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem vecumā no 15-74 gadiem veidoja 7,5%, kas ir vien 0,3 procentpunktu augstāks rādītājs nekā attiecīgi 2020.gada janvārī (7,3%). Savukārt darba meklētāju skaits 2022.gadā janvārī bija par aptuveni 1% (0,7 tūkst. darba meklētāju) mazāks nekā 2020.gada janvārī.

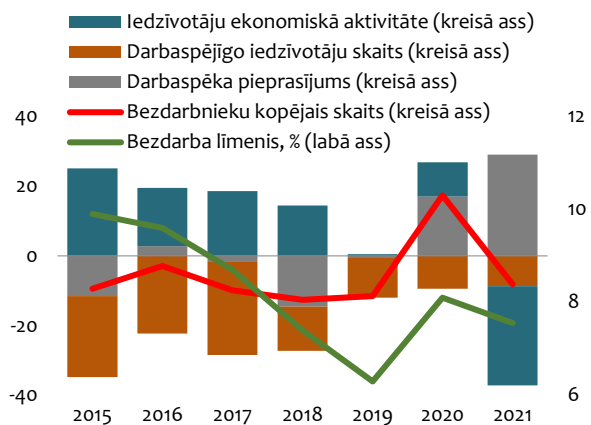
**Bezdarba līmenis
15-74 gadu vecumā, procentos**

Kopumā 2021.gadā vidējais bezdarba līmenis valstī samazinājās līdz 7,6%, bet darba meklējumos bija 70,6 tūkst. iedzīvotāju vecumā no 15-74 gadiem, kas ir par 10,3% (8,1 tūkst.) mazāk nekā 2021.gadā. Vienlaikus bezdarba līmenis Latvijā 2021.gadā saglabājās vidēji augstāks nekā Lietuvā (7,1%) un Igaunijā (6,2%). Līdztekus iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes kritumam, **būtisku ietekmi uz bezdarba rādītājiem turpina uzturēt arī demogrāfiskie procesi** – darbaspējīgo iedzīvotāju skaita samazināšanās, kas negatīvi ietekmi kopējo darbaspēka piedāvājumu (ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitu).

Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits vecumā no 15-74 gadiem 2021.gadā, salīdzinot ar 2020. gadu, samazinājās par 37,1 tūkst. (par 3,8%) – līdz 934,6 tūkst., tādejādi noslīdot līdz vēsturiski zemākai atzīmei.

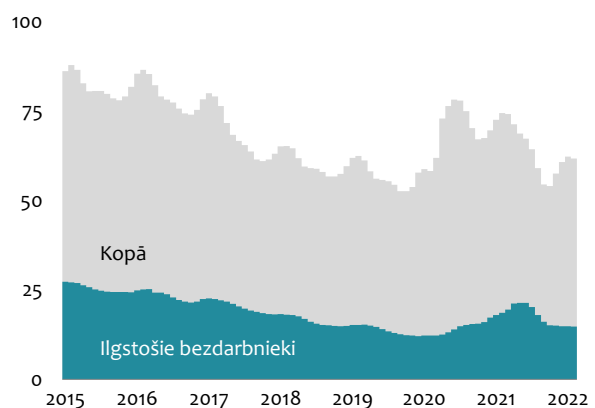
**Bezdarbs un to ietekmējošiem faktori
izmaiņas tūkstošos pret iepriekšējo gadu**

Ņemot vērā darbaspēka piedāvājuma pakāpenisku samazināšanos, līdztekus krīzes seku pārvarēšanai un nodarbinātības veicināšanai, **ar vien būtiskāka problēma izēmējās kvalificēta darbaspēka nepietiekamība, jo īpaši straujāk augošajās nozarēs.**

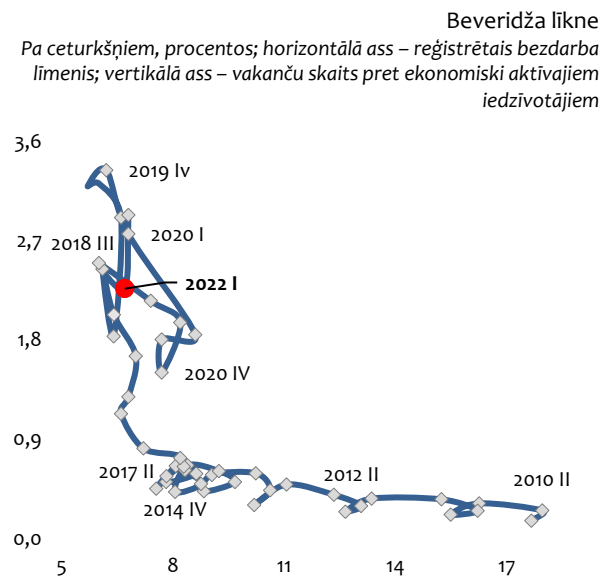
Krīzes ieilgšana un darba tirgū pieejamo brīvo darbavietu skaita samazinājums, kopumā ir samazinājušas bez darba palikušo iespējas ātri atgriezties nodarbinātībā, kas ir veicinājis ilgstošā bezdarba pieaugumu. 2022.gada februāra beigās aptuveni 14,8 tūkst. reģistrēto darba meklētāju (24% no visiem reģistrētiem darba meklētājiem) bija bez darba ilgāk par 1 gadu. Lai gan kopumā ilgstošo darba meklētāju īpatsvars kopš 2022.gada jūlija pakāpeniski mazinās, tomēr tas joprojām ir jūtami augstāks nekā pirms Covid-19 krīzes.

**Reģistrētie bezdarbnieki
tūkstošos**

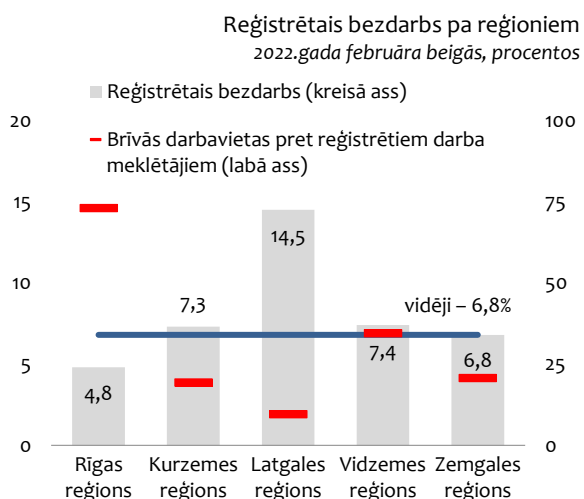

Jāņem vērā, ka **liels ilgstošais bezdarbs var radīt strukturālā bezdarba pieaugumu**, proti, jo ilgāk šie cilvēki ir bez darba, jo lielāks risks zaudēt iepriekšējās darba iemaņas un prasmes, kā arī tiem ir grūtāk pielāgoties jaunām darba tirgus vajadzībām. Tāpat saglabājās risks, ka daļai no esošiem bezdarbniekiem tuvākajos gados varētu būt problēmas atrast savām prasmēm atbilstošu darbu, jo atgūšanās Covid-19 krīzes tieši skartajās nozarēs varētu būt

lēna, bet nozarēs, kurās potenciāli var veidoties darba iespējas, iepriekš apgūtās prasmes var nebūt pieprasītas.

Covid-19 pandēmijas krīze kopumā ir paātrinājusi darbaspēka pieprasījuma strukturālās pārmaiņas, paātrinot darbavietau automatizāciju darbaspēka intensīvajās nozarēs – galvenokārt samazinot zemas un vidējas kvalifikācijas darbaspēka pieprasījumu bez profesionālām prasmēm, savukārt palielinot augstākās kvalifikācijas darbavietau īpatsvaru, jo īpaši informācijas un komunikācijas pakalpojumos. Līdz ar to būtisks atbalsts strukturālo pārmaiņu pārvarēšanai darba tirgū ir darbaspēka kvalifikācijas paaugstināšanas un pārkvalifikācijas pasākumiem.

Tāpat strukturālās problēmas var padziļināt darba tirgus reģionālās atšķirības, kas nākotnē var kavēt darba tirgus atlabšanu. Lai gan darba tirgus reģionālās disproporcijas krīzes laikā ir nedaudz izlīdzinājušās, tomēr bezdarba līmenis Latgales reģionā joprojām ir vairāk nekā divreiz augstāks nekā vidēji Latvijā, bet vairāk kā 3 reizes augstāks

nekā Rīgas reģionā, kas kopā ar zemo darbaspēka ģeogrāfisko mobilitāti, palielina strukturālā bezdarba riskus.

Līdz ar ekonomisko aktivitāšu palielināšanos, pakāpeniski palielinās arī aizņemto darbavietau skaits. Kopumā 2021.gadā aizņemto darbavietau skaits palielinājās par 0,4% jeb 3,4 tūkst. darbavietau, salīdzinot ar 2020.gadu, gada griezumā palielinoties līdz 892,6 tūkstošiem darbavietau.

Būtiskākais darbavietau pieaugums vērojams apstrādes rūpniecībā, veselības aprūpē un informācijas un komunikācijas pakalpojumos. Aizņemto darbavietau skaits apstrādes rūpniecībā 2021.gadā pieauga par gandrīz 5 tūkst. (4,5%) darbavietau. Savukārt veselības un sociālās aprūpē aizņemto darbavietau skaits auga par vairāk nekā 3,8 tūkst. (5,3%), bet informācijas un komunikācijas pakalpojumos darbavietau skaits palielinājās par aptuveni 2,6 tūkst. jeb 7,3 procenti.

Aizņemtās darbavietas pa nozarēm
struktūra 2021.gadā, procentos

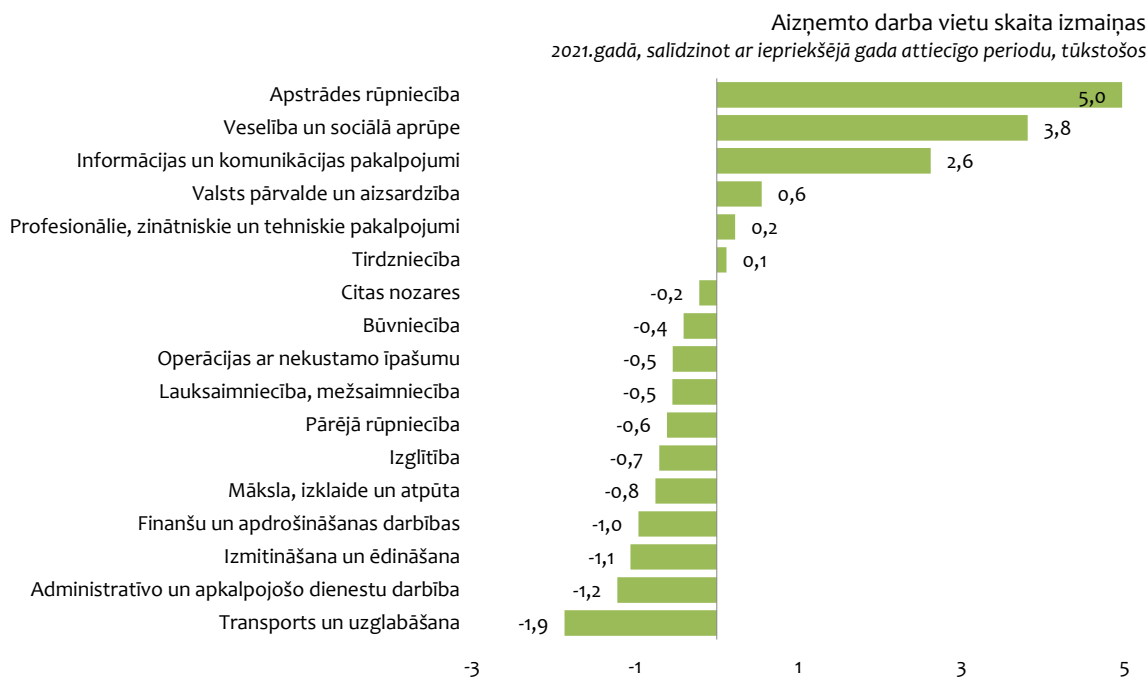
Nozīmīgākais darbavietau skaita pieaugums vērojams privātajā sektorā, kas 2021.gadā nodrošināja 3,3 tūkst. darbavietau pieaugumu jeb aptuveni 96% no kopējā aizņemto darbavietau pieauguma.

Līdzīgi kā kopumā 2021.gadā, arī salīdzinot ar pirmskrīzes periodu (2019.gadu), lielākais darbavietau pieaugums vērojams veselībā un sociālā aprūpē, informācijas un komunikācijas pakalpojumos, kā arī apstrādes rūpniecībā.

Savukārt būtiskākais darbaspēka pieprasījuma kritums 2021.gadā bija vērojams transporta pakalpojumu nozarē, administratīvo un apkalpojošo dienestu darbībā, kā arī izmītinašanas un ēdināšanas nozarē. Vienlaikus no pirmskrīzes līmeņa visbūtiskāk aizņemto darbavietau skaita

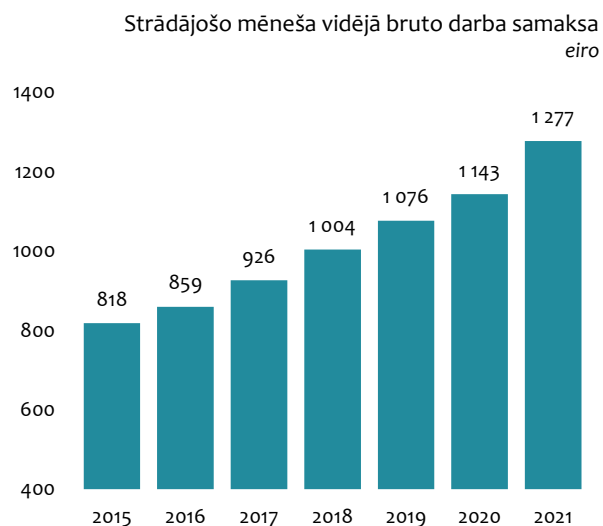
ziņā atpaliek izmitināšanas un ēdināšanas nozare, kura aizvadīto 2 gadu laikā kopumā ir zaudējusi gandrīz ¼ jeb

24,4% no aizņemto darbavietu skaita kas ir 8,8 tūkst. darbavietu.

DARBA SAMAKSA

Līdz ar ekonomisko aktivitāšu atgriešanos strauji pieaug vidējā darba alga. Vidējā mēneša bruto alga 2021.gadā palielinājās par 11,7% – pieaugot līdz vidēji 1 277 eiro mēnesī, kas ir bijis straujākais vidējās algas pieaugums pēdējo 13 gadu laikā.

Būtiski vidējās algas pieaugumu 2021.gadā ietekmēja minimālās algas likmes palielināšana par 16,3% – uz 500 eiro no 430 eiro 2020.gadā, kā arī zemāk apmaksātu darbavietu īpatsvara samazinājums darba tirgū, ņemot vērā ievērojamo darbavietu samazinājumu izmitināšanas un ēdināšanas nozarē, transporta pakalpojumu nozarē, kā

arī administratīvo un apkalpojošo dienestu darbībā, kurās darba algu līmenis līdz šim ir bijis ievērojami zemāks nekā vidēji tautsaimniecībā.

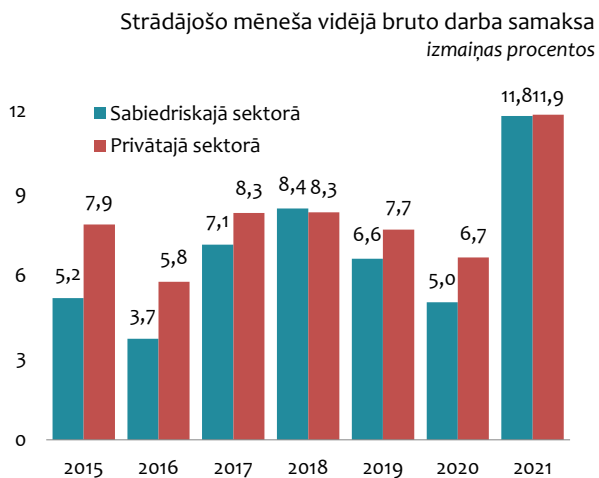
Tāpat būtisku iespaidu uz darba algu dinamiku ir atstājis darba samaksas pieaugums veselības nozarē, ņemot vērā izmaksātās piemaksas saistībā ar darbu Covid-19 pandēmijas laikā.

Vienlaikus jāatzīmē, ka nozīmīgs algu pieaugums Latvijā ir bijis vērojams jau iepriekšējos gados – vidējais algu pieaugums pēdējo 5 gadu laikā ir bijis tuvu 7% gadā. Līdz ar to pozitīvu spiedienu uz darba algām turpina uzturēt gan algu konverģences process tuvāk ES ekonomiski attīstīto valstu algu līmenim, gan ar vien pieaugošā kvalificēta darbaspēka nepietiekamība – darba tirgus sašaurināšanās, kas rada nepieciešamību uzņēmējiem aktīvāk domāt ne tikai kā piesaistīt jaunu speciālistus, bet arī kā noturēt esošos, t.sk. pārskatot darba atalgojuma likmes.

Kopumā 2021. gadā darba algas vienlīdz strauji ir augušas gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā strādājošiem. Salīdzinot ar 2020. gadu, vidējā bruto alga sabiedriskajā sektorā pieauga par 11,8% (līdz vidēji 1 287 eiro), bet privātajā sektorā – par 11,9% (līdz vidēji 1 273 eiro). Straujāku atalgojuma pieaugumu sabiedriskajā sektorā lielā mērā noteicis pārskatītās atalgojuma likmes izglītības un veselības nozarēs.

Kopš 2010.gada atalgojums ir audzis gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā. Privātajā sektorā aizņemto

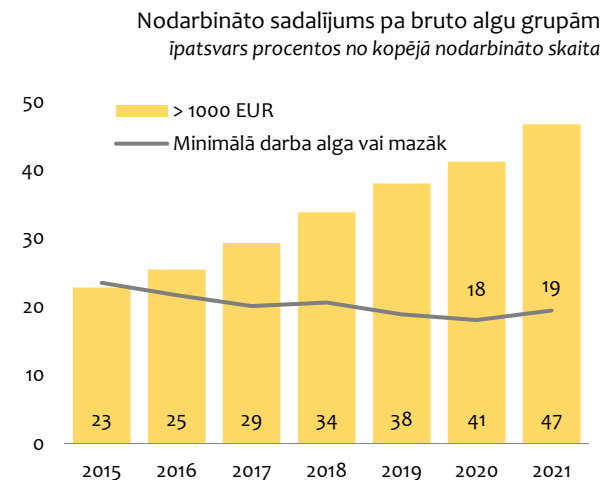
darbavietu skaits periodā no 2011.-2021.gadam ir pieaudzis par 23,2%, bet sabiedriskajā sektorā – vien par 0,7 procentiem.

Kopumā joprojām saglabājās tendence samazināties zemi apmaksātu darbinieku īpatsvaram, par ko liecina arvien pieaugoša tendence nodarbināto īpatsvarā, kas saņem algu virs 1 000 eiro mēnesī. 2021.gadā gandrīz puse no visiem nodarbinātajiem bruto atalgojums bija virs 1 000 eiro.

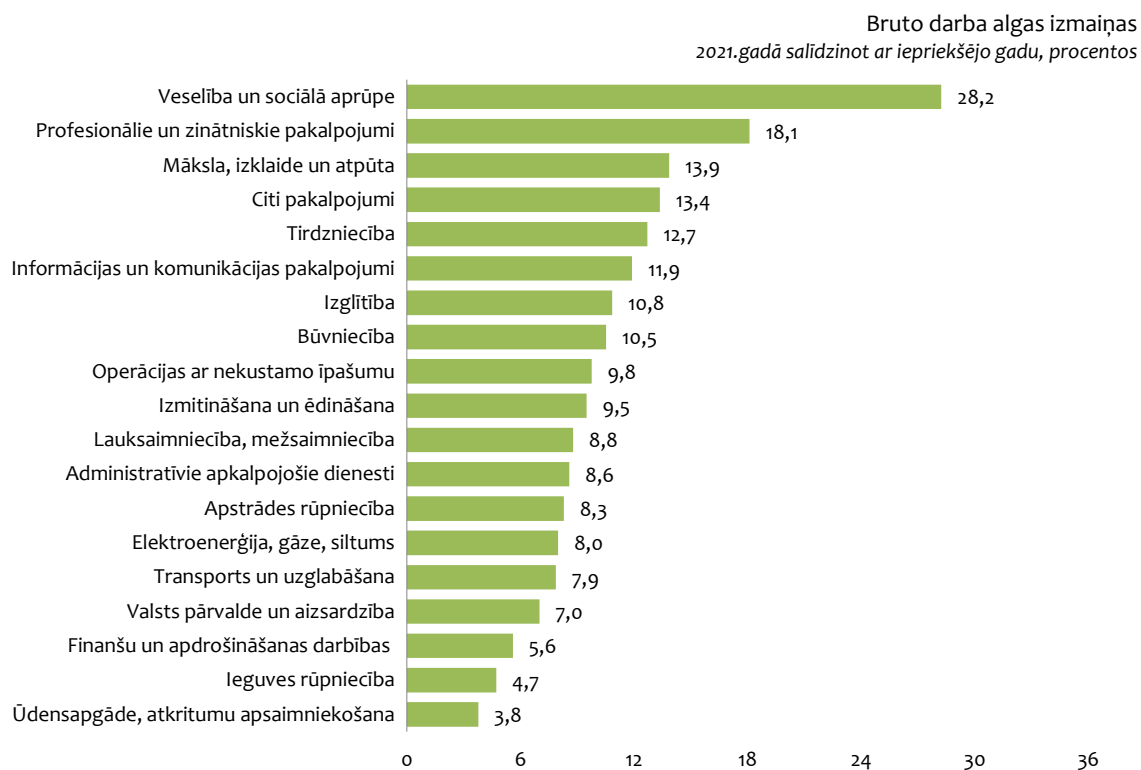
2021.gadā atalgojuma pieaugums bija vērojams visās tautsaimniecības nozarēs. Nozīmīgākais atalgojuma pieaugums bija veselības un sociālā aprūpē – par vairāk

nekā 28%, kā arī profesionālos un zinātniskos pakalpojumos – 18,1 procentu.

Vienlaikus darba algas turpina atpalikt krīzes vistiešāk skartajās nozarēs. Lai gan atalgojuma līmenis kopš 2019. gada ir audzis gandrīz visās tautsaimniecības nozarēs, tomēr izmitināšanas un ēdināšanas nozarē, kā arī transporta pakalpojumus atalgojuma pieaugums ir bijis viens no lēnākiem. Jāatzīmē, ka izmitināšanas un ēdināšanas nozarē joprojām saglabājās starp nozarēm zemākais atalgojums – 2021.gadā vidēji 795 eiro.

Tikmēr augstākais atalgojuma līmenis 2021.gadā joprojām saglabājās finanšu pakalpojumu nozarē – vidējā mēneša bruto alga 2 282 eiro.

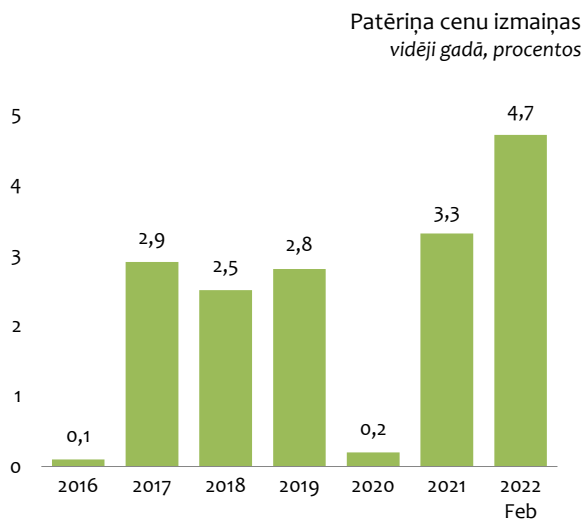
2022 | 1

EKONOMISKĀ STABILITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA

CENAS

2021.gadā bija vērojams straujš cenu kāpums. Patēriņa cenas pieauga par 7,9%, bet gada vidējā inflācija bija 3,3%. Būtiska ietekme uz patēriņa cenu līmeni bija pasaules cenu kāpumam ekonomikā atlabstot pēc Covid-19 izraisītās krīzes.

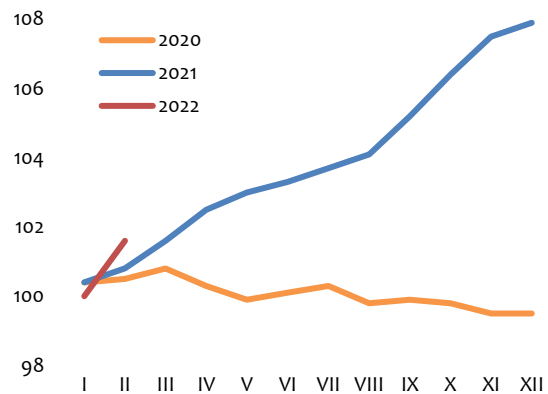
2022.gada divos mēnešos cenas turpināja strauji pieaugt. Patēriņa cenas 2022.gada februārī, salīdzinot ar 2021.gada decembri, pieauga par 1,6%, kas bija straujākais kāpums janvārī-februārī kopš 2011.gada un ko noteica pasaules cenu kāpums energoresursiem un pārtikai. Salīdzinot ar iepriekšējā gada februāri, patēriņa cenas pieauga par 8,7%. Gada vidējā inflācija februārī bija 4,7 procenti.

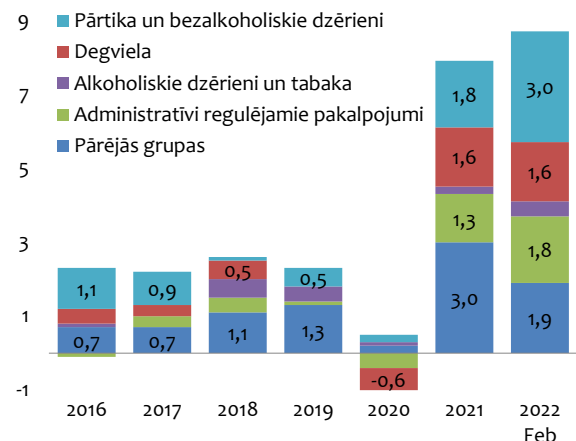
Galvenie cenas ietekmējošie faktori 2021.gadā:

- lielākā ietekme uz vidējo patēriņa cenu līmeni gada laikā bija cenu kāpumam elektroenerģijai, gāzei un citam kurināmajam, ko noteica pasaules cenu kāpums dabasgāzei un naftai, kā arī pieprasījuma kāpums;
- cenu kāpums pārtikai, ko ietekmēja pārtikas produktu cenu straujš pieaugums pasaulē. Lielākā ietekme bija cenu kāpumam piena produktiem, maizei un graudaugiem, svaigiem dārzeņiem un kartupeļiem. Pasaules pārtikas cenas vidēji gada laikā pieauga par 28%. Tās pieauga visās galvenajās pārtikas produktu grupās, visstraujāk pieaugot augu eļļām un cukuram, bet lēnāk – piena produktiem un gaļai;
- cenu kāpums degvielai pasaules naftas cenu kāpuma dēļ. Kopumā gada laikā naftas cena pieauga par gandrīz 50%, ko veicināja straujš pieprasījuma kāpums un ierobežota ieguve;
- cenu kāpums pakalpojumiem – lielākā ietekme bija cenu kāpumam ambulatoriem, atpūtas un kultūras, kā arī ēdināšanas pakalpojumiem;
- cenu kāpums alkoholiskajiem dzērieniem un tabakas izstrādājumiem saistībā ar akcīzes nodokļa likmes paaugstināšanu;
- cenu kāpums apģērbiem un apaviem saistībā ar Covid-19 izplatību ierobežojošo pasākumu mīkstināšanu.

Patēriņa cenu indekss
iepriekšējā gada decembris = 100

Patēriņa cenas preču un pakalpojumu grupās
ieguldījums 12-mēnešu izmaiņās, procentos

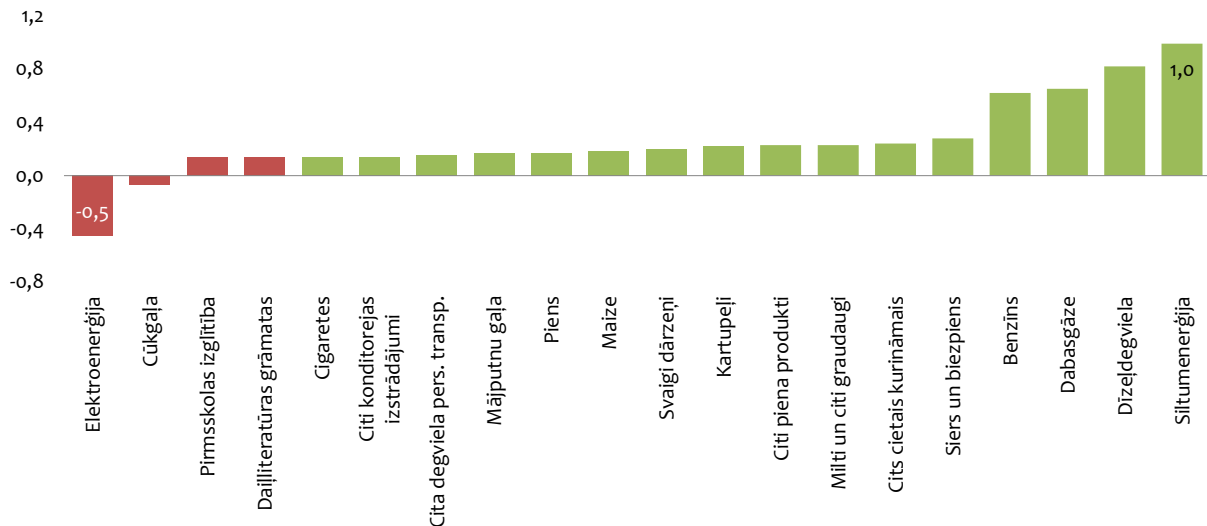

Kopumā 2022.gadā vidējā gada inflācija būs būtiski augstāka par 2021. gadā vēroto. Sagaidāms, ka tuvākajos mēnešos cenu izmaiņas būtiski pārsniegs sezonālo svārstību līmeni. Galvenā ietekme uz cenu pārmaiņām

joprojām būs saistīta ar pasaules cenu kāpumu energoresursiem un pārtikai, ko lielā mērā ietekmēs ģeopolitiskā spriedze reģionā saistībā ar Krievijas agresiju

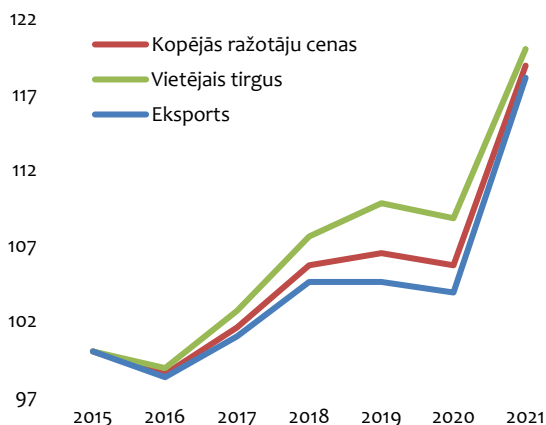
Ukrainā. Sagaidāma arī to pakārtotā ietekme uz rūpniecības preču un pakalpojumu cenām.

Preces un pakalpojumi ar lielāko ietekmi patēriņa cenu izmaiņās ieguldījums 12 mēnešu izmaiņās 2022.gada februārī, procentpunktos

2021.gadā bija vērojams ļoti straujš ražotāju cenu kāpums apstrādes rūpniecībā.

Ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā 2015.gads = 100

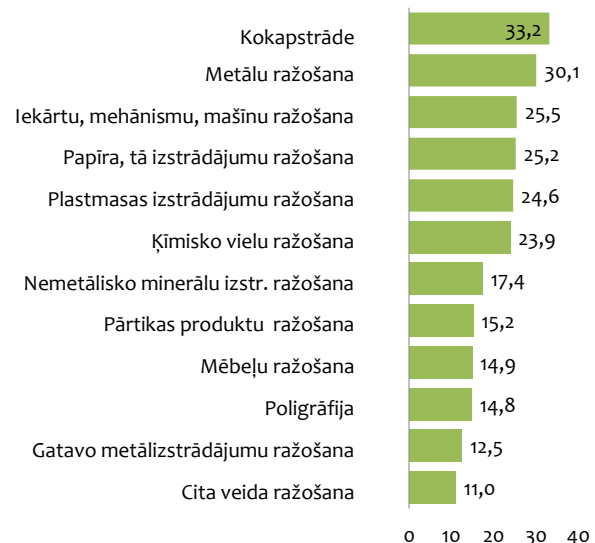
2021.gadā ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā pieauga par 12,5%. Vietējā tirgū realizētai produkcijai cenas auga par 10,3%, bet eksportētajai produkcijai – par 13,7%. Ietekmīgākais cenu kāpums bija kokapstrādē, ķīmisko vielu, pārtikas produktu un gatavo metālizstrādājumu ražošanā.

2022.gadā turpinās straujš ražotāju cenu kāpums apstrādes rūpniecībā. 2022.gada divos mēnešos ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā pieauga par 2,5%, salīdzinot ar 2021.gada decembri.

2022.gadā apstrādes rūpniecības ražotāju cenas turpinās pieaugt strauji. Ražotāju cenu līmeni lielā mērā ietekmē

eksportētās produkcijas ražotāju cenu svārstības, ko pamatā nosaka pasaules izejvielu cenu dinamika. Jāatzīmē, ka pasaules enerģijas un izejvielu cenām pašlaik ir vērojams ļoti straujš kāpums. Būtiska ietekme uz ražotāju cenām būs ierobežotām izejvielu piegādēm saistībā ar noteiktajām sankcijām Krievijai un Baltkrievijai par agresiju Ukrainā. Vienlaikus vietējā tirgū realizētajai produkcijai ražotāju cenu dinamiku turpinās ietekmēt izaugsmes tempi.

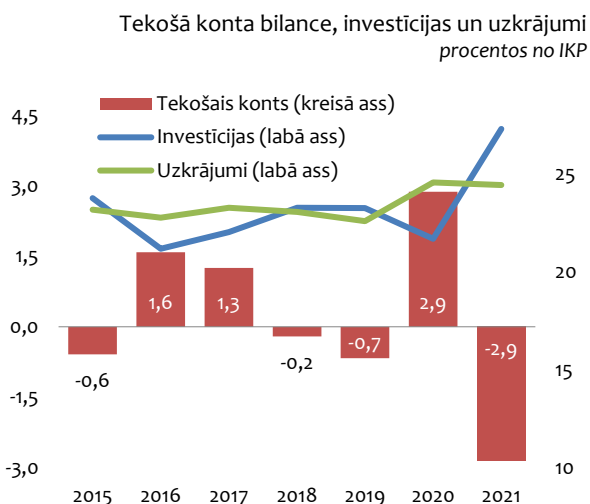
Ražotāju cenu straujākās izmaiņas apstrādes rūpniecības nozarēs 2022.gada februārī pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

MAKSĀJUMU BILANCE

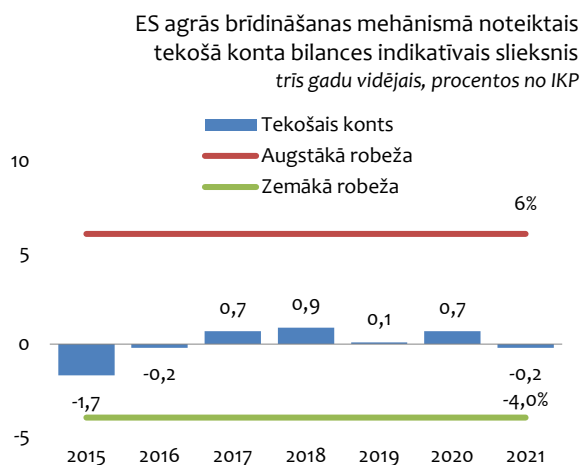
Ārējo šoku ietekmē ir palielinājušās tekošā konta svārstības. Periodā no 2015.-2019. gadam vidēji tekošā konta bilance bija pozitīva ar mērenu lejupvērstu tendenci – no pārpalikuma 1,6% no IKP 2016. gadā līdz deficītam 0,7% no IKP 2019. gadā.

Pandēmijas apkarošanai ieviestie ierobežojumi nevienmērīgi ietekmēja pārrobežu preču, pakalpojumu un ienākumu plūsmas, kas atspoguļojās būtiskās tekošā konta korekcijās.

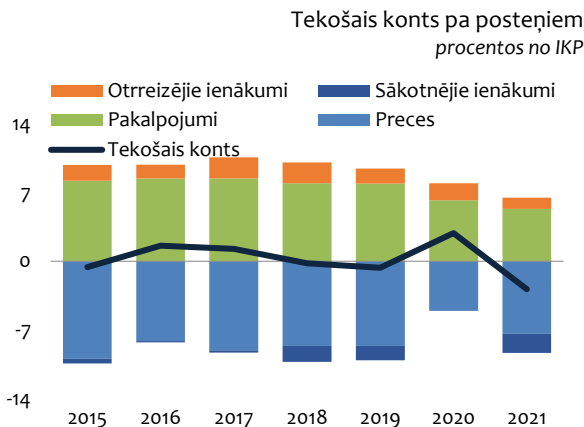
2020.gadā tekošā konta bilance, salīdzinot ar 2019. gadu, uzlabojās, sasniedzot pārpalikumu 2,9% no IKP, savukārt 2021.gadā tā jau bija deficītā – 2,9% no IKP līmenī.

Neskatoties uz maksājumu bilances tekošais konta deficīta palielināšanos, tas nepārsniedz ES brīdināšanas mehānismā noteiktos indikatīvos sliekšņus un ir vērtējams kā ilgtspējīgs.

Pēdējos gados ir vērojama ārējā tirdzniecības plūsmu vājināšanās. To galvenokārt ietekmēja ārējās vides nenoteiktība un ārējā pieprasījuma samazināšanās.

Spēcīgu negatīvu ietekmi uz tirdzniecības intensitāti radīja arī pasākumi Covid-19 pandēmijas izplatības ierobežošanai. 2020.gadā ārējās tirdzniecības deficīts sasniedza 5,1% no IKP līmeni, ko noteica importa apjomu samazinājums, saglabājoties eksporta pozitīvai dinamikai. 2021.gadā, salīdzinot ar 2020.gadu, preču eksporta vērtība faktiskajās cenās pieauga par 20,9%, kamēr importa vērtība palielinājās par 25,2% un tirdzniecības deficīts palielinājās līdz 7,4% no IKP līmenim.

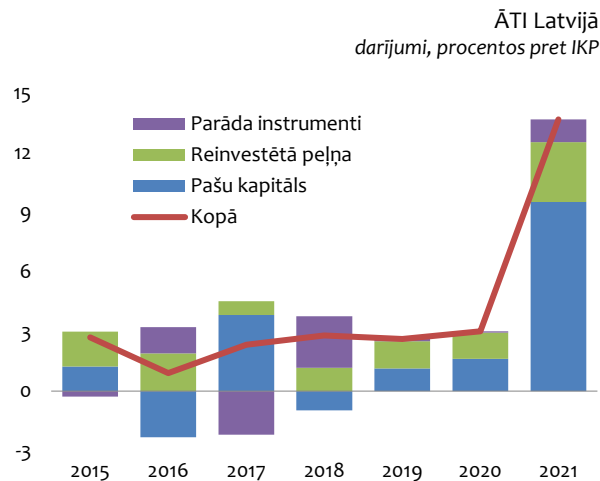
Pakalpojumu pārrobežu tirdzniecību ar Covid-19 saistītais šoks ietekmē spēcīgāk nekā preču tirdzniecību. Lai arī pakalpojumu bilance ir pozitīva un gandrīz pilnībā nosedz ārējās tirdzniecības deficītu, 2020.gadā bilance saruka, sasniedzot 6,2% no IKP (2019.gadā – 8%) līmeni. Pakalpojumu pārrobežu plūsmu samazināšanos lielā mērā ietekmēja pārvietošanās ierobežojumi un iedzīvotāju piesardzība pret atpūtas un darījumu braucieniem, kas noteica braucienus, kā arī gaisa un autotransporta pakalpojumu vērtības kritumu. 2021.gadā pakalpojumu imports faktiskajās cenās bija par 20,5% lielākā vērtībā nekā pirms gada, kamēr eksports pieauga tikai par 10,1%, un pakalpojumu bilances pārpalikums samazinājās līdz 5,3% no IKP līmenim.

Ienākumu un kapitāla konta izmaiņas galvenokārt ir saistītas ar ES fondu līdzekļu apgūšanas aktivitātēm. Kapitāla konta bilances pārpalikums 2021.gadā bija 1,4% no IKP līmenī.

Finanšu konta bilances stāvokli pēdējos gados lielā mērā noteica finanšu sektora stabilizācijas pasākumi, valsts sektora parādu restrukturizācija, Latvijas Bankas pasākumi paplašinātās aktīvu iegādes programmas ietvaros. Finanšu konta svārstības ietekmēja arī nerezidentu noguldījumu samazinājums Latvijas kredītiestādēs. 2021.gadā finanšu konta aktīvi pieauga mērenāk nekā saistības un finanšu konta bilance (ar rezerves aktīviem) bija -1,8% no IKP līmenī. Maksājumu bilances kontu stāvokli tuvākajā nākotnē noteiks ieviestu sankciju pret Krieviju ietekme uz pārrobežu plūsmām un Latvijas ekonomiku skopumā.

ĀRVALSTU TIEŠĀS INVESTĪCIJAS

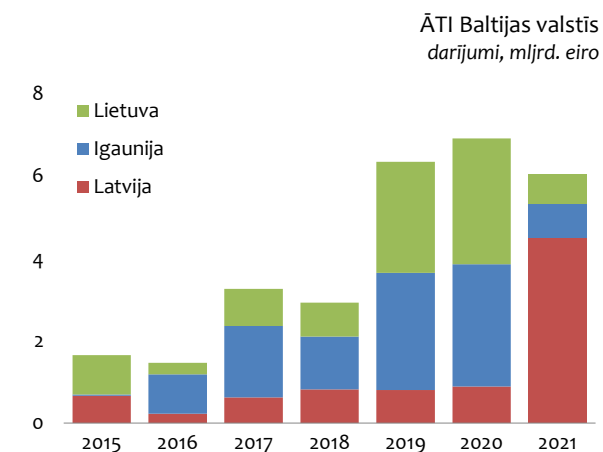
Ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) plūsmu intensitāte ir mērena. Covid-19 pandēmijas izplatīšanas ierobežojumi, kā arī nestabilitāte pasaules ekonomikā ir nozīmīgs šķērslis investīciju pārrobežu plūsmām.

Baltijas valstīs kopumā tiešo investīciju pārrobežu plūsmas 2021.gadā bija mērenākas nekā pirms gada.

Piesaistīto ĀTI plūsmas Baltijas valstīs 2020.gadā sasniedza 6,6% no IKP līmeni, kur lielākā daļa no ĀTI plūsmām bija Igaunijas ekonomikā.

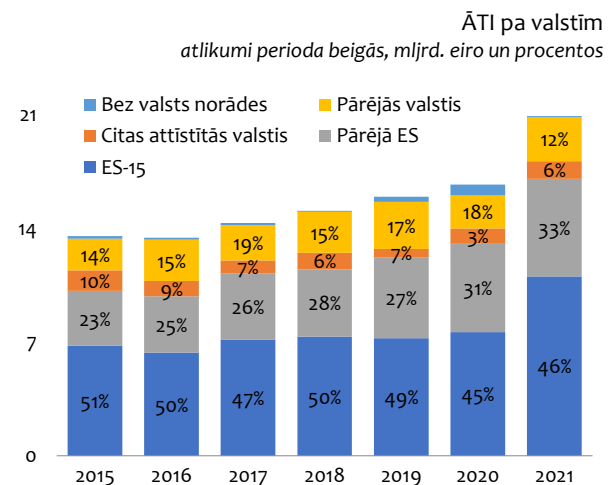
2021.gadā Baltijas valstīs kopumā piesaistītās ĀTI neto plūsmas bija gandrīz 6,1 miljardi eiro. **Gandrīz 74% no kopējā ĀTI darījumu apjoma bija Latvijas ekonomikā.** Igaunijas un Lietuvas daļa ĀTI darījumu kopapjomā veidoja attiecīgi 14% un 12 procentus.

2021.gadā ĀTI darījumu apjoms būtiski palielinājās, sasniedzot 4502 milj. eiro. To galvenokārt noteica Zviedrijas uzņēmuma Swedbank AB vērienīgie ieguldījumi Latvijā reģistrēto uzņēmumu pašu kapitālos gada 4.ceturksnī. Arī ārvalstu investoru reinvestētā peļņa 2021.gadā gandrīz 3 reizes pārsniedza iepriekšējā gada līmeni. Kopumā 2021.gadā piesaistītās ĀTI neto plūsmas

bija gandrīz 5 reizes lielākā apjomā nekā pirms gada un veidoja 13,7% no IKP.

Uzkrātās ĀTI Latvijas ekonomikā 2021.gada beigās sasniedza gandrīz 21 mljrd. eiro, t.i. 64% no IKP. Gada laikā tās pieauga par 25,3%. Lielākā ieguldītājvalsts Latvijas ekonomikā ir Zviedrija. Tās uzņēmēju uzkrātās investīcijas kopš 2020.gada pieauga 2 reizes un 2021.gada beigās veidoja 28,8% no kopējām uzkrātajām ĀTI. Lieli ir arī Igaunijas, Krievijas, Lietuvas, Vācijas, Kipras, Nīderlandes, Dānija un Luksemburgas uzņēmēju ieguldījumi. Šo valstu investīcijas kopumā Latvijas ekonomikā 2021.gada beigās veidoja 83% no kopējām uzkrātām ĀTI Latvijā.

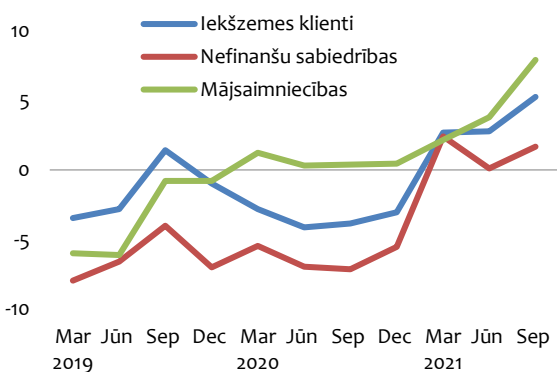
Ir mainījusies uzkrāto ĀTI nozaru struktūra. Pateicoties apjomīgiem ieguldījumiem profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu nozarē, tās daļa 2021.gada beigās uzkrāto ĀTI kopapjomā palielinājās līdz 21,6%. Nozīmīgi ieguldījumi ir veikti finanšu starpniecībā (15,2% no visām ĀTI), tirdzniecībā (14,1%), darījumos ar nekustamo īpašumu (14,2%) un apstrādes rūpniecībā (11%).

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

Neskatoties uz pandēmijas ietekmi uz ekonomiku, finanšu sektors saglabā stabilitāti. Noguldījumu apjomi turpina pieaugt. Tomēr kredītešanā aktivitāte joprojām ir mērena un uzņēmējdarbības kredītešana vērtējama kā vāja.

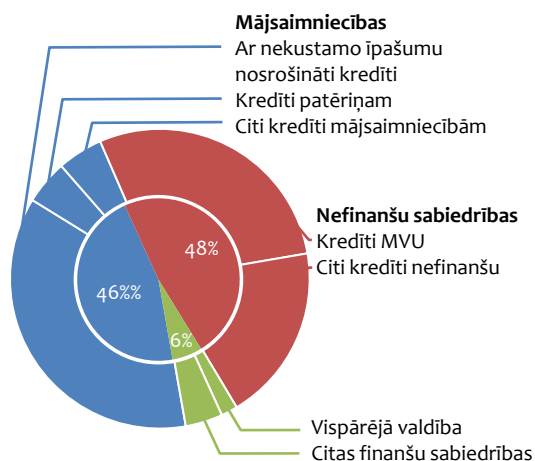
Nebanku klientu kredītu atlikumu dinamika perioda beigās, pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

Avots: FKTK

Kopējais nebanku klientu kredītportfelis 2021.gada septembra beigās bija 14,5 mljrd. eiro. Iekšzemes klientu kredītportfelis gada griezumā pieauga par 5,2%. Nefinanšu sabiedrību kredītportfelis pieauga par 1,7%, tomēr mazo un vidējo uzņēmumu kredītešana joprojām ir negatīva. Mājsaimniecību kredītešanā situācija pakāpeniski uzlabojas un mājsaimniecību kredītportfelis pieauga par 7,9 procentiem.

Rezidentu nebanku klientu kredītportfelis 2021.gada septembra beigās, procentos

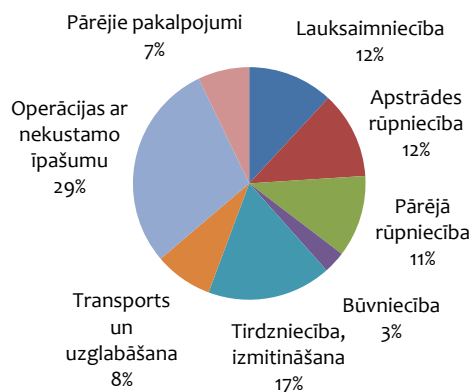
Avots: FKTK

Kredītu sadalījums pa nozarēm nav būtiski mainījies – 2021.gada septembra beigās visvairāk kredītu bija izsniegti operācijās ar nekustamo īpašumu (29% no kopējiem kredītiem) un tirdzniecībā un izmitināšanā (17%).

Nefinanšu sabiedrībām eiro izsniegto ilgtermiņa kredītu procentu likmes (atlikumiem) kopš 2016.gada ir bez

būtiskām izmaiņām. 2021.gada septembrī ilgtermiņa kredītiem tās bija 2,25%, bet īstermiņa kredītiem nedaudz pieauga un bija 3,43%. Mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto ilgtermiņa kredītu procentu likmju svārstības ir minimālas un septembrī bija 2,25%. Īstermiņu kredītu procentu likmes nedaudz saruka un septembrī bija 3,09%.

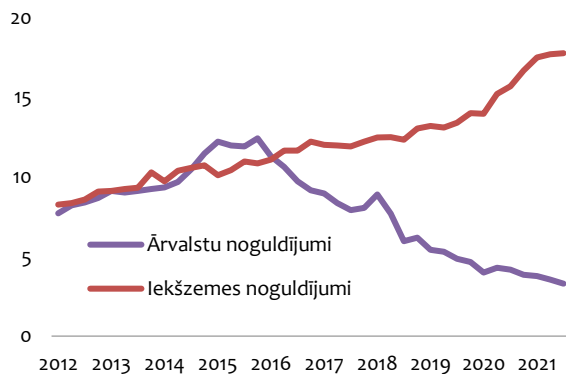
Iekšzemes nefinanšu sabiedrību kredītportfelis pa nozarēm 2021.gada septembra beigās, procentos

Avots: FKTK

2021.gada septembra beigās noguldījumu apjomi pieauga līdz 21,1 mljrd. eiro, kas bija par 6,1% vairāk nekā pirms gada. Straujāks noguldījumu pieaugums sākās ar 2020.gada 2.ceturksni, kas sakrīt ar Covid-19 krīzes sākumposmu, kad iedzīvotāji bija piesardzīgāki savos tēriņos un vairāk centās veidot uzkrājumus. Šī tendence mazinās līdz ar iedzīvotāju tēriņu pieaugumu. No kopējā noguldījumu apjoma, 16% ir ārvalstu noguldījumi (salīdzinājumam 2015.gada septembra beigās – 52% no visiem noguldījumiem), kas arvien turpina sarukt un to apjomi bija par 21% mazāki nekā pirms gada. Iekšzemes noguldījumi šajā periodā pieauga par 13% un veidoja 84% no kopējā noguldījumu apjoma. Bankām, kas strādā ar nerezidentu noguldījumiem, tiek izvirzītas augstākas prasības pret likviditāti un kapitāla pietiekamību.

Iekšzemes un ārvalstu noguldījumi bankās miljardi eiro

Avots: FKTK

KOPBUDŽETS UN VALSTS PARĀDS

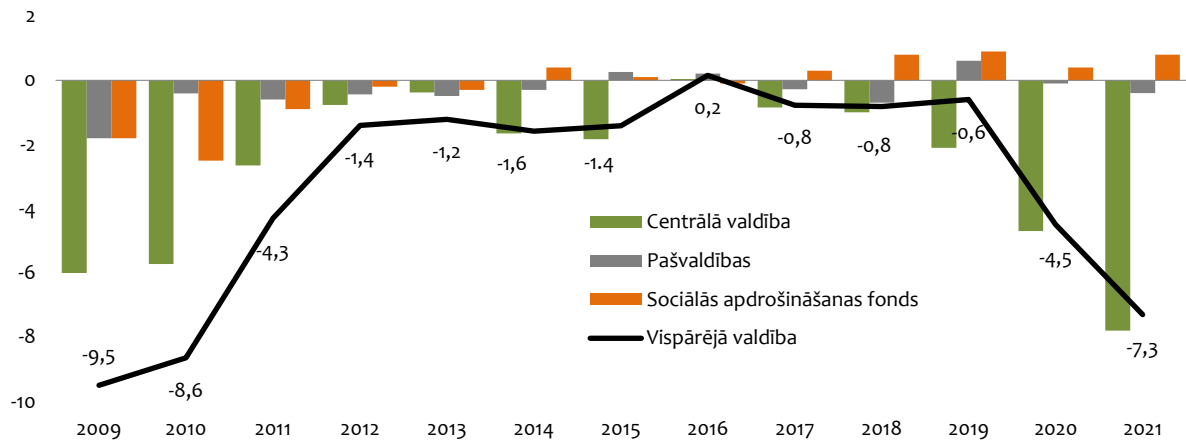
Covid-19 pandēmija ir izraisījusi būtiskas izmaiņas līdz šim īstenotajā politikā. 2020.gadā ES tika aktivizēta *Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula*, ļaujot ES valstīm palielināt vispārējās valdības budžeta deficītu 2020.-2022.gadā tādā apmērā, cik ir nepieciešams pandēmijas izsauktā ekonomikas kaitējuma mazināšanai. Covid-19 pandēmijas ietekmē budžeta deficīts Latvijā 2020.gadā pieauga līdz 4,5% no IKP jeb 1,3 mljrd. eiro, bet 2021.gadā – līdz 7,3% no IKP jeb 2,4 mljrd. eiro. Covid-19 krīze pamazām beidzas tāpēc atbalsta apjomi samazinās un Saeima 2022.gada budžetu apstiprināja ar deficītu 4,8% jeb 1,6 mljrd. eiro apmērā no IKP. Tomēr ņemot vērā

Krievijas-Ukrainas karu un visām ar to saistītajām sekām budžetā varētu tikt veiktas izmaiņas.

Vispārējās valdības budžets

	2017	2018	2019	2020	2021
Ieņēmumi, mljrd. eiro	10,2	11,2	11,5	11,4	12,4
% pret IKP	37,9	38,5	37,6	38,8	37,6
Izdevumi, mljrd. eiro	10,4	11,5	11,7	12,7	14,8
% pret IKP	38,7	39,4	38,2	43,3	44,9
Bilance, mljrd. eiro	-0,21	-0,25	-0,17	1,32	-2,42
% pret IKP	-0,8	-0,8	-0,6	-4,5	-7,3

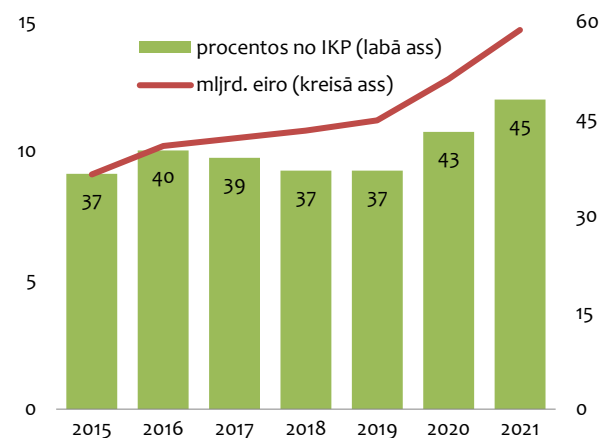
Vispārējās valdības sektora budžeta bilance sadalījumā pa apakšsektoriem procentos no IKP

Neskatoties uz budžeta deficīta pieaugumu pēdējos gados vispārējās valdības parāda līmenis Latvijā ir viens no zemākajiem ES. Covid-19 uzliesmojums izraisīja nepieciešamību ievērojamā apmērā nodrošināt finansējumu Covid-19 izraisītās krīzes ietekmes mazināšanai. Valsts parāda apjoms 2020.gadā pieauga līdz 43,3% no IKP jeb 12,8 mljrd. eiro un 2021.gadā tas turpināja palielināties līdz 44,8% no IKP jeb 14,7 mljrd. eiro.

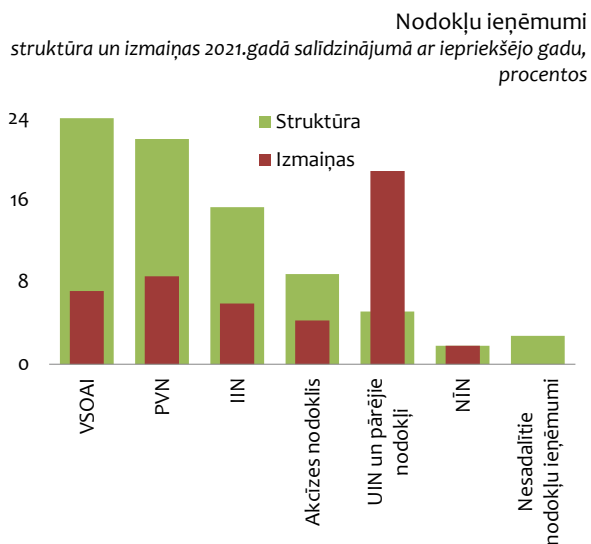
Stabilizējoties situācijai sakarā ar Covid-19 uzliesmojuma ietekmi uz valsts budžeta fiskālajiem radītājiem, sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda apjoms, sākot ar 2023.gadu, nedaudz samazināsies un stabilizēsies attiecībā pret IKP vidējā termiņā.

Vispārējās valdības konsolidētais bruto parāds pēc nominālvērtības gada beigās

BUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI

Kopš 2011.gada pieaug valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi. Covid-19 krīzes rezultātā budžeta ieņēmumi 2020.gadā mazliet samazinājās. Ekonomikai atkopjoties pēc šī šoka, 2021.gadā atjaunojās arī budžeta ieņēmumu pozitīvā dinamika un tie par 10,9% pārsniedza 2020.gada rādītāju.

2021.gadā visās nodokļu grupās palielinājās ieņēmumi. Nodarbinātības nodokļi kopumā palielinājās pēc Covid-19 pandēmijas izraisītā samazinājuma iepriekšējā gadā. Ieņēmumi no valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām pieauga par 7,1%, savukārt ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa – par 5,9 procentiem.

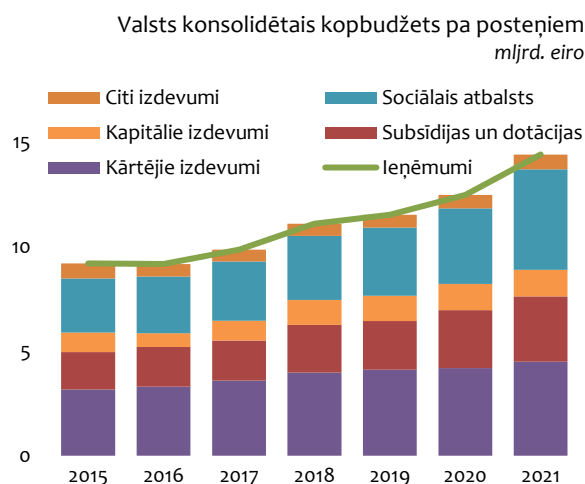
Valsts konsolidētais kopbudžets

	mljrd. eiro			izmaiņas procentos
	2019	2020	2021	2021
Ieņēmumi, tai skaitā:	11,4	11,3	12,6	10,9
Nodokļu ieņēmumi, tai skaitā:	9,1	9,0	10,0	11,4
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	2,8	2,8	3,0	7,1
Pievienotās vērtības nodoklis	2,6	2,5	2,8	8,6
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	1,9	1,8	1,9	5,9
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	0,0	0,2	0,3	35,5
Akcīzes nodoklis	1,1	1,1	1,1	4,3
NĪN	0,2	0,2	0,2	1,8
Pārējie nodokļi	0,3	0,3	0,4	8,6
Citi ieņēmumi	2,3	2,3	2,5	9,2
Izdevumi	11,5	12,5	14,4	15,6

Ekonomiskās aktivitātes pieaugums pozitīvi atsaucas uz patēriņa nodokļu ieņēmumiem. 2021.gadā ieņēmumi no pievienotās vērtības nodokļa palielinājās par 8,6%, un no akcīzes nodokļa – par 4,3 procentiem.

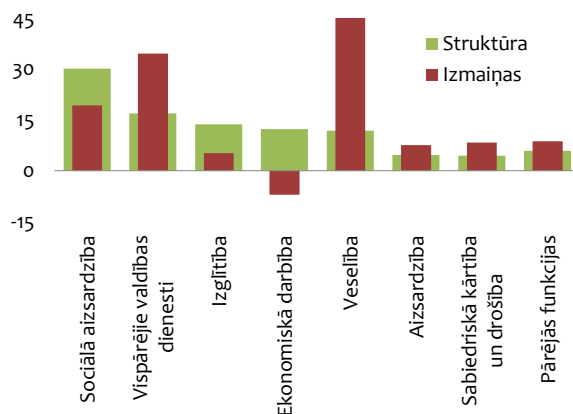
Arī kapitāla nodokļa ieņēmumi 2021.gadā turpināja palielināties. Uzņēmuma ienākumu nodokļa ieņēmumu pieaugums 1.pusgadā bija 54,5 procenti.

Valsts konsolidētā budžeta izdevumi 2021.gadā palielinājās par 15,6% salīdzinājumā ar 2020.gadu. To lielā mērā noteica veiktās izmaksas Covid-19 atbalsta pasākumu īstenošanai. Tas atspoguļojas sociālā atbalsta posteņa attīstībā ar 32,7% pieaugumu. Lēnāki pieauguma tempi ir subsīdijām un dotācijām, kārtējiem izdevumiem, kā arī kapitāliem izdevumiem, attiecīgi – par 12,3%, 7,6% un 1,3 procenti

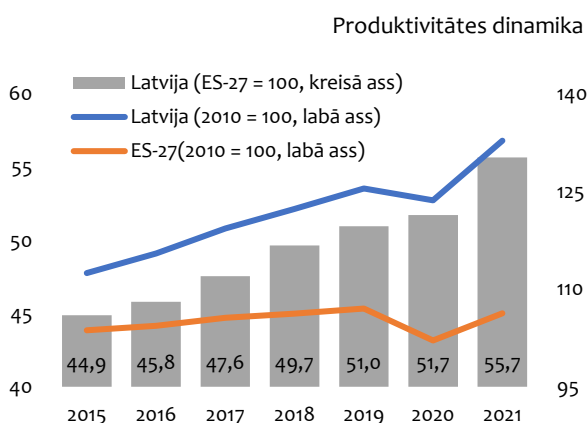
Budžeta izdevumu pēc funkcionālajām kategorijām analīze liecina, ka 2021.gadā lielākais izdevumu pieaugums ir sfērās, kas saistītas ar cīņu pret Covid-19 pandēmiju un atbalsta sniegšanu tās pārvarēšanai, tādās kā veselība, sociālā aizsardzība un vispārējie valdības dienesti.

Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi pa funkcijām struktūra un izmaiņas 2021.gadā, procentos

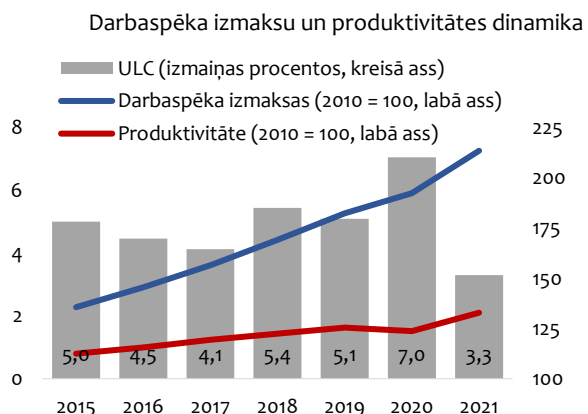
PRODUKTIVITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA

Produktivitātes dinamiku pēdējos gados noteica korekcijas produktu un darba tirgos, reaģējot uz Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumiem. 2020.gadā, produktivitāte samazinājās par 1,5%. 2021.gadā, mazinoties ierobežojumiem un atjaunojoties ekonomiskām aktivitātēm, produktivitāte bija par 7,4% augstākā līmenī nekā pirms gada un IKP uz vienu nodarbināto Latvijas tautsaimniecībā kopumā sasniedza 55,7% (73,5% pēc PPS) no vidējā ES līmeņa. Kopš 2010.gada produktivitātes plaisa ar ES vidējo līmeni (pēc PPS) ir samazinājusies par gandrīz 14 procentpunktiem.

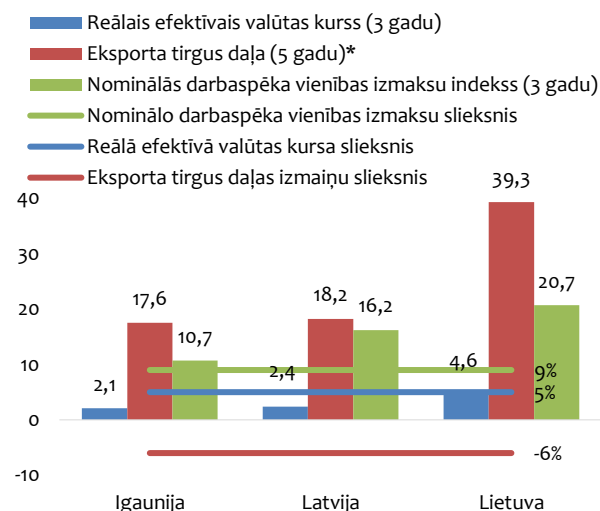
Darbaspēka izmaksas turpina pieaugt. Pandēmijas pirmajā vilnī ekonomisko aktivitāšu samazināšanas ietekmē darbaspēka izmaksu dinamika nedaudz palēninājās. 2020.gadā darbaspēka izmaksas pieauga par 5,5%, pretstata pieaugumam par 7,8% 2019.gadā. Tomēr mērenāka darbaspēka izmaksu dinamika nekompensēja produktivitātes samazinājumu un produkcijas vienības darbaspēka izmaksas (ULC) palielinājās par 7 procentiem.

2021.gadā darbaspēka izmaksas turpināja strauji pieaugt un bija par 11% augstākā līmenī nekā pirms gada. Tas neradīja nopietnu spiedienu uz darbaspēka vienības izmaksām, pateicoties produktivitātes kāpumam par 7,4%. 2021.gadā produkcijas vienības darbaspēka izmaksas palielinājās tikai par 3,3 procentiem.

Pēdējos gados straujš nominālā ULC pieaugums bija vērojams arī citās Baltijas valstīs. 2021.gadā, salīdzinot ar 2018.gadu, nominālais ULC Latvijā pieauga par 16,2%, Igaunijā – par 10,7% un Lietuvā – par 20,7%, kas ir daudz straujāk nekā vidēji ES (6,3%) un šim rādītājam ir pārsniegts ES brīdināšanas mehānisma (MIP) noteiktais sliekšnis (9%).

Konkurences rādītāju izmaiņas procentos

* 2016-2020

Reālais efektīvais valūtas kurss (REER) pieaug. Uz patēriņa cenu indeksa (PCI) balstīts REER pret 42 tirdzniecības partnervalstīm pēdējos trīs gados (2018.-2021.gadā) pieauga par 4,4%, kas ir mazāks par MIP noteikto sliekšni.

Neskatoties uz izmaksu konkurētspējas rādītāju negatīvo tendenci, Latvijas eksporta tirgus daļas ilgtermiņa dinamika uzlabojas. Vidēji piecos gados (2016.-2020.gads) Latvijas eksporta daļa pasaules tirgos pieauga par 18,2%, ko lielā mērā ietekmēja 2020.gada pozitīvās izmaiņas preču eksporta tirgū. Latvijas daļa preču eksporta tirgū piecos gados (2016.-2020.gads) pieauga par 24,7%. Pakalpojumu eksporta tirgus daļa pasaulē palielinājās daudz mērenāk – par 3,4%, galvenokārt to noteica tirgus daļas samazinājums 2019. un 2020. gados, attiecīgi par 2,9% un 1,2% pandēmijas izplatības ierobežojumu dēļ.

Produktivitātes palielināšana ir galvenais konkurētspēju noteicošais faktors. Lai arī Latvijas eksporta daļa pasaules tirgos pieaug, tomēr konkurētspējas mazināšanas riski joprojām ir ļoti augsti. Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes ietekmē ir palielinājusies plaisa starp produktivitātes un darbaspēka izmaksām. Lai arī 2021.gadā produktivitātes līmenis bija augstāks nekā 2019.gadā, tomēr darbaspēka izmaksas augs straujāk. Produktivitātes noturīgi pozitīvo dinamiku lielā mērā noteiks strukturālās izmaiņas Latvijas tautsaimniecībā virzībā uz augstākas pievienotās vērtības aktivitātēm un zināšanu ietilpīgām nozarēm.

BRĪDINĀŠANAS MEHĀNISMS

Atbilstoši 2011.gadā pieņemtajiem ekonomiskās un fiskālās politikas uzraudzības noteikumiem ES līdzās pārmērīgā budžeta deficīta procedūrai tika izveidota arī makroekonomiskās nesabalansētības procedūra, kuras mērķis ir savlaicīgi identificēt (ar brīdināšanas mehānisma rādītāju saraksta palīdzību) un koriģēt makroekonomiskās nesabalansētības.

2022.gada Brīdināšanas mehānisma ziņojumā Latvija nav atzīmēta to 12 ES dalībvalstu vidū, kurām tika konstatētas makroekonomiskās nesabalansētības un par kurām ir nepieciešama padziļinātā izpētē. Rādītāju sarakstā (skat. tabulu) Latvijai 2020.gadā bija 2 rādītāji, kas pārsniedza noteiktos sliekšņus.

Reālā efektīvā valūtas kursa izmaiņas pārsniedza sliekšni, jo 2020.gadā to ietekmēja Krievijas rubļa kursa kritums par aptuveni 20%. Nominālās darbaspēka vienības izmaksu indekss pārsniedza sliekšni, jo turpināja palielināties darba samaksa. To veicināja gan prasmju trūkums, gan ar

Covid-19 saistītie darbavietu zaudējumi pārsvarā zemo algu nozarēs. Savukārt, neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas rādītājs turpināja uzlaboties un 2020.gadā vairs nepārsniedza sliekšni. Latvijas negatīvo neto starptautisko ieguldījumu pozīciju galvenokārt veido valsts parāds un ārvalstu tiešās investīcijas, kas rada zemu risku pēkšņai kapitāla aizplūšanai un apkalpošanas izmaksu pieaugumam.

Reālo mājokļu cenu pieaugums 2020.gadā ievērojami palēninājās pēc vairāku gadu dinamiska cenu pieauguma. Privātā sektora parāda līmenis saglabājās stabils, bet korporatīvajā sektorā kredīvēšana bija ierobežota. Finanšu sektors ir stabils un labi kapitalizēts, taču rentabilitāte 2020.gadā ievērojami pasliktinājās. Bezdarba rādītāji svārstās atbilstoši Covid-19 saslimstības viļņiem, tomēr 3 gadu vidējais rādītājs 2020. gadā uzrādīja nelielu samazinājumu.

Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras rādītāju saraksts Latvijai

	Robežvērtības	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ārējā nelīdzsvarotība un konkurētspēja							
Tekošā konta bilance (% no IKP, 3 gadu vidējais rādītājs)	-4%/6%	-1,7	-0,2	0,7	0,9	0,1	0,7
Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (% no IKP)	-35%	-61,7	-54,2	-51,4	-45,2	-40,1	-34,7
Reālais efektīvais valūtas kurss – 42 tirdzniecības partneri, SPCI deflators (% izmaiņas 3 gadu laikā)	±5%* & ±11%	2,5	4,8	1,7	5,1	3,8	5,9
Eksporta tirgus daļa – % no pasaules eksporta (% izmaiņas 5 gadu laikā)	-6%	13,0	9,1	7,3	8,5	3,4	18,2
Nominālās darbaspēka vienības izmaksu indekss (% izmaiņas 3 gadu laikā)	9%* & 12%	16,7	14,9	14,2	14,7	15,4	18,7
Iekšējās nesabalansētības							
Mājokļu cenu deflācija (% izmaiņas gadā)	6%	-2,8	7,2	5,3	6,3	5,8	2,7
Privātā sektora kredītplūsma (izteikta % no IKP, konsolidēta)	14%	-0,8	2,5	2,7	-0,2	1,1	-1,8
Privātā sektora parāds (izteikts % no IKP, konsolidēts)	133%	78,3	78,3	75,6	69,7	66,2	66,7
Vispārējās valdības parāds (izteikts % no IKP)	60%	37,1	40,4	39,0	37,1	36,7	43,2
Bezdarba līmenis (3 gadu vidējais rādītājs)	10%	10,9	10,1	9,4	8,6	7,5	7,3
Finanšu sektora saistības kopā (% izmaiņas gadā)	16,5%	13,3	4,7	6,2	-3,5	4,6	10,8
Jauni nodarbinātības rādītāji							
Ekonomiski aktīva darbaspēka līmenis – % no visiem iedzīvotājiem, kuru vecums ir no 15 līdz 64 gadiem (% izmaiņas 3 gadu laikā)	-0,2 procentpunkti	1,3	2,3	2,4	2,0	1,0	1,2
Ilgtermiņa bezdarba līmenis – % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (% izmaiņas 3 gadu laikā)	0,5 procentpunkti	-3,3	-1,7	-1,3	-1,4	-1,6	-1,1
Jauniešu bezdarba līmenis – % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (% izmaiņas 3 gadu laikā)	2 procentpunkti	-12,2	-5,9	-2,6	-4,1	-4,9	-2,1

* – eirozonas valstīm.

Piezīme: izceltie skaitļi pārsniedz agrās brīdināšanas mehānismā noteiktās robežvērtības jeb sliekšņus.

Avots: MIP procedūras rādītāji, Eurostat

2022 | 1

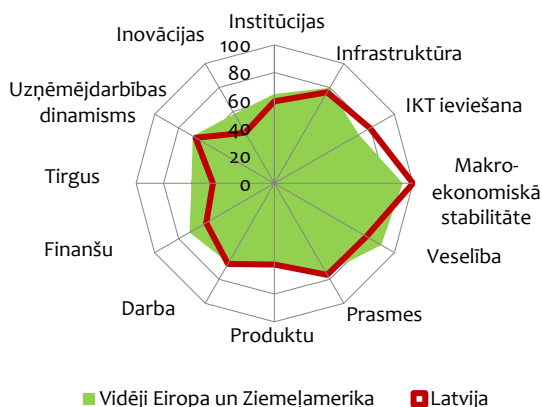
LATVIJA STARPTAUTISKAJOS REITINGOS

Apvienoto Nāciju Organizācijas, Pasaules Bankas grupas, Pasaules Ekonomikas foruma un citu organizāciju veidotie reitingi raksturo Latviju kā valsti, kas savas konkurētspējas uzlabošanā veic daudz reformu, uzlabojot e-pārvaldi, uzņēmējdarbības vidi, cilvēkresursus, IKT infrastruktūru, u.c. jomas, vienlaicīgi nodrošinot arī brīvu presi un militāri neapdraudot citas pasaules valstis.

Pasaules ekonomikas foruma ziņojumā **Globālās konkurētspējas indeksā (GCI 4.0) 2019.gadam** Latvija ierindota 41.vietā starp 141 apsekoto pasaules ekonomiku.

Makroekonomiskās stabilitātes pilārā Latvija līdzīgi kā vēl 33 valstis ir ierindota 1.vietā. IKT ieviešanas pilārā Latvija ir ierindojusies 15.vietā pateicoties labai interneta infrastruktūrai un lielumam interneta lietotāju īpatsvaram. Augstās vietās ir ierindotas arī prasmes – 22.vieta un darba tirgus – 28.vieta. Vidējs sniegums ir pilāriem: uzņēmējdarbības dinamisms – 40.vieta, infrastruktūra – 43.vieta, institūcijas – 47.vieta, produktu tirgus – 47.vieta un inovācijas spējas – 54.vieta. Vissliktākais vērtējums ir pilāriem: veselība – 84.vieta, finanšu sistēma – 85.vieta un tirgus lielums – 95.vieta.

Latvijas GCI 4.0 2019. gadam sadalījumā pa pilāriem pēc pilāra vērtības skalā no 0 līdz 100

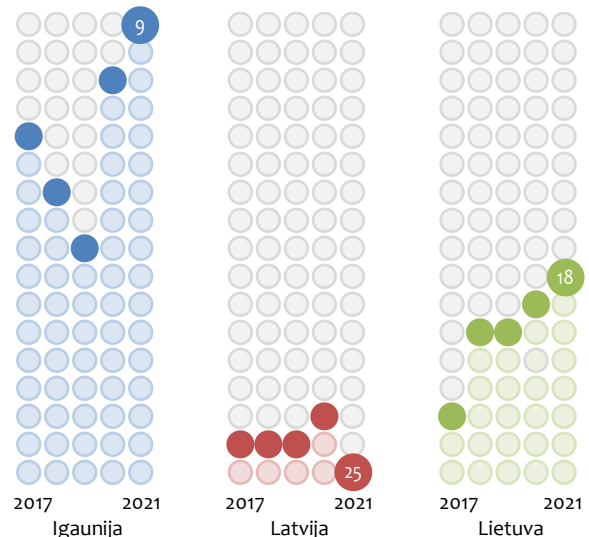
Avots: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2019

2020.gada GCI izdevums bija veltīts valstu reakcijai uz Covid-19 krīzi. Tā kā informācija iegūšana bijusi problemātiska, tad tika publicēti tikai labāko valstu saraksti ar dažiem rādītājiem, kuros Latvija nav iekļuvusi.

Eiropas Komisijas ikgadēji publicētajā Eiropas inovācijas rezultātu pārskatā 2021 (European Innovation Scoreboard 2021) Latvija 27 ES valstu vidū ir ierindojusies 25. vietā un ir noslīdējusi uz *pietīcīgo novatoru* valstu grupu, jo 2020. gadā strauji (no 0,215% līdz 0,019% no IKP) samazinājās riska kapitāla ieguldījumi un ar vidi saistītu

tehnoloģiju attīstība. Vienlaikus ir atzīmēts, ka neinovatoru īpatsvars, kuriem ir inovācijas potenciāls, pārsniedz ES vidējo līmeni.

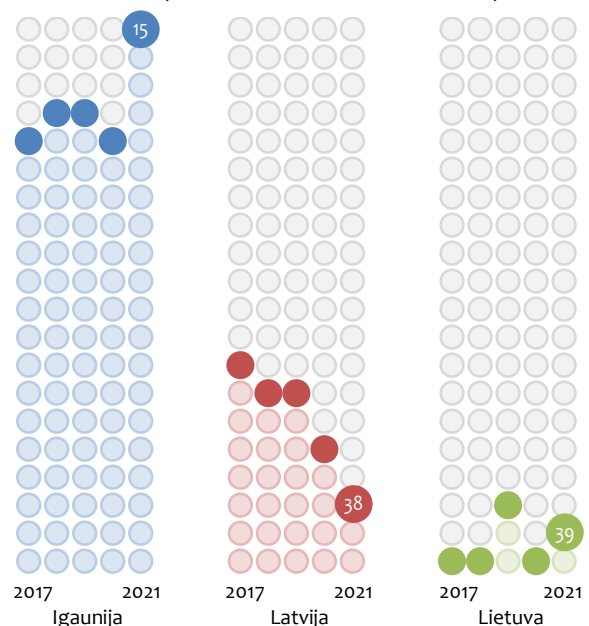
Baltijas valstu vietas Eiropas Inovācijas rezultātu pārskatā*

Avots: European Commission, European Innovation Scoreboard 2021
* kopš 2020. gada bez UK.

Pasaules Inovācijas indeksā 2021 (Global Innovation Index 2021) Latvija ir ierindojusies 38.vietā starp 132 apsekotajām valstīm.

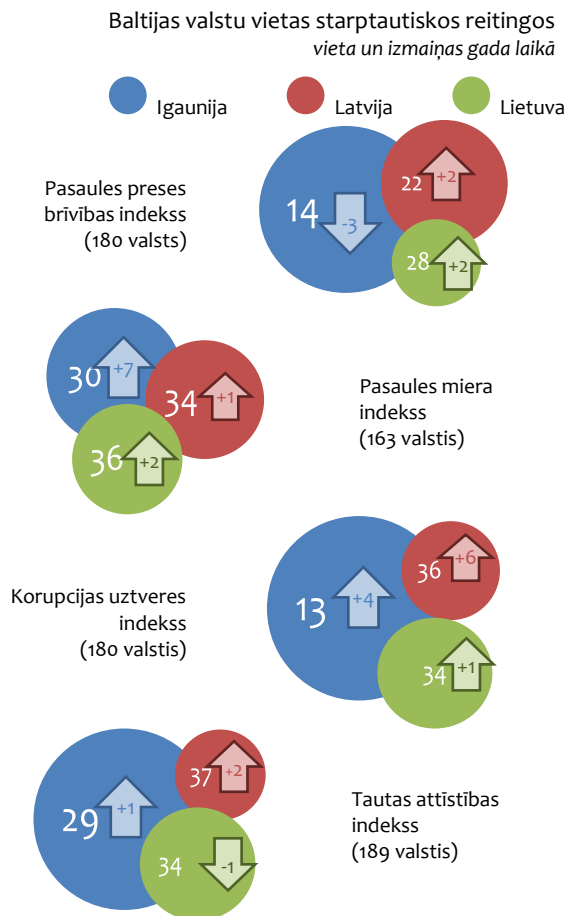
Baltijas valstu vietas Pasaules Inovāciju indeksā

Avots: Cornell University, INSEAD, WIPO, The Global Innovation Index 2021: Tracking Innovation through the COVID-19 Crisis

Kā Latvijas stiprās puses ir izceltas: skolēnu un skolotāju attiecība vidējās izglītības iestādēs, augstskolā uzņemto vidējo izglītību ieguvušo īpatsvars, vides vadības sistēmu un kvalitātes vadības principu atbilstība standartiem, kredītu saņemšanas vieglums, sieviešu ar augstāko izglītību īpatsvars, iekšzemes bruto izdevumi pētniecībai un attīstībai, kas finansēti no ārvalstīm, augsto tehnoloģiju imports, darba ražīguma pieaugums, IKT pakalpojumu eksports, kā arī radošo industriju produktu apjoma pieaugums.

Starptautiskās preses un vārda brīvības organizācijas "Reportieri bez robežām" veidotajā **Pasaules preses brīvības indeksā** Latvija 2021.gadā ieņēma 22.vietu (apsekotas 180 valstis) saglabājot 2020.gada vietu.

Avots: Reporters Without Borders, 2021 World Press Freedom Index; The Institute for Economics and Peace, Global Peace Index 2021; Transparency International, Corruption Perceptions Index 2021; United Nations Development Programme, Human Development Report 2020.

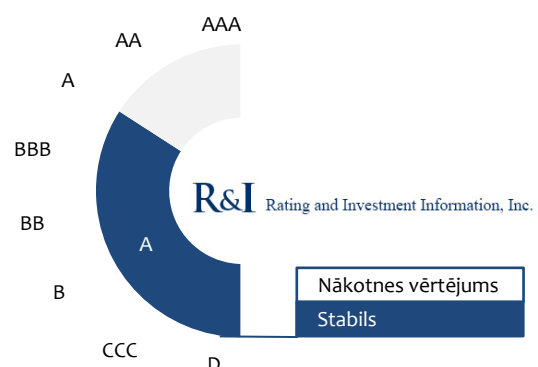
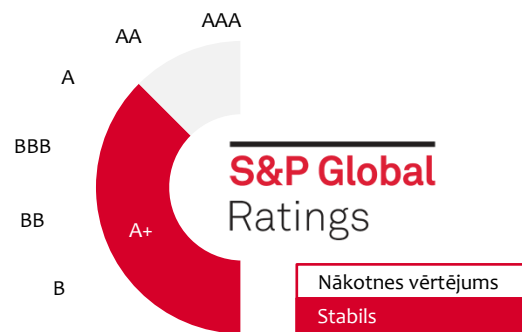
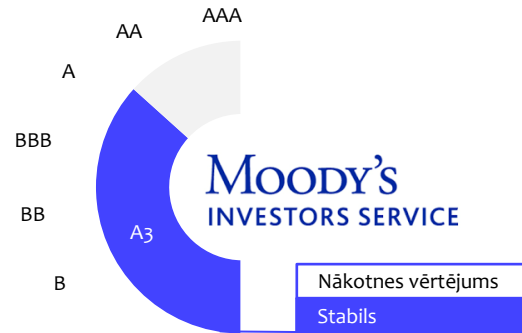
Ekonomikas un miera institūta veidotajā **Pasaules miera indeksā** Latvija 2021.gadā ieņēma 35.vietu (apsekotas 163 valstis). Salīdzinot ar 2020.gadu Latvija ir pasliktinājusi vietu par 1 pozīciju, lai gan pēc iegūto punktu skaita rezultāts bija uzlabojies.

Starptautiskās pretkorupcijas organizācijas *Transparency International* veidotajā **Korupcijas uztveres indeksā** Latvija

2021.gadā ieņēma 36.vietu (no apsekotajām 180 valstīm), uzlabojot pozīciju par 6 vietām, salīdzinot ar 2020.gadu.

Apvienoto Nāciju attīstības programmas (*UNDP*) veidotajā **Tautas attīstības indeksā**, Latvija 2020.gadā ieņēma 37.vietu (no apsekotajām 189 valstīm) pakāpjoties par 2 pozīcijām, salīdzinot ar 2019.gada rezultātu.

Latvijas kreditreitingi ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā

Avots: Valsts kase

Starptautiskā reitinga aģentūra *S&P Global Ratings* 2020.gada februārī paaugstināja Latvijas kredītreitingu no „A” līmeņa uz „A+” līmeni, kas ir līdz šim vēsturiski visaugstākais Latvijai noteiktais kredītreitinga līmenis. 2022. gada februārī šī aģentūra apstiprināja, ka Latvija atbilst „A+” līmenim un stabilam nākotnes vērtējumam.

Arī pārējās reitinga aģentūras kopš Covid-19 pandēmijas sākuma savu vērtējumu par reitingiem nav mainījušas.

Vērtējums balstās uz secinājumiem, ka Latvijas ekonomika ir atkopusies no pandēmijas radītajiem satricinājumiem un ekonomikas izaugsme ir stabila, ko veicina spēcīgs iekšējais pieprasījums un valdības īstenotie atbalsta pasākumi.

Valsts parāda pieaugums ir uzskatāms par mērenu, un sagaidāms, ka līdz ar pandēmijas ietekmes mazināšanos parāda līmenis stabilizēsies nākamajos gados. Ekonomikas izaugsmi veicinās Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisma pieejamie līdzekļi un apjomīgu investīciju projektu īstenošana.